

Boerenzwaluw Journaal 12 Friesland 2022

Een overzicht van de boerenzwaluw ringactiviteiten van Jan de Jong

Foto © Fédde Bloemhof, Offingawier.

Een viertal jonge boerenzwaluwen wachten ongeduldig op een tak in de sloot in Offingawier op het boerenzwaluw mannetje dat met voedsel aan komt vliegen. Veel jonge boerenzwaluwen worden kort na het uitvliegen vaak nog wel een week in de omgeving van de broedplek gevoerd door de ouders.

Dit is een uitgave van vogelringer Jan de Jong uit Joure (ringer R24 RAS).

Verbonden aan Vogeltrekstation Wageningen (www.vogeltrekstation.nl).

Onderdeel van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW).

Correspondentieadres ringer; Elias Annes Borgerstraat 66 8501 NG Joure. Tel 0513-414788.

Email j.d.jongringer403@home.nl Blog <http://blog.seniorennet.be/frieslandnatuurnieuws>

Het Copyright van de Fotos en pentekeningen in dit Journaal berust bij de tekenaar en de fotografen.

Dit is een overzicht van de ringactiviteiten van ringer R024 die in 2022 in Friesland zijn uitgevoerd onder anderen ten bate van het RAS-project Boerenzwaluw van het Vogeltrekstation te Wageningen.

Overname van (ring)gegevens is niet toegestaan zonder toestemming van de auteur en het Vogeltrekstation.

Boerenzwaluw Journaal 12 Friesland 2022

Een overzicht van de boerenzwaluw ringactiviteiten van Jan de Jong

1. Voorwoord.

Het boerenzwaluwenjaar begon in 2022 moeizaam met een slechtweer situatie en de opmerkelijke stof en zandstormen die er vanaf half maart tot diep in april woeden in Noord en Centraal Afrika. Menig boerenzwaluw was net op weg naar zijn broedgebied toen deze losbarsten en ze voor problemen zorgden op de terugweg. Zowel bij de Straat van Gibraltar als verder langs de Middellandse Zee (o.a. Griekenland) werden stof en zandstormen gemeld. Zelfs tot in Irak. Vogels die bij de Straat van Gibraltar (monding van de Middellandse Zee) stuiten op deze barrière kwamen als ze uitwijken alsnog veel oostelijke in contact met deze handicap. Daardoor waren de aankomsten IN de broedschuren in Friesland op veel plaatsen in 2022 dan ook later dan in 2021. Deze aankomsten in de stallen in 2022 zijn vergeleken met 76 adressen in Friesland waarvan in 2021 ook de data bekend van waren. Helaas komen er maar weinig gegevens over de aankomsten binnen uit ander provincies. Gemiddeld was de aankomst in 2022 in Friesland 4 dagen later maar op veel lokaties soms wel meer dan 14 dagen! In dit Boerenzwaluw Journaal elders een verslag met cijfers over dit verschil in aankomst.

In 2022 zijn er door mij in Friesland wat minder boerenzwaluwen (697) van een ring voorzien dan in 2021 (767). Vooral minder nestjongen (162) in 2022. In 2021 ringde ik nog zeker 373 nestjongen. Doch daar staat tegenover dat er wat meer volwassen vogels zijn gevangen voor het RAS project (2022/448 en 2021/354).

Verder kwamen er erg veel meldingen binnen uit Friesland. Helaas kon ik vele adressen daarvan niet bezoeken doch heb uit de enorme hoeveelheid berichten en email (meer dan 3000) de gegevens per plaatsnaam gerubriceerd en tevens elders in het Boerenzwaluw Journaal losse artikeltje toegevoegd. Helaas was het voor mij door gebrek aan tijd niet te doen om alle binnenkomende materiaal te verwerken.

Toch is er weer een flinke hoeveelheid in dit Boerenzwaluw Journaal verwerkt. Allen veel leesplezier en mocht het zo zijn dat U aanvullingen kan geven op de aankomst cijfers per woonplaats dan hoor ik dit uiteraard graag.

Joure, 15 januari 2023.

“En van je RAS- RAS- RAS blijft de ringer in zijn sas”.

Boerenzwaluw Onderzoek in Friesland 2022

door

Jan de Jong Joure

Ringer 403/R024
Vogeltrekstation
Wageningen

Adres E.A.
Borgerstraat 66
8501 NG Joure
The Netherlands

Tel: 0513-414788

Email:
j.d.jongringer403@home.nl

2. Inhoudsopgave.

Onderwerp	pagina
1. Voorwoord	01
2. Inhoudsopgave	02
3. Zorgen over de toekomst van ringonderzoek Boerenzwaluw	03
4. Ringtotalen boerenzwaluw per lokatie in 2022	04-5
5. Terugmeldingen in 2022.	05-6
6. Aantekeningen van het ringen op broedlokatie per woonplaats.	06-14
7. Aantekeningen van andere broedlokaties per woonplaats.	14-45
8. Gemelde eerste aankomsten van boerenzwaluw in broedstal of schuur	45-49
9. Verschil in aankomst in 2021 en 2022 in 76 stallen in Friesland	49-53
10. Losse waarnemingen van boerenzwaluw per data.	53-54
11. Korte mededelingen.	55-66
a. Broedplaats rode lijst soort niet beschermt.	55
b. Paardehaar en boerenzwaluw jongen.	56
c. Huismussen terroriseren boerenzwaluwen in Maastricht.	56-57
d. Boerenzwaluw met stropdas.	57
e. Sahara stof tijdens voorjaarstrek in Griekenland	58
f. Tientallen in ziekenhuis opgenomen terwijl Irak in de greep is van een stofstorm.	58
g. Winterkoning pikt nest van boerenzwaluw in.	58-59
h. Speciaal invlieg openingen in schuren voor boerenzwaluwen.	59-62
i. Vogelwacht Hommerts Jutrijp telde in 2022 boerenzwaluw nesten.	62-63
j. Boerenzwaluwen hebben ook in voorjaar 2022 overlast van stof en zandstormen.	63-65
k. Nieuwe aankomst gegevens boerenzwaluw te Kollum.	65-66
l. Boerenzwaluw vliegt huiskamer binnen.	66
12. Sponsors	67
13. Dankwoord en Slot.	68

Foto ; Boerenzwaluwen en oeverzwaluwen in pampusriet (Birdlife Malta).

3. Zorgen over de toekomst van ringonderzoek Boerenzwaluw.

Het ringonderzoek aan de rode lijst soort de boerenzwaluw baart me de laatste jaren steeds meer zorgen. De sterke afname van het aantal geringde boerenzwaluw nestjongen is al jaren landelijk niet voldoende om betrouwbare cijfers te geven over de overleving. Daarnaast zijn de vergoedingen die voor het RAS onderzoek boerenzwaluw gelden eigenlijk niet in verhouding met de kosten die ringer(s) maken.

In 2012 werd over de afname van het ringen van nestjongen al door Henk van der Jeugd (Hoofd Vogeltrekstation Wageningen) melding gemaakt (*Rapport van het Vogeltrekstation: Overleving van de Boerenzwaluw in de periode 1989 – 2010*). Bij **6000 geringde nestjongen per jaar** is er altijd een goede schatting van de overleving te maken is, zelfs wanneer de terugmeldkans laag is.

Ik citeer H. van der Jeugd in het rapport; In de jaren 90 was een dergelijke inspanning normaal, maar tegen het einde van de negentiger jaren zakte deze in. Als gevolg daarvan was een schatting van de eerstejaarsoverleving in 2005 en 2009 in het geheel niet mogelijk. Pas in het jaar van de boerenzwaluw, 2011 werden er voor het eerst weer meer dan 6000 nestjongen geringd. Het verdient aanbeveling een dergelijke hoge ringinspanning te handhaven. Een onveranderd hoge of indien mogelijk nog hogere ringinspanning aan boerenzwaluwpullen is gewenst om meer licht op de vraag te kunnen werpen waardoor variatie in de overleving in het eerste levensjaar wordt veroorzaakt. Inspectie van de standaardfout rond de jaarlijkse overlevingsschattingen en het aantal geringde nestjongen wijst uit dat bij 6000 geringde nestjongen per jaar altijd een goede schatting van de overleving te maken is, zelfs wanneer de terugmeldkans laag is.

Ook Bennie van den Brink (coördinator Boerenzwaluw project Vogeltrekstation) meldt in zijn Regio verslag verslag Noord Veluwe van 2021 dat het ringen van nestjongen belangrijk is;

Citaat; Het aantal geringde nestjongen kan in combinatie met het RAS project (het terugvangen van de broedvogels) een waardevolle bijdrage leveren in het bepalen van de overleving en dispersie (verspreiding in het volgend broedseizoen) van de jonge vogels. Volgens de laatste bevindingen is vooral de oversteek van de Sahara tijdens de voorjaarsstrek cruciaal. In de periode maart – april heersen er vaak sterke tegenwinden die soms stofstormen of zandstormen veroorzaken en aan heel veel vogels (niet alleen zwaluwen) het leven kosten die dan net bezig zijn met de oversteek.

Het ringen van nestjongen van de boerenzwaluw heeft voor de ringer tot gevolg dat van de 1000 nestjongen die geringd worden er na een jaar het maar ruim 14,8% overleeft (Rapport Vogeltrekstation). Dus 85,2% overleeft het eerste levensjaar NIET. Bij volwassen vogels ligt de overleving wat veel hoger. Een analyse gebaseerd op terugvangsten van adulte broedvogels binnen RAS projecten wijst op 40% overleving voor mannetjes en 35% voor vrouwtjes (bron: Van der Jeugd, H. 2012. *Rapport van het Vogeltrekstation: Overleving van de Boerenzwaluw in de periode 1989 – 2010*). Vandaar ook dat boerenzwaluw ringers het liefst volwassen boerenzwaluwen ringen, dat levert een grotere kans op terugmeldingen (betere overleving) op en meer vergoeding van het RAS project.

De ring en onderzoekskosten voor boerenzwaluw ringers van het RAS project zijn al jaren deels voor eigen rekening. Het zijn naast de ringen, netten en hulpmiddelen ook de reiskosten die de laatste jaren zorgen voor hoge kosten, die eigenlijk niet in verhouding staan met de kleine vergoeding die er maar voor wordt gegeven. Het liefst zag ik dat er de komende jaren (**na meer dan 25 jaar RAS boerenzwaluw onderzoek**) meer jonge ringers opgeleid worden voor boerenzwaluw nestjongen en dat er projecten opgezet worden in de omgeving van speciale RAS plekken/gebieden waar al onderzoek wordt gedaan om meer onderzoek te doen naar de verspreiding van de al geringde vogels zodat rondom deze RAS project plekken meer en beter onderzoeksresultaten worden behaald. Dat laatste levert m.i. meer en betere info op over de overleving en de dispersie. Daarbij zouden de ringen en het ringmateriaal van boerenzwaluwen vergoed moeten worden.

4. Ringtotalen boerenzwaluw per locatie in 2022.

Dit jaar heb ik op veel minder plaatsen in Friesland boerenzwaluwen kunnen ringen voor het RAS project boerenzwaluw. Door tijdsgebrek ben ik er helaas niet toe gekomen om de vele adressen waar ik normaal kom te bezoeken. De opleiding van aspirant ringer Gerard Westerhuis voor het CES projectonderzoek bij Rohel en de begeleiding en administratie heeft de nodige tijd gekost, naast allerlei andere persoonlijke omstandigheden. Dit alles om mijn ringwerk bij Rohel wat te ontlasten. Gerard Westerhuis is begin oktober gelukkig geslaagd voor zijn praktijkexamen vogelringer. Toch heb ik in 2022 op een 20-tal plaatsen in totaal nog 697 boerenzwaluwen geringd en 91 uit voorgaande jaren teruggevangen. Hieronder in Tabel 1 de plaatsen en adressen waar in 2022 boerenzwaluwen zijn geringd en gevangen.

Ringer R24	Jan de Jong	Totaal nieuw	Geringd in 2022					Terug vangsten van vóór 2022				2022	2022
			2022	man	Vr.	onb.		pulli	man	vrouw	onb.	<2022	eind
plaats	naam	geringd	n1kj	n1kj	n1kj	1kj	totaal	n1kj	n1kj	n1kj	totaal	totaal	paren
De Knipe	Durkstra A.	28	10	9		9		6	9		15	43	
Haskerhorne	Hoekstra J.	42	13	27		2		12	7		19	61	
Hommerts	Hoek M. P. v d	14	5	6		3						14	
Hommerts	Os H.J. van	15	7	8					1		1	16	
Hommerts	Velde van der B	19	8	11								19	
Jutrijp	Groenveld I	19	10	9				3	2		5	24	
Jutrijp	Jong de H.J.	32	10	13		1	8	4	1		5	37	
Koufurderrige	Brouwer J.	4	1	3								4	
Nieuweschoot	Boer de T.	8		5		3						8	15
Oldeberkoop	Koning A.	37	13	9		10	5	1	1		2	39	
Oudega	Stegenga A.	71	24	23		24						71	30
Rohel *1	Tjeukemeer	95	6	3		86		1				96	
Rotsterhaule	Venema S.F.	62	8	9		9	36	9	4		13	75	
Terband	Bakker A.	14	7	7								14	
Terwispel	Berga B.	20	9	11				3	1		4	24	
Terwispel	Vries de A.	19	1	4		11	3	1			1	20	
Terwispel	Wagenaar Sj.	32	6	8		14	4	6	4		10	42	
Tijnje	Nieuwland H.	116	4	8		2	102	3	8		11	127	
Tjalleberd	Boer de P.	16	7	5			4					16	
Wommels	Schraa R.	34	15	15		4		4			4	38	
Totaal		697	164	193		178	162	53	38		91	788	

N1kj= oude vogel. 1kj= jonge vliegvlugge vogel. Pulli= nestjong. Vr.= vrouw. Onb.= geslacht onbekend.

Tabel 1. Aantal nieuw geringde en terug gevangen boerenzwaluwen in 2022 per locatie.

Naast de vangsten van boerenzwaluwen zijn er ook **andere vogelsoorten gevangen en geringd** op de adressen die ik bezocht tijdens het boerenzwaluw ringen. **Deze aantallen zijn hieronder vermeld in Tabel 2.** In totaal gaat het om 130 vogels (5 x zwarte roodstaart, 49 spreeuw, 2 holenduiven, 54 huismussen, 4 witte kwikstaarten en 16 huiszwaluwen). Drie van de 130 droegen al een pootring (2 huismus en 1 spreeuw) uit voorgaande jaren. Alle drie door mijzelf geringd.

Ringer 403		Boerenzwaluwproject					
		Bijvangst	man	Vr.			
plaats	naam	geringd	n1kj	n1kj	1kj	pulli	totaal
De Knipe	S. Rekker	zwarte roodstaart				5	5
Hommerts	Velde van der B	spreeuw	1	1			2
	Velde van der B	huismus	1	1			2
Hommerts	Os H.J. van	holenduif			1		1
	Os H.J. van	huismus	4		5		9
Hommerts	Hoek M.P. v. der	spreeuw	21	8	3		32
	Hoek M.P. v. der	huismus	4		2		6
Jutrijp	Jong de H.J.	huismus	10	8 *			18
Koufurderrige	Brouwer J.	spreeuw	7**	3	5		15
	Brouwer J.	holenduif	1				1
	Brouwer J.	huismus	2	2	3		7
	Brouwer J.	witte kwikstaart		1			1
Nieuweschoot	Boer de T.	huismus	1		1		2
Rotsterhaule	Venema S.F.	huismus	2				2
Tjalleberd	Boer de P.	witte kwikstaart				4	4
	Boer de P.	huismus	1	1			2
Terband	Bakker A.	huismus	1	3			4
Tijnje	Nieuwland H.	huiszwaluw	4	4	8		16
	Nieuwland H.	huismus		1			1
Wommels	Schraa R.	huismus	1				1
			61	33	28	9	131

Tabel 2. Aantal bijvangsten bij het boerenzwaluw project

* = hiervan 2 terug van voor 2022. ** = hiervan 1 terug van voor 2022.

5. Terugmeldingen in 2022.

Er zijn maar weinig terugmeldingen binnengekomen van boerenzwaluwen en andere soorten die in 2022 en de perioden ervoor op de adressen zijn geringd en of terug gevangen. Heeft U een boerenzwaluw of andere soort met een pootring gevonden in schuur of stal dan kunt u hem melden en nemen we de vondst mee in het volgende overzicht.

Hebt U een vogel met een ring gevonden meldt hem aan;
Onderzoeker; Jan de Jong
Gecertificeerd Vogelringer 403/C09/R24/R44
E.A. Borgerstraat 66 8501 NG Joure
Tel. 0513-414788 Email j.d.jongringer403@home.nl
Iedere vinder van een vogelring krijgt persoonlijk bericht van zijn vondst en ring retour.

Hieronder de lijst met terugmeldingen die tot op heden binnenkwam.

Terugmeldingen in 2022 (stand tot 8-1-2023)										
Nr	Ringnummer	land	soort	Geslacht leeftijd	datum	plaats	Afstand in km	Richting in graden	Tijd in dagen	opmerking
	AU...42577	NLA	boerenzwaluw	nestjong	14-6-2014	Warns, B. Smid				
			boerenzwaluw	M na1kj	16-06-2022	Warns, Reade wei	1,7850	205,8777	2924	controle
	BH...31745	NLA	boerenzwaluw	O 1kj	21-7-2021	Rohel Tjeukemeer				
			boerenzwaluw	M na1kj	13-6-2022	Jutrijp, H.J. de Jong	15,5470	131,6412	327	controle
	BK...11060	NLA	boerenzwaluw	nestjong	22-6-2021	Tijnje, J. Hoogeboom				
			boerenzwaluw	V na1kj	27-5-2022	Hemrik	9,5480	264,1748	339	controle
			boerenzwaluw	V na1kj	30-6-2022	Hemrik	9,5480	264,1748	373	controle
			boerenzwaluw	V na1kj	9-8-2022	Hemrik	9,5480	264,1748	413	controle
	BK...08522	NLA	boerenzwaluw	O 1kj	10-8-2020	Veluwemeer, Elburg				
			boerenzwaluw	V na1kj	2-8-2022	Oldeberkoop A. Koning	55,7390	200,1879	722	controle
	BH...90690	NLA	huizswaluw	M na1kj	27-7-2018	Tijnje H. Nieuwland				
			huizswaluw		5-6-2022	Tijnje	0,06	169,9887	1409	Vers dood
	L...450864	NLA	spreeuw	V 1kj	14-6-2017	Warns B. Smid				
		NLA	spreeuw	O O	22-1-22	Harich Stinsen wei 26	12,0670	251,1820	1683	Kat slachtoffer

6. Aantekeningen van het ringen op broedlokaties per woonplaats.

Tijdens het ringen worden er vaak aantekeningen gemaakt op de broedlokaties. Ook meldt de bewoner me via email, telefoon of mondeling wat bijzonderheden over de aankomst, het verloop van het broeden en/of vertrek van de boerenzwaluwen en bijzonderheden over andere soorten. Hieronder per alfabetische volgorde van woonplaats de aantekeningen die verzameld zijn. De datum is aangegeven met dag/maand. (23-04 = 23 april).

De Knipe.

Sil Dekker.

Vijf nestjongen van **zwarte roodstaart** geringd.

23-04. Aankomst eerste boerenzwaluw in de geitenstal.

28-04. Vandaag is de tweede boerenzwaluw aangekomen. Ze zijn druk bezig om het nest op orde te brengen.

23-05. In de overkapping was er een **zwarte roodstaart** die een nestje wilde bouwen maar het randje waar dit op gebeurde was heel smal. Tot twee keer toe is het nest er af gewaaid. Toen is er een plankje bij gemaakt en nu bleef het nestje mooi zitten. Vanmorgen heb ik even gekeken en volgens mij zijn er 5 jongen (Sil Dekker).

26-05. De jongen van de **zwarte roodstaart** zijn nu een week oud.

27-05. De vijf nestjongen van de **zwarte roodstaart** geringd.

18-06. Vijf jongen van boerenzwaluw uit gevlogen van 1^e legsel.

08-08. Vier jongen van 2^e legsel boerenzwaluw uitgevlogen.

09-08. De **zwarte roodstaart** heeft bij het tweede legsel een jong voortgebracht er waren 4 eitjes 3 zijn er niet uitgekomen.

A. Durkstra.

28 boerenzwaluw geringd en 15 terug gevangen van voorgaande jaren.

23-05. Vanmorgen tussen 07:00 uur en 09:00 uur 29 boerenzwaluwen gevangen (15 man/14 vrouw). Hiervan 16 geringd en 13 terug gevangen. Verder aanwezig 1 **vink** (zingend), 1 **houtduif**, broedgeval **spreeuw** in nestkast, 1 **huiszwaluw** nest in aanbouw en 6 **huiszwaluw** wat rondvliegend. Bij de ijsbaan 1 **ooievaar** op oude telefoonpaal. Het was opletten vanmorgen want er was een witte kat aanwezig. Een oude **boerenzwaluw** met ring AU...45696, was geringd op 14 juni 2016 als volwassen vrouw.

06-08. Vanmorgen toen ik rond 07:00 uur aanwezig was vloog er al een groep van 25 boerenzwaluwen buiten de stal wat rond. De groep was zeker de hele nacht buiten gebleven. Tussen 07:00 uur en 07:50 uur 14 boerenzwaluwen gevangen voor de deur, hiervan 12 geringd en 2 terug gevangen.

Haskerhorne.

Sake en Jolanda Hoekstra.

42 boerenzwaluw geringd en 19 terug gevangen van voorgaande jaren.

12-04. Vandaag de eerste boerenzwaluwen weer terug (Sake en Jolanda Hoekstra).

24-05. Vanmorgen tussen 08:00 en 10:00 uur 43 boerenzwaluwen gevangen, hiervan 31 geringd en 12 terug gevangen van voorgaande jaren.

09-07. Een boerenzwaluw op het erf dood gevonden met ring BR...02118, was op 24 mei 2022 in schuur geringd als volwassen vrouw met een beginnende broedvlek.

13-07. Vanmorgen tussen 08:15 en 09:15 uur met net in schuur voor de deur gevangen, in totaal 18 boerenzwaluw gevangen, hiervan 11 geringd en 7 terug gevangen van voorgaande jaren.

Hommerts

M.P. van der Hoek

14 boerenzwaluw geringd en 0 terug gevangen van voorgaande jaren. 32 **spreeuw** en 6 **huismus** geringd.

29-06. Vanmorgen van rond 07:45 uur aanwezig tot 10:15 uur. Met een net aan de binnenzijde van de ligboxstal gevangen. Veel boerenzwaluwen waren al buiten de stal. Met 3 meter net 5 man/6 vrouw en 2 eerste jaars boerenzwaluw gevangen. Heel veel **spreeuwen** aanwezig in en rond de stal, schat het aantal op meer dan 300 buiten de stal in bomen, ze kwamen op het voer voor het vee af. Regelmatig door de stal gelopen en zo maar liefst 32 **spreeuwen** en nog eens 6 **huismussen** geringd. Van de gevangen **spreeuwen** veel rui aantekeningen gemaakt. Boerenzwaluwen konden gemakkelijk door open zijramen ontsnappen.

H.J. van Os

15 boerenzwaluw geringd en 1 terug gevangen van voorgaande jaren. 1 **holenduif** en 9 **huismus** geringd.

27-06. Veel oude en jonge boerenzwaluwen vlogen al bij aankomst buiten de stal om. Vanmorgen 3 m net aan binnenzijde van ligbox geplaatst. Tussen 07:20 – 09:30 uur 16 boerenzwaluwen gevangen, daarvan 15 geringd (7 man/8 vrouw). Veel **huismussen** aanwezig in de stal, 9 gevangen. Zeker 2 paar **holenduiven** en 1 paar **Turkse tortel** aanwezig. Wat minder boerenzwaluwen gevangen doordat twee plastic dakplaten in de ligbox kapot waren. De vogels ontsnapten daardoor steeds door deze open gaten en konden gemakkelijk van binnen naar buiten vliegen.

F. van der Velde

19 boerenzwaluw geringd en 0 terug gevangen van voorgaande jaren. Twee **spreeuw** en 2 **huismus** geringd.

28-06. Het vangnet aan de binnenzijde van de ligbox geplaatst, door opkomende zon helaas goed zichtbaar voor de boerenzwaluwen. Tussen 08:30 - 9:30 uur 19 boerenzwaluwen (8 man/11 vrouw) gevangen. Ook 2 **spreeuw** en 2 **huismus** geringd in de stal.

Jutrijp

I. Groenveld

19 boerenzwaluw geringd en 5 terug gevangen van voorgaande jaren.

16-05. Vanmorgen tussen 07:35 – 09:45 uur met 1 x 3 m net aan de binnenkant van de ligbox gevangen en 1 x 10 m net voor de kalverstal gevangen. In totaal 24 boerenzwaluwen gevangen (13 man /11 vrouw), hiervan 19 geringd (10 man/9 vrouw). Er zijn wat minder boerenzwaluwen aanwezig dan vorig jaar. Veel oude vogel kennen mij (!) en vliegen door de luiken aan de zijkant naar buiten. Elders in de loodsen en bijgebouwen zitten ook nog diverse paren, doch deze zijn moeilijk te vangen, meer open grote ruimten.

Henk Johan de Jong

32 boerenzwaluw geringd en 5 terug gevangen van voorgaande jaren. 16 **huismus** geringd en 2 **huismus** terug.

16-04. Bij mij zijn de boerenzwaluwen gearriveerd! Vier stuks geteld tot nu toe, hopelijk komen er (veel) meer bij! (Henk Johan de Jong).

13-06. Aanwezig van 07:45 - 09:45 uur. Met 3 m net in schuur aan binnenzijde gevangen. In totaal 32 boerenzwaluwen geringd (10 man/13 vrouw/8 jongen /1 vliegvlug jong) en 5 terug (4 man/1vrouw) van voorgaande jaren. Verder zijn er 16 (!) huismussen geringd en 2 **huismus** teruggevangen (beide van 12 mei 2020). Opmerkelijk was bij de terugvangsten dat er 1 man boerenzwaluw bij was die ik zelf op 21 juli 2021 als eerste jaars aan de oever van het Tjeukemeer bij Rohel ringde. In de ligbox waren zeker 3 paar **holenduiven** en flinke groep **spreeuwen** aanwezig. Dit jaar opvallend meer **huismussen** aanwezig in de schuur

Koufunderigge.

Jan Brouwer

4 boerenzwaluw geringd en 0 terug gevangen van voorgaande jaren. Verder 7 **huismus**, 1 **holenduif**, 1 **witte kwikstaart** en 14 **spreeuw** geringd en 1 **spreeuw** terug gevangen.

16-04. De eersten (twee) zijn weer terug in de ligbox (Jan Brouwer).

04-07. Tussen 08:00 uur – 09:45 uur met 3 m net aan de binnenkant van de stal voor de schuifdeur 4 boerenzwaluw (1 man/3 vrouw) gevangen en geringd. Verder in de stal gevangen; 1 **witte kwikstaart**, 1 **holenduif**, 7 **huismus**, 15 **spreeuw**. Een van de spreeuwen droeg al een pootring en was op 09-08-2019 in dezelfde stal geringd als volwassen man.

18-09. Tijdens het grasmaaien voor het vee vlogen er nog een 20-tal boerenzwaluwen rond de tractor op insectenjacht (Jan Brouwer). Filmpje daarvan aanwezig.

27-09. Tijdens het gras maaien nog steeds een 10-tal boerenzwaluwen aanwezig (Jan Brouwer).

Nieuweschoot

Tineke de Boer.

8 boerenzwaluw geringd en 2 **huismus** geringd.

16-08. Nog een nest met kleine jongen bij de paarden in de schuur (Tineke de Boer).

22-08. Vanmorgen tussen 08:10 uur – 09:15 uur met 3 m net in stal en 3 m net aan binnenzijde van schuur gevangen. In totaal 5 vrouw en 3 eerste jaars boerenzwaluw geringd en 2 huismus (1 x man 1 x eerste jaars). Dit jaar zeker 15 paar boerenzwaluw in de schuur en stal. Vorig jaar een **kerkuil** in schuur gehad! Veel boerenzwaluwen waren al buiten vanmorgen. Een paar had nog kleine jongen.

28-09. Nog 3 boerenzwaluwen vandaag in schuur (Tineke de Boer).

07-10. Laatste 2 boerenzwaluwen in schuur vertrokken (Tineke de Boer).

Oldeberkoop

A. Koning. (Zeker 10 paar).

37 boerenzwaluw geringd en 2 terug gevangen van voorgaande jaren.

12-04. Vanmorgen 8 uur de eerste 2 boerenzwaluw in de schuur (Anton Koning).

16-04. Het gaat bij ons niet in snel tempo. Het blijft bij ons nog steeds 2 of 3 boerenzwaluwen (Anton Koning).

02-08. Vanmorgen tussen 08:00 uur – 09:45 uur met 2 x 3m net voor de deuren gevangen en in totaal 34 boerenzwaluwen gevangen (14 man/10 vrouw/10 eerste jaars), 2 daarvan droegen al een pootring (1 x vrouw/1 x man). Een geringde was op 10-8-2021 als 1kj bij het Veluwemeer te Elburg geringd, de andere was op 24 juli 2020 in de schuur bij A. Koning geringd. Verder zijn er nog 2 lage nesten met nestjongen, 1 x 3 en 1 x 2 jongen geringd.

Oudega

Abe Stegenga

71 boerenzwaluw geringd en 0 terug gevangen van voorgaande jaren.

18-04. De eerste zes boerenzwaluw terug in schuur. Elk jaar broeden er zo'n 30 a 35 paar (Abe Stegenga).

19-05. In de eerste week van mei zijn er nog een heleboel boerenzwaluwen bijgekomen Zeker 20 paar aanwezig in de schuur (Abe Stegenga).

20-05. Vanmorgen van 07:00 uur- 09:15 uur gevangen met 2 x 3 m net voor de deuren aan de binnenkant en 1 x 6 m binnen in de schuur. In totaal 32 boerenzwaluwen gevangen en geringd (18 man/14 vrouw). Bij de schuur 1 **vink** zingend en 1 **merel** met nest bij wagenhok. In de hoge schuur zit een gat met schuif boven de deur waar de boerenzwaluwen steeds in en uit vliegen (kan afgesloten worden).

28-05. Op het erf 1 mannetje boerenzwaluw met ring BR...02062 vers dood gevonden (Abe Stegenga).

29-05. In de schuur 1 vrouwtje boerenzwaluw met ring BR...02073 vers dood gevonden (Abe Stegenga).

09-07. Vanmorgen van 07:15 uur -10:00 uur met 2 x 3 m en 1 x 6 m net in schuur gevangen en in totaal 39 boerenzwaluw gevangen en geringd (6 man/9 vrouw/24 eerste jaars). Verder veel vogels van 20 mei terug gevangen.

Rohel

Rohel Tjeukemeer.

95 boerenzwaluw geringd en 1 terug gevangen van voorgaande jaren.(Niet als RAS vogels geringd).

Vangsten en waarnemingen boerenzwaluwen op ringplek te Rohel aan het Tjeukemeer.

13-04. Bij netbaan C8 1 overvliegend.

28-04. Drie overvliegend langs rietzoom.

06-05. Twee overvliegend langs rietzoom.

17-05. Vanmorgen 1 geringd in eerste uren in net C5, er waren twee aanwezig.

25-05. Twee overvliegend boven de rietzoom.

02-06. Bij aankomst in ochtend zat 1 in rietzoom te slapen bij C1, niet gevangen.

14-06. Vanmorgen twee geringd, er waren 4 voedsel zoekende vogels boven rietzoom.

22-06. Vanmorgen 1 vrouw geringd met broedvlek, er waren zeker 7 voedsel zoekend boven de rietzoom.

05-07. Vanmorgen met geluid 4 (2 x 1 kj en 2 x adult) gevangen. Er waren zeker een 10-tal aanwezig in de eerste uren. Een gevangen vogel droeg pootring. Was op 11-5-2021 geringd bij Venema in Rotsterhaule. Vogels reageerden vanmorgen nog weinig op het geluid.

14-07. Vanmorgen met geluid 11 boerenzwaluw gevangen (10 eerste jaars /1 adult) en geringd. Zeker meer dan 20 aanwezig vanmorgen, waarvan bij het witte bruggetje een groepje van 10 a 15 exemplaren.

22-07. Vanmorgen met geluid 23 boerenzwaluw gevangen (22 eerste jaars/1 adult). Een van de vogels had een afwijkende staarttekening. In het kanaal bij het witte bruggetje (oostelijk) sliepen vanmorgen >200 in het riet samen met groep oeverzwaluwen.

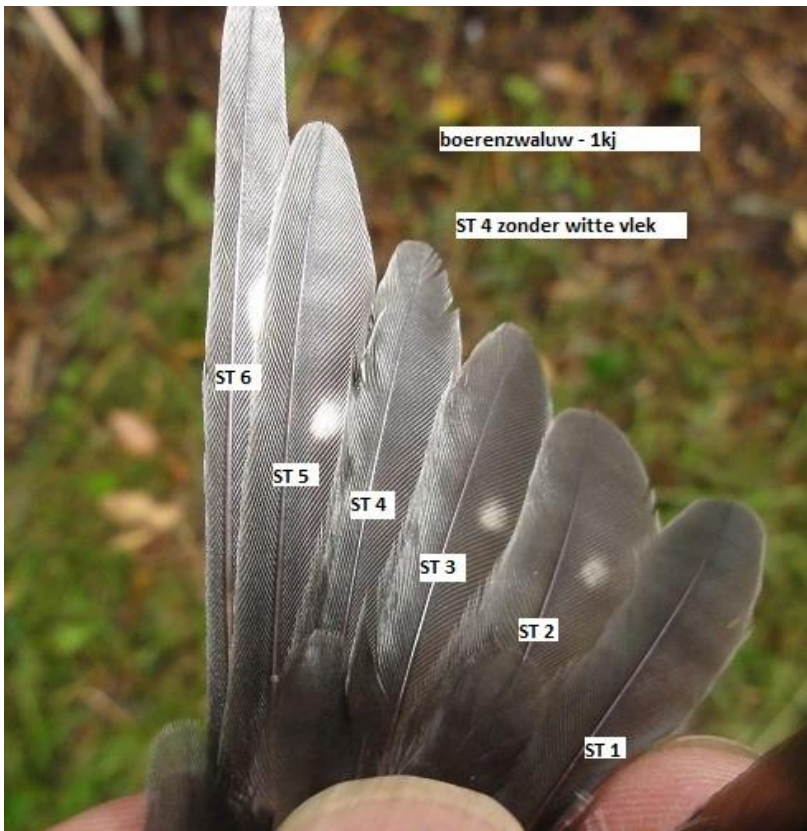

Foto © Jan de Jong 22-07-2022.

Afwijkende staartpenen (afkorting=ST) van boerenzwaluw 1kj (ring NLA. BR...02727). De witte vlekken op ST6, ST5, ST3 en ST2 zijn erg klein, bij ST4 ontbreekt zelfs de witte vlek geheel. ST1 is normaal altijd zonder witte vlek. Staartpenen worden genummerd van binnen naar buiten. Er bestaat grote variatie aan de grootte van de witte vlekken, deze zijn wel erg klein.

28-07. Vanmorgen tijdens het maaien met geluid gevangen en beperkte mistnetopstelling. Bij aankomst nog maar een 25-tal slapers samen met een 30 a 40 oeverzwaluw in het riet in kanaal ten oosten van witte bruggetje. Een flink deel is al weg of vertrokken nadat eerder deze week de oeverlanden zijn gemaaid (minder insecten). Klein groepje rondvliegend (5 a 10) bij de ringplek.

- 04-08.** Vanmorgen met geluid 10 eerste jaars boerenzwaluw gevangen en geringd. Bij ringplek een groepje van >30 aanwezig die uit de omgeving afkomstig waren.
- 10-08.** Vanmorgen met geluid 1 adult gevangen en geringd. Later in de morgen een groepje van een 10-tal aanwezig bij het slootje.
- 15-08.** Vanmorgen met geluid 4 eerste jaars gevangen en geringd. Een groepje van 25 boerenzwaluwen reageerden wel op geluid doch bleven hoog vliegen.
- 25-08.** Vanmorgen met geluid 10 eerste jaars boerenzwaluw gevangen en geringd. Later in de morgen >40 reagerend op geluid. Een flinke groep zat op de leuning van het witte bruggetje (meeluisterend?).
- 30-08.** Vanmorgen met geluid gevangen 1 eerste jaars boerenzwaluw. Na 07:15 uur een groepje van plm. 40 hoog boven ringplek
- 05-09.** Een groepje van >15 al voedsel zoekend langs oever.
- 12-09.** Nog enkele 10-tallen aanwezig bij ringplek.
- 14-09.** Tijdens onderhoud nog een 30-tal jagend op insecten bij bosjes en boven rietzoom.
- 16-09.** Tijdens onderhoud nog een 60-tal jagend op insecten bij bosjes en boven rietzoom.
- 19-09.** Tijdens onderhoud nog een 50-tal jagend op insecten bij bosjes en boven rietzoom.
- 21-09.** Vanmorgen met geluid 18 boerenzwaluw (17 eerste jaars en 1 adult) gevangen. Na zonsopkomst >60 jagend boven rietzoom en bosjes.
- 29-09.** Vanmorgen met geluid gevangen 10 eerste jaars boerenzwaluw. De vogels (een groepje van plm. 30) werden samen met enkele huiszwaluwen pas na 09:00 uur actief met het jagen op insecten.
- 04-10.** Nog een 10-tal aanwezig, wel reagerend op geluid doch niet gevangen.
- 11-10.** Na 4-10 geen boerenzwaluwen meer gezien.

Rotsterhaule

S.F. Venema (zeker 25 broedparen).

62 boerenzwaluw geringd en 13 terug gevangen van voorgaande jaren. 2 **huismus** geringd.

08-04. Eerste boerenzwaluw aangekomen in schuur (S.F. Venema).

13-05. Vanmorgen tussen 07:45 uur - 09:30 uur met 1 x 3 m en 1 x 10 m net in schuur 17 boerenzwaluw (8 vrouw/9 man) gevangen, daarvan 6 geringd (5 vrouw en 1 man) en waren er 11 al in 2021 of daarvoor geringd. Ook 2 x man **huismus** gevangen en geringd. Vanmorgen niet in ligboxen gevangen. In de schuur slechts 2 nesten boerenzwaluw bewoond. 1 x 4 pulli van 2 dagen + 1 ei en 1 x 3 ei. De rest van de nesten was nog leeg! Veel vogels nog niet aangekomen op broedplek? Nu waarschijnlijk 10 a 12 paar aanwezig!

07-06. Vanmorgen tussen 07:30 uur en 09:45 uur in schuur met 1 x 6 m en 1 x 3 m net gevangen. 13 boerenzwaluw met netten gevangen (4 x 1kj, 6 x ma en 3 x vrouw). Twee van de 13 droegen al een ring (1 x man/1 x vrouw). Het vrouwtje met ring BH...31935 was op 2 augustus 2021 door mijzelf als eerste jaars geringd aan het Tjeukemeer bij Rohel. Verder zijn er 5 nesten met pulli geringd (1 x 5, 2 x 4, 1 x 3 en 1 x 2). In de stal nog 7 nesten met eieren en of kleine jongen (5 x 5 ei, 1 x 1 ei en 1 x 4p van 1 dag). Vanmorgen veel minder paren aanwezig dan vorig jaar! Aan de buitenkant van de ligbox 1 nest met 1 ei **holenduif**.

25-07. Vanmorgen tussen 07:45 uur – 09.10 uur met 3 m voor de deur gevangen. 7 boerenzwaluw met net gevangen (5 x 1kj/1 x man/ 1 x vrouw). 5 nesten met pulli geringd (2 x 5 en 2 x 4). Zeker nog 9 nesten met eieren of kleine pulli aanwezig (2 x 5ei, 2 x 4 ei, 1 x 2 ei, 1 x 1 ei, 1x 5 pulli van 4 dagen, 1 x 5 pulli van 1 dag en 1 x 4 pulli van 1 dag).

Terband

A. Bakker.

14 boerenzwaluw geringd en 0 terug gevangen van voorgaande jaren. 4 **huismus** geringd.

19-05. Vanmorgen tussen 08:00 uur en 09:45 uur met 2 x 3 m mistnet in de schuur gevangen. In totaal 14 boerenzwaluw geringd (7 man en 7 vrouw) en 4 huismus (3 vrouw en 1 man). In de schuur hangt een **kerkuil** kast. In het kalverhok diverse nesten met eieren (2 x 5 en 1 x 3 ei).

Ook in de ligbox zitten nog diverse paren boerenzwaluw (niet gevangen).

Terwispel

Bart Berga.

20 boerenzwaluw geringd en 4 terug gevangen van voorgaande jaren.

12-04. Twee terug in de schuur (Bart Berga).

27-05. Vanmorgen tussen 08:15 – 09:30 uur met 1 x 3 m in de schuur gevangen. In totaal 24 boerenzwaluwen gevangen (12 man/12 vrouw), hiervan 20 geringd (9 man/11 vrouw) en 4 terug gevangen uit voorgaande jaren (3 man /1vrouw). Een vrouwtje was op 24 mei 2021 als volwassen vogel geringd bij H. Veenstra Terwispel. In de ligbox niet gevangen. Totaal zeker 13 paar aanwezig.

Sj. Wagenaar.

32 boerenzwaluw geringd en 10 terug gevangen van voorgaande jaren.

11-04. Vier terug in de schuur (Sjoerd Wagenaar).

04-05. Tussen 07:45 – 10:45 uur met 1 x 3 m in schuur en 1 x 10 m in stal gevangen, in totaal 16 boerenzwaluwen gevangen (8 vrouw/8 man). Hiervan 7 geringd (3 man/4 vrouw) en 9 terug gevangen uit voorgaande jaren (5man/4 vrouw). Van de 9 terug gevangen vogels waren er twee die elders waren geringd. Een mannetje was op 5 juli 2019 geringd bij Arie en Ilse Steenwijk/Terwispel en de andere was een vrouwtje die op 13 mei 2019 geringd was bij Afke Jager/Terwispel in de schuur.

De oude kastanjeboom op het erf was sinds de vorige keer afgezaagd en verdwenen. Op het erf 1 **roodborst** zingend, **merel** man aanwezig, de **grote bonte specht** gehoord en 1 nestje van de **winterkoning** in conifeer, winterkoning zingend. Verder 1 nestje met 12 eieren **koolmees** in elektriciteitskast aan boerderij.

Voor de boerderij een **ooievaar** op pas gemaaid grasland aan het voedsel zoeken.

24-06. Van 08:15 - 09:15 uur met 2 x 3 meter net voor de deuren van de schuur in totaal 18 boerenzwaluwen gevangen, hiervan 17 geringd (11 eerste jaars, 4 vrouw en 2 man) en 1 man terug van 12 mei 2021 geringd in dezelfde schuur. In de stal nog 2 boerenzwaluw nestjes (1 x 4 ei/ 1 x 4 pulli van 1 dag).

06-08. Vanmorgen toen ik aankwam rond 08:35 uur stond de schuurdeur al open. Veel vogels vlogen buiten rond. Toch even met het net voor de deur gevangen en 4 boerenzwaluw gevangen (3 eerste jaars/1 man). Verder in de stal nog een nestje met 4 jongen geringd.

Hillie Berga en Alex de Vries

19 boerenzwaluw geringd en 1 terug gevangen van voorgaande jaren.

17-08. Van 08:15 – 09:00 uur met 1 x 3 m voor de deur gevangen. In totaal gevangen 17 boerenzwaluwen met net gevangen (4 vrouw/2 man/11 eerste jaars). Hiervan 1 mannetje volwassen terug van 5 juli 2019. Verder nog 1 nestje met 3 grote jongen geringd onder overkapping paarden buiten de stal. Diverse oude boerenzwaluwen waren al met een deel van hun jongen vertrokken.

Tijnje**Harriet Nieuwland.**

116 boerenzwaluw geringd en 11 terug gevangen van voorgaande jaren. 16 huiszwaluw en 1 huismus geringd.

11-04. Twee terug in de paardenstal. Enkele dagen ervoor (7-8- en 9 april) vlogen er hier al een paar maar nog niet in de paardenstal (Harriet Nieuwland).

09-05. Vanmorgen tussen 08:05 – 10:05 uur met 1 x 3 m net voor en in de stal gevangen. Veel mannetjes vlogen toen al buiten rond. In totaal 20 boerenzwaluw gevangen (14 vrouw/6 man), hiervan 9 geringd (3 man/6 vrouw). De rest droeg al een ring van voorgaande jaren (8 vrouw/3 man) en waren alle afkomstig uit dezelfde stal. Een boerenzwaluw was zelfs als vrouw op 31 mei 2017 geringd in de stal. Verder nog 1 **huismus** vrouw geringd. De **koolmees** en de **winterkoning** zingend, diverse **huiszwaluw** vlogen rond de woning. **Ooievaar** vloog hoog over. In de stal al 1 nest met 5 ei boerenzwaluw. Tijdens het vangen met het 3 m net in de stal valt bij zonnig weer het net erg op voor de zwaluwen, ze willen dan niet naar binnen, ook niet met de schuifdeuren op een kiertje zetten.

08-06. Vanmorgen eerst met een 6 m net bij het elektriciteitsgebouwtje voor de 7 aanwezige **huiszwaluw** nesten gevangen. In totaal 4 huiszwaluwen gevangen (2 man/2 vrouw). Daarna met 3 m net in paardenstal gevangen en de nestjongen geringd. Drie geringd (2 eerste jaars en 1 vrouw). Verder 10 nesten met totaal 44 pulli boerenzwaluw geringd (2 x 6 /3 x 5/ 4 x 4 /1 x1). Verder aanwezig nog 7 nesten met eieren of kleine jongen. Van een 3-tal nesten waren de jongen zeker al uitgevlogen! Dus zeker 20 broedparen aanwezig.

26-07. Vanmorgen (rond 07:35 uur) eerst met een 6 m net bij het elektriciteitsgebouwtje voor de 7 aanwezige **huiszwaluw** nesten gevangen. In totaal 11 huiszwaluwen gevangen en geringd (2 man/2 vrouw/ 7 eerste jaars). Bij de woning werd een bijna vliegvlug **huiszwaluw** jong gevonden wat met nest en al aan de voorkant van de woning naar beneden is gevallen. Dit bijna vliegvlugge jong in een boerenzwaluwnest gezet in de paardenstal met bijna even grote jongen. Verder met net aan binnenzijde in stal gevangen en 2 boerenzwaluw (1 man/1 vrouw) geringd en 43 nestjongen (11 nesten) in stal geringd (3 x 5/ 4 x 4 /en 4 x 3 pulli).

06-08. Vanmorgen 4 nesten met boerenzwaluw jongen geringd (1 x 5, 2 x 4 en 1 x 2). Het vliegvlugge jong van de **huiszwaluw** is goed uitgevlogen aldus Harriet en werd nog regelmatig in de stal gezien voor ze uitvlog. Gisteren is deze uit de stal verdwenen. Nog 4 nesten boerenzwaluw met eieren of kleine jongen (2 x 5 ei/ 1 x 4 ei /1 x 4p van 4 dagen).

Tjalleberd**Piet de Boer.**

12 boerenzwaluw, 4 **witte kwikstaart** pulli en 2 volwassen **huismus** geringd.

06-04. Twee terug in de stal (Piet de Boer).

12-04. Weer 1 terug in stal (Piet de Boer).

13-04. Vandaag 8 terug (Piet de Boer).

28-05. Aanwezig tussen 07:45 - 10:20 uur en met 2 x 3m net in stal totaal 12 boerenzwaluwen (7 man/5 vrouw) en 2 **huismus** (1 man/1 vrouw) geringd. In een oude tractor nestje met 4 jongen van **witte kwikstaart** geringd.

Wommels.**Roel Schraa.**

34 boerenzwaluw geringd en 4 terug gevangen van voorgaande jaren. 1 **huismus** geringd.

11-04. Twee boerenzwaluw aangekomen in de schuur (Roel Schraa).

20-06. Vanmorgen tussen 08:00 – 09:30 uur met 2 x 3 m net voor de deur van schuur gevangen en totaal 38 boerenzwaluwen gevangen, hiervan 34 geringd (4 eerste jaars/15 man /15 vrouw) en 4 terug vangsten (4 man) van voorgaande jaren. Verder nog 1 **huismus** (man) geringd.

Vanmorgen zaten zeker nog een 15-tal vliegvlugge boerenzwaluw jongen boven in de schuur ze wilden niet naar buiten (binding met broedschuur). Roel Schraa meldde dat dit jaar in de omgeving van zowel de **buizerd**, **sperwer** als de **torenvalk** er een paar broedde.

03-08. Door de kat is er een boerenzwaluw met ring BR...02427 gepakt en gedood. Dit jaar hebben we ongeveer even veel broedparen (24) als vorig jaar. De eerste jongen vlogen al uit toen de laatste paren nog binnenkwamen. De tweede leg is nu bijna klaar om uit te vliegen (Roel Schraa).

25-09. Nog een nest met jongen uitgevlogen, deze waren op 6 oktober al vertrokken (Roel Schraa).

01-10. Boven het weilanden hier een **velduil** gezien, er kunnen echter wel meer geweest zijn doch dit is me niet opgevallen (Roel Schraa).

03-10. Het laatste nest met 4 boerenzwaluw jongen uitgevlogen. Ze worden nog door de ouders gevoerd, er zijn blijkaar nog insecten. (Roel Schraa).

06-10. De boerenzwaluwen zijn nog niet allemaal weg (Roel Schraa).

11-10. Vandaag zijn de laatste vertrokken uit de schuur. De droogte heeft hier m.i. niet negatief uitgekapt voor de jongen, het is m.i. wel een goed jaar geweest (Roel Schraa).

7. Boerenzwaluw aantekeningen van andere broedlokaties per woonplaats.

Op alfabetische volgorde van plaatsnamen hier de aantekeningen van boerenzwaluwen die in 2022 verzameld zijn binnen en buiten Friesland en bij me zijn gemeld via email, telefoon of brief. Vaak met meldingen van de eerste aankomst IN de stal of schuur en een overzicht van het verloop van het broeden. De eerste aankomst meldingen op deze broedlokaties geven een mooi overzicht van de terugkeer in de stallen.

Akkrum.

Hyltsje Hilverda.

16-04. Een boerenzwaluw gezien.

17-04. Weer 1 boerenzwaluw gezien.

20-04. Vandaag de hele dag hier een gezien voedsel zoekend bij de bomen, ook boven mijn land tussen de schapen. Nu is het wachten dat er nog meer komen en ze een nestje in het schapenhok maken.

02-05. Na 20 april altijd wel enkele boerenzwaluwen gezien. Pas vanaf begin mei vormden ze echter een paar. Vandaag zat er een paartje te kwetteren in het schapenhok.

28-06. In het schapenhok 2 nesten met jonge boerenzwaluwen, 1 x 3 en 1 x 4 jongen. Ze zitten maar 75 cm uit elkaar. Vorige week het ik een extra plaat over het golfplaten dak gelegd om de straling/opwarming wat te beperken.

Appelscha.

Adrienne Jonker.

13-04. De eerste twee zijn terug in de schuur (Adrienne Jonker).

29-07. Het gaat niet goed met de boerzwaluwen die bij ons broeden. Tot nu toe zijn er nog maar 12 uitgevlogen en er wordt (nog) niet voor de 2de keer gebroed. Wij hebben hier dit jaar ook bedroevend weinig insecten (Adrienne Jonker).

07-09. Helaas was het dit jaar een matig zwaluwjaar. Er zijn 24 jongen uitgevlogen en vandaag waren ze allemaal weg. Bij ons geen dode zwaluwen op de grond of in verlaten nesten, wel bij de burens, 8 zwaluwen dood op de grond onder de nesten (Adrienne Jonker).

Ballum Ameland

Petra Visser.

00-08. Wij hebben 2 nesten van de boerenzwaluw in onze schuur gehad en 9 jongen (4+5) zijn er uitgevlogen. Ongeveer eind augustus zijn ze vertrokken dus het raam weer dicht (Petra Visser).

14-09. Zat er opeens weer een boerenzwaluw in de schuur (Petra Visser).

17-09. De laatste is nu vertrokken. De **huiszwaluw** heeft dit jaar ook weer gebroed en daar zijn 4 jongen uitgekomen (Petra Visser).

Beetgummolen.

Ineke de Groot.

(Stichting Opvang Oude Manegepaarden en –Pony's in Friesland)

00-04. De komst van de boerenzwaluwen in het voorjaar wachten we altijd met spanning af. Dit jaar waren ze laat, pas in de tweede helft van april meldde zich, vermoedelijk een mannetje, als eerste. Hij heeft minstens een week alleen doorgebracht voor er meer boerenzwaluwen kwamen.

00-05. Er broeden elk jaar zo'n vijf paartjes. Een paar in wat we noemen het verste staldeel waar de helft van onze paarden staan. De rest zoals gewoonlijk in de opslagruimte. Dat nestje in het verste staldeel is ergens in mei "geruimd" door de ouders. Kort na elkaar vonden we drie kleine dode zwaluwtjes op de grond.

14-08. Vandaag vond ik in de opslagruimte twee kleine dode boerenzwaluwtjes. Uit een nest van vier. De andere twee jonge zwaluwen keken over de rand. De lijfjes voelden nog warm dus ze waren kort ervoor uit het nest gegooid of gevallen. Hopelijk worden het er niet meer.

16-08. Inmiddels wordt er volop voor de tweede maal gebroed, zeker vier nestjes. De eerste lichte heeft op die drie na het allemaal gehaald. Er waren nestjes met drie tot vier jongen. Ons dak is van damwandplaat dus onder het dak wordt het heel heet met dit weer. Ik schat dat er door de vijf paartjes zeker 16 jongen zijn groot gebracht bij de eerste leg. Nu zijn er zo'n 12 jongen die nog verzorgd worden.

We hebben destijds "airport Beetgummolen" (bordje staat op het naambord bij de weg) geopend met een "arrivals" en "departure" bord in onze opslagruimte om de zwaluwen te begroeten en uit te zwaaien bij hun komst/vertrek naar Afrika.

Foto © Ineke de Groot

Ze zijn heel welkome helpers om de vliegen en muggen rond onze stallen te vangen. Zodra de eerste zwaluw zich meldt krijgt iedere verzorgster de instructie: altijd de schuifdeuren aan de zijkant of de dubbele deur naar de paddock openlaten. De zwaluwen moeten er altijd in en uit kunnen. Het is en blijft wonderbaarlijk dat zulke

kleine vogeltjes, zonder TomTom of GPS, 5000 km vliegen uit Afrika. Bij Harlingen rechtsaf slaan en onze loods in Beetgumermolen binnenvliegen...Ieder jaar opnieuw.

04-09. Vandaag was het de hele dag een luid gekwetter van de boerenzwaluwen in onze loods. Ze waren er allemaal. Het lijkt wel of ze dan vergaderen over hun vertrek.

05-09. De dag erop waren zeker 10 boerenzwaluwen verdwenen. Achter bleven tenminste 2 paartjes met elk twee jongen nog in het nest. De tweede leg. En nog wat "losse", waarschijnlijk jonge boerenzwaluwen. Een stuk of drie.

16-09. Die waren er allemaal tot vandaag.

17-09. Dit weekend wordt het spannend of die ook teruggaan naar Afrika. Op de grond vond ik nog een dood jong.

Britswert

Kees en Afke Hoogland.

11-04. Eerste boerenzwaluw weer terug in de schuur.

11-08. Wij hebben geen verlaten nesten. Er zitten hier ongeveer 14 paartjes met een ontelbaar aantal jongen. 's Avonds en 's ochtends is het een drukte van belang, ook als we 's avonds met mooi weer nog buiten zitten is het gewoon een aardigheid om naar te kijken (Kees en Afke Hoogland).

Dedgum.

Ton Westendorp.

17-04. Vandaag zijn de eerste 3 **huiszwaluwen** gearriveerd. Ik heb het even aangekeken, maar ze duiken nu de bestaande nesten van vorig jaar in, dus geen doorvliegers. Helaas nog geen Boerenzwaluwen gearriveerd. Ik zie ze ook niet verderop in het dorp. (Ton Westendorp).

30-04. Vandaag zijn de eerste 2 boerenzwaluwen gearriveerd in goede conditie (Ton Westendorp).

06-07. Er hebben een 5-tal paartjes **boerenzwaluwen** gebroed. 1 of 2 nesten zitten hoog in de schuur met hun nesten. De hoeveel verse stront geeft aan dat het goed gaat en ik verwacht een snel uitvliegen van de broedsels. Met de **huiszwaluwen** gaat het redelijk goed. Een vijftal nesten vol met jongen, waarvan 3 inmiddels uitgevlogen. Ze hebben gebruik gemaakt van de bestaande nesten (vorig jaar gebouwd op een geplaatst klein steunplankje). Er was een poging gedaan nieuwe nesten te maken, maar het was te droog. Het paartje **gierzwaluw** is geweest. Afgelopen week vlogen een drietal rond de boerderij dus hebben ergens gebroed, maar naar het lijkt maar één jong. (Ton Westendorp).

Foto ©Ton Westendorp, Dedgum.

Juli 2022. Op de foto een nest met 5 jonge boerenzwaluwen in de stal bij de konijnen. Deze zijn uitgevlogen en de ouders zijn gestart met een tweede legsel.

14-09. De **huiszwaluwen** zijn 2-3 weken geleden al vertrokken, dat is vroeg dit jaar. De boerenzwaluwen zijn nu bijna allemaal al weg, ook weken eerder dan afgelopen jaren. Er zijn nog enkele in de schuur en in het dorp vliegen er nog een aantal, maar de trek is begonnen. Ik heb een drietal boerenzwaluw nesten gezien met een tweede succesvolle leg.. En geen dode als gevolg van de hitte deze zomer (Ton Westendorp).

Deinum.

Anne Jansma.

06-04. Eerste al terug in de schuur (Anne Jansma).

20-04. Nu totaal 3 terug Anne Jansma).

21-04. Mijn idee is dat de boerenzwaluwen maar heel langzaam binnen druppelen. Van de 3 aanwezige is er wel een paartje die al begonnen zijn met de nestbouw. Ter illustratie vorig jaar waren er op 18 april 8 boerenzwaluwen aanwezig (Anne Jansma).

00-09. Gedurende de maand september namen de aantallen snel af. Het merendeel was halverwege september al vertrokken Anne Jansma).

01-10. Hier zijn de laatste (3) boerenzwaluwen vertrokken (Anne Jansma).

Gedurende de maand september namen de aantallen snel af. Het merendeel was halverwege september al vertrokken.

Delfstrahuizen.

Nelleke Roos.

26-04. Vorige week kwamen er een paar boerenzwaluw even rondkijken, maar nu zijn er gelukkig weer 2 terug in de paardenstal (Nelleke Roos).

05-06. Hier op het Tjongerpad bij fam. De Boer in Delfstrahuizen (Zevenbuurt) heeft een **ijsvogel** paar gebroed.

17-09. Hier is vandaag het laatste nest met jonge boerenzwaluwen uitgevlogen. Ze zwermen nog wat rond de stallen, maar gelukkig zijn er geen jongen achtergebleven. Hier zijn veel nesten met wel 5 jongen groot geworden. In het laatste nest zaten er maar twee (Nelleke Roos).

Foto © Nelleke Roos.

De laatste jongen zijn al vroeg vertrokken uit de paardenstal.

De Veenhoop.

Margreet Bosker.

20-08. Bij ons in de schuur is het prima gegaan, de terug gekeerde boerenzwaluwen zijn begonnen met 8 nesten met 4 of 5 jongen. 1 stel kwam veel later. Het waren er meer dan vorig jaar. Het tweede legsel ging bij allen net zo. Ondertussen werden hier en daar een paar nieuwe nestjes gebouwd. Ongeveer 50 a 60 jongen zijn uitgekomen en hebben in goede gezondheid de schuur verlaten. De eerste boerenzwaluwen zijn volgens ons vertrokken. Regelmatig komen hier een groot aantal boerenzwaluwen over ons hoofd en de schuur vliegen, alsof ze zeggen willen tot volgend jaar. Bij ons was het een goed zwaluw jaar, waarschijnlijk dankzij onze koele schuur.

Drachten.

Thomas Dijkstra.

08-05. Boerenzwaluwpaar maakt 2 nesten naast elkaar in een speciale nestkast.

Foto © Thomas Dijkstra.

09-07-2021. De speciale nestkast was in 2021 ook bewoond door 1 paartje.

Hieronder de afmetingen van de nestkast die Thomas Dijkstra maakte voor zijn boerenwaluwpaar.

Dit is een nestkast voor de boerenwaluw. Dus alleen de voorkant van deze nestkast is open. Nestkast is voor binnen omdat het tegen een plafond aan zit. Met hoek 45 graden bedoel ik een mastiek vuren lat die bij een bouwmarkt te koop is. Dit is dus meteen de voor en onderkant met de schuine zijd in de nestkast. De zijkanten zijn niet voor de ophanging maar nestkast hangt met dak tegen het plafond zodat er geen roofdieren bij kunnen komen. Dak nestkast is van triplex. Voor het ophangen maak je gebruik van 3 schroefduimen. Op de foto met de jongen is de schroefduim in plafond carport te zien. Deze schroefduimen in het plafond van de schuur draaien (voor de ophanging van beide oversteken van de zijkanten en achterkant). Vervolgens kan dan de nestkast langs het plafond erin geschoven worde en is zo verankerd. Op de bodem van de nestkast is een spleet te zien. Daarin kun je een stokje leggen. De spleet is voor het schoonmaken/verwijderen van het oude nest met parasieten en vergemakkelijkt het schoonmaken. Ieder jaar hebben de boerenwaluwen van deze kast gebruik gemaakt en dit jaar heeft 1 paartje zelfs 2 nesten naast mekaar gemaakt!

Foto ©Thomas Dijkstra.

08-05-2022. Boerenwaluw nestkast type Drachten

15-08. Vandaag zijn van het 2e broedsel van de 5 eieren 3 jongen uitgevlogen (1 onbevruucht ei en 1 dood jong). Van het 1e broedsel waren al eerder 6 jongen uitgevlogen.

00-08. Regelmatig bezochten in augustus een groep boerenwaluwen de nest locatie. Valt op dat in ieder geval 1 boerenwaluw overnacht op nest 31-8/1-9 (Thomas Dijkstra).

18-08. Tot vandaag slapen er nog jonge vliegvlugge boerenzwaluwen in het nest (Thomas Dijkstra).

16-09. Bij ons broedt meestal 1 paartje boerenzwaluwen. De broedresultaten waren dit jaar succesvol. Vanavond overnacht er nog in zwaluw in het nest. Dus nog niet allen vertrokken (Thomas Dijkstra).

18-09. Overnachting door 1 volwassen boerenzwaluw (Thomas Dijkstra).

24-09. Nog een groepje van 10 boerenzwaluwen hier aan het voedsel zoeken (Thomas Dijkstra).

26-09. Vandaag nog 1 boerenzwaluw jong overvliegend (Thomas Dijkstra).

Eastermar.

Arend Timmerman.

11-04. Eerste weer terug in de schuur (Arend Timmerman).

25-08. Vanavond was alles uit de schuur verdwenen. Ze zijn weg of sliepen mogelijk eerst nog in het riet van de oever aan het Bergumermeer (Arend Timmerman).

26-08. De laatste jongen zijn vorig week uitgevlogen. Ze hebben (3paar) maar één keer gebroed (Arend Timmerman).

Zie op blz.61 voor foto van een speciaal gemaakt invlieg opening in de deur bij fam. Timmerman!

Friens

Sybe van der Meulen.

29-04. Eerste boerenzwaluw terug.

01-05. Nog 4 boerenzwaluwen teruggekeerd. Het eerste paar vliegt al druk in en uit.

12-08. Vanmorgen vloog de tweede leg van ons paartje uit, vijf prima vogels met hun ouders. Het eerste legsel was opmerkelijk klein, twee jongen, maar wel goede vogels. De nieuwe lichte heeft vandaag uitbundig rond ons dak gejaagd en zit inmiddels weer in en op het nest te slapen. Straks zullen ook de ouders hun vaste slaapplekken innemen. Dan kan de deur weer op de grendel, om morgen bij het eerste licht weer opengedaan te worden voor onze gasten.

26-09. Wij meenden dat de boerenzwaluwen uit Friens e.o. al waren vertrokken, maar vandaag waren er weer tientallen rond onze boerderij aan het jagen.

Gelselaar (Gelderland).

Arrie en Arend Heideman.

Arend en Arrie Heideman volgen al 12 jaar de boerenzwaluwen op hun boerderij Stokkink. Voor een uitgebreid verslag van 2022 met vele fotos kijkt men op; <https://zwaluwenboerderij.blogspot.com/>

12 jaar naar boerenzwaluwen kijken/fotograferen in een boerenstal! Enorm veel materiaal, fotos en filmpjes, staan op deze blogspot. **Echt de moeite om er even naar te gaan kijken.**

Enkele aantekeningen van 2022 hieronder;

10-04. De eerste boerenzwaluw is teruggekeerd in het achterhuis van boerderij Stokkink in Gelselaar.

12-04. De afgelopen nacht brachten drie boerenzwaluwen door in boerderij Stokkink.

27-04. Op Koningsdag 2022 begon de eerste boerenzwaluw op Stokkink aan nestbouw, in dit geval herstel van een oud nest.

01-05. Twaalf boerenzwaluwen verbleven de afgelopen nacht op de delle van boerderij Stokkink in nesten aan de eeuwenoude balken. Waarschijnlijk inmiddels hieronder vier paartjes, die druk zijn met herstel van een oud nest.

12-05. Het aantal boerenzwaluwen op Stokkink ligt nog altijd aanzienlijk lager dan in de twee voorgaande jaren, maar sinds gisteren vertoeven zes paartjes op de delle.

14-05. Gisteravond telde ik zeven paartjes en één eenling, maar hoe stabiel de verhoudingen zijn, is nog niet helder. Drie volwassen vogels af en toe dicht bij elkaar zittend of vliegend, is een teken van moeilijke verhoudingen. Van het leggen van eieren, laat staan broeden, is ook nog weinig te bespeuren.

25-05. De onrust op de delle als gevolg van later in mei gearriveerde zwaluwen heeft het leggen en bebroeden van de eieren dit jaar kennelijk wat opgehouden. Jonge boerenzwaluwen zijn er nog niet uit het ei gekropen. Vorig jaar waren er op 16 mei al jongen en twee jaar geleden zelfs al op 10 mei.

28-05. Vanmorgen twee delen van een eierschaal op de harde stenen lagen. In een met dons gevuld nest moet nu minimaal één jonge boerenzwaluw verblijven, de eerste hier van 2022.

16-06. De eerste jonge boerenzwaluwen op Stokkink zijn uitgevlogen op 16 juni. Vorig jaar gebeurde dit op 4 juni en twee jaar geleden al op 27 mei. Vanmorgen vlogen alle vijf jongen uit van de boerenzwaluwen die een nest boven de niendeur balk bewoonden. De eerste uitgevlogen zwaluwen van dit jaar op Stokkink. Bovenop het geopende deel van de grote achterdeur zaten ze even bij elkaar, nauwlettend gevolgd en gevoerd door het ouderpaar.

Foto © Arend Heideman.

16-06-2022. Het eerste jong vliegt uit in de stal te Gelselaar.

20-06. Het is druk op de delle van Stokkink met jonge boerenzwaluwen die uitvliegen, voor het eerst hun veilige nest aan de eeuwenoude balken even verlaten.

28-06. Jongen blijken in het weekend te zijn uitgevlogen en de ouders knappen direct weer het oude nest op voor een tweede broedsel, terwijl een ander paar waar de jongen al een week eerder van uitvlogen daar nu ook pas mee is begonnen. Opvallend is dat de meeste paren dit jaar (nog) niet voor de tweede broedsel een ander nest kiezen, vrijer van parasieten.

30-06. Vaak kiezen boerenzwaluwen voor hun tweede broedsel een ander nest. Wellicht om hier minder last te hebben van parasieten. De drie paartjes van de jongen die dit jaar het eerst uitvlogen trekken zich hier echter niks van aan en blijven hun eenmaal gekozen nest ook trouw voor een tweede broedsel, al geven ze dit wel een flinke opknapbeurt.

04-07. Een zesling. Daar lijkt het in elk geval op. Vier of vijf jongen is gebruikelijk bij boerenzwaluwen. Gisteren uitgevlogen jongen kropen vanmorgen, kennelijk speciaal voor een foto even tegen elkaar aan, op een uitstekend hout voorop de delle, in het achterhuis van boerderij Stokkink. Tien van de elf paartjes boerenzwaluwen op Stokkink hebben nu jongen.

Foto © Arend Heideman.

04-07-2022. Zes jonge boerenzwaluwen net uit het nest.

08-07. Van acht nesten dit jaar bij Stokkink zijn nu jongen uitgevlogen.

09-07. Van negen nesten zijn de jongen nu uitgevlogen. In het tiende nest kropen deze week jongen uit het ei en van het de elfde paar dit jaar broedt het vrouwtje nog.

12-07. Zo warm is dat de ‘mussen dood van het dak vallen’, zeggen mensen vaak op een zeer warme dag. Op het heetst van de dag rusten boerenzwaluwen even uit op dakpannen waar de zon op brandde.

13-07. Ook het elfde paar boerenzwaluwen op Stokkink heeft nu jongen.

16-07. Woensdag 13 juli kropen jongen van het elfde paar boerenzwaluwen uit hun ei, vanmorgen zag ik vanaf een ladder tegen de achterkant van de boerderij voor het eerst een bekje boven de nestrans uitsteken toen het ouderpaar druk bezig was met de verzorging van zijn kroost.

20-07. Het leven van de boerenzwaluwen gaat verder na een dag van grote hitte, waarop jongen haptten naar frisse lucht.

21-07. Jonge boerenzwaluwen dralen nog even samen op draadjes tussen de balken op de delle. Een aantal vloog al buiten, waar verkwikkende regen de afgelopen nacht verfrissend werk heeft gedaan. Maar rond half acht zijn de meeste vogels weer teruggekeerd en heerst er weer even rust op de draadjes. De dag is nog lang. Tijdens de zeer warme dagen deze week vertoefden de jonge vogels ook vaak op de koele delle, om tegen de avond weer op jacht te gaan naar insecten en hun gezamenlijke dans uit te voeren aan de blauwe hemel.

26-07. Nog een beetje kaal zijn de jongen van een tweede broedsel van boerenzwaluwen in een nest aan de balk boven de niendeur van Stokkink.

27-07. Het vijftal jonge boerenzwaluwen van het tiende paar dit jaar op Stokkink is inderdaad vanmorgen vroeg uitgevlogen.

02-08. Een drieling van het 11e paar boerenzwaluwen dit jaar op Stokkink is vanmorgen uitgevlogen.

04-08. 38 boerenzwaluwen en een paar jongen in een nest tel ik op deze rond kwart voor acht vanmorgen gemaakte foto op de delle van Stokkink. De overwegend jonge vogels van de eerste broedsels dit jaar verzamelen zich hier in de ochtend als eens de zwaluwen op augustusdraden (bovengrondse elektriciteitsdraden van weleer). Daarna trekken ze er samen op uit. 's Nachts zitten er bij het warme zomerweer van momenteel maar een paar in het achterhuis tussen de eeuwenoude balken.

06-08. De eerste jongen van een tweede broedsel van boerenzwaluwen op Stokkink vlogen vanmorgen uit.

09-08. Op Stokkink zijn een paar paartjes boerenzwaluwen nog zeer druk met het voeren van jongen van hun tweede broedsel.

12-08. Boerenzwaluwen in boerderij Stokkink zijn op deze zeer warme augustusdag druk met het voeren van een vijfling. Hun tweede broedsel al in 2022. Morgen of overmorgen zal dit vijftal waarschijnlijk uitvliegen.

19-08. Op twee donkere plekken in het achterhuis van Stokkink vertoeven nog jonge boerenzwaluwen, beide tweede broedsels van dit jaar. Dit betekent dat dit jaar, waarin de laatste zwaluwen laat arriveerden en uiteindelijk elf paartjes een nest met jongen grootbrachten, maar vijf paartjes aan een tweede broedsel toekwamen. Het is ook al stil op de delle. De meeste vogels zijn vrijwel permanent buiten, of maken zich elders op voor de grote trektocht naar Afrika.

01-09. Een beetje feest weer op Stokkink met de boerenzwaluwen. De laatste jongen (één van hen nog met een pluisje donshaar op het kopje), die opgroeiden in een nest boven een oude stallamp, vlogen vandaag uit.

03-09. Twee volwassen boerenzwaluwen brachten nog de afgelopen nacht door in boerderij Stokkink, Hun pas eergisteren uitgevlogen jongen vertoefden al elders, wellicht op een plek waar ook soortgenoten zich verzamelen voor de grote trektocht naar Afrika.

04-09. Vanmorgen vertoefde rond acht uur nog één jonge boerenzwaluw in boerderij Stokkink, op een draadje on de voormalige koestal, nabij het nest boven een oude stallamp waar deze vogel een paar dagen geleden uitvloog.

05-09. Enkele vlogen vanmorgen toch weer even boven de boerderij.

09-09. De laatste boerenzwaluw op Stokkink van dit jaar lijkt te zijn vertrokken, voor de grote reis naar Afrika. Vijf maanden hebben we de boerenzwaluwen een veilig onderdak kunnen verschaffen. Op 10 april arriveerde dit jaar de eerste.

19-09. Tot onze grote verrassing zijn vijf oudere boerenzwaluwen na tien dagen voor even teruggekeerd in boerderij Stokkink.

20-09. In het schemerachtig licht op de delle van Stokkink zie ik vanmorgen even na acht uur opnieuw enkele boerenzwaluwen. Twee paartjes op de rand van een nest en een eenling op een draadje. Toen het donker werd gisteravond moeten ze naar binnen zijn gevlogen. Rond zeven uur waren ze er nog niet.

Willem Oltvoort (Gelderland).

03-08. Vanuit Gelselaar-Zuid een berichtje over de zwaluwen stand.

Ik herken het laat terugkomen van de paartjes en dat er minder zijn. Ik had twee schuurtjes waarin ze nesten. Een van de schuurtjes wordt niet meer gebruikt (het zogenaamde ‘eierhok’). Daar staat tegenover dat een paartje een nieuw nestje heeft gemaakt, begin juli, in de plek waar wij ’s zomers graag verblijven (door ons het ‘afdak’ genoemd). Dit bevindt zich onder hetzelfde dak als waar de meeste nestjes zijn, maar dan aan de zuidkant. Ze hebben een prachtig nest gebouwd, hoog in de nok. De kuikens zijn uit het ei en ik verwacht nog 1 à 2 weken, voordat ze uitvliegen.

Op de plek waar de meeste paartjes bevinden, dat noemen we het fietsenhok, zijn toch aardig wat broedsels groot geworden. Ik schat nu in toch zo’n vier nestjes. Ik kan dit jaar moeilijk constateren of het eerste of tweede leg is. Vandaag vond ik opnieuw en tot mijn verrassing een leeg eierdopje. Teken dat er opnieuw uitgebroed is, terwijl ik dit jaar niet zo vaak broedende zwaluwen zie. Ik schat in dat dit nest nog goede kans heeft om groot te worden en terug naar het zuiden te trekken. Maar het is krap aan. De Achterhoek is ook dit jaar kurkdroog en ik merk dat de insectendruk niet zo hoog is. Wonderlijk dat de diertjes toch voldoende voedsel vinden om hun jongen groot te brengen (Willem Oltvoort).

Goingarip.

I. Bloemers.

13-04. Drie boerenzwaluwen al terug in de garage. Laat de lente maar beginnen (Ineke Bloemers).

Grou.

Hinke en Sjoerd Hoekstra

16-04. De eerste boerenzwaluwen weer in de schuur gezien (Hinke en Sjoerd Hoekstra).

21-05. Ransuil in torenvalkkast bij boerderij (Hinke en Sjoerd Hoekstra).

Foto © Hinke en Sjoerd Hoekstra

21-05-2022. Ransuil steekt net met pluimpjes boven de rand van de torenvalkkast.

26-09. De boerenzwaluwen zijn vandaag vertrokken (Hinke en Sjoerd Hoekstra).

Hegebeintum.

Jurjen Bloem.

10-09. Bij ons in de schuur 3 paar boerenzwaluwen die elk 2 nestjes hebben grootgebracht. Volgens ons elk nestje 4 jongen. Allemaal uitgevlogen dus een succesvol broedseizoen hier.

Hemrik.

Henk Hansma.

07-05. Twee terug in de garage. Een broedpaar terug op nest boven de lamp.

10-09. Alle vertrokken uit de garage.

Hitzum.

Joki Bakkers.

19-04. Vandaag heb ik twee in de schuur gezien. Op 13 april vlogen ze al rond het huis. Het zwaluwfeest kan weer beginnen (Joki Bakkers).

21-09. Ik dacht dat alles al was vertrokken maar tot mijn grote schrik hoorde ik vandaag nog jonge zwaluwen!

22-09. Nog drie kleintjes op een balk in de schuur (Joki Bakkers).

30-09. De eerste dag dat ze buiten vlogen (Joki Bakkers).

02-10. De familie boerenzwaluw is nog drukdoende met vlieg en jaag les. Ben heel benieuwd wanneer ze vertrekken en of de kleintjes een kans maken om zo'n lange reis te doorstaan. Op hoop van zegen, zo'n laat nest heb ik niet eerder meegemaakt (Joki Bakkers).

08-10. Nog twee jonge vogels in de stal (Joki Bakkers).

10-10. Vandaag is het laatste jonkie vertrokken. Moet dat kleine ding dus helemaal in zijn uppie de lange reis maken (Joki Bakkers).

Bouwe en Betty Blanksma.

08-04. Eerste aangekomen in de schuur.

24-04. Eerste ei.

06-07. Bij ons zijn veel jonge boerenzwaluwen uitgevlogen, al zijn het wel wat minder als voorgaande jaren. Het aantal nesten is moeilijk te tellen.

12-08. Het gaat hier goed met de boerenzwaluwen. Een dikke isolerende deklaag zorgt ervoor dat het niet te heet wordt in de schuur. Meerdere nesten zijn uitgekomen 😊.

19-09. De hele zomer door zijn tientallen paartjes in de schuur geweest. In onze beleving wel iets minder dan voorgaande jaren. Tot op heden zijn er nog altijd zwaluwen aanwezig, zelfs nog een nest jongen. Gisteren, 18 september zijn de ouders niet bespeurd (te koud?), vandaag zijn ze er weer.

24-09. De boerenzwaluwen zijn alle vertrokken (Bouwe en Betty Blanksma).

Holwerd.

Jan Idsardi.

19-08. We hebben een akkerbouwbedrijf tussen Holwerd en Ternaard. De plek waar de boerenzwaluwen zitten is in de boerderij, in de schuur (stelpboerderij). In de aardappelloods zitten ze niet; dat komt omdat ik daarvan de deur meestal dicht heb. In de schuur houd ik er rekening mee dat ze altijd kunnen in- en uitvliegen.

In de schuur zitten dit seizoen, ik schat, zo'n 15 broedparen. Ik heb echter erg weinig dode jongen gezien, niks meer dan andere jaren. En ook de laatste weken niet. Wat me vorige week wel opviel was dat de boerenzwaluwen met de warmte overdag in de schuur bleven. Ze zaten dan op een trek balk boven de schuur reed. Ik telde er totaal 38 jonge boerenzwaluwen. Aan de vogelpoep op de vloer kun je precies zien waar ze zaten. Wat me de laatste weken ook is opgevallen, is dat ze lager in de schuur broeden, dus minder boven in de nok; er is daar beneden altijd wel een oud nest dat ze opnieuw kunnen gebruiken want die laat ik zitten.

Er is bij ons weinig sterfte onder jonge boerenzwaluwen, en het gaat hier de laatste jaren erg goed (meestal tussen de vijftien en twintig broedparen schat ik) komt volgens mij doordat we hier in de omgeving vogelakkers en akkerranden hebben die zijn ingezaaid met mengsels die insecten aantrekken, en die ook de hele zomer door blijven staan. Dus in principe genoeg voedsel.

18-09. Bij mij zaten vanochtend nog ruim dertig boerenzwaluwen in de schuur, je hoort ze vrijwel niet, zo nu en dan vliegt er eentje weg of komt er eentje binnen.

25-09. Ja, elke dag deze week heb ik hier nog boerenzwaluwen gezien, ook vanmorgen zag ik nog twee in de schuur. Ook kunnen ze nog binnenkomen via het *ûleboerd*.

29-09. Vandaag heb ik de laatste boerenzwaluwen gezien bij mij in de schuur. De dagen daarvoor zaten er avonds nog wel een stuk of tien op de schuurbalken.

Hoornsterzwaag.

Jan en Jet Hofstra.

16-05. Na drie jaar zonder boerenzwaluwen konden we vandaag weer een setje boerenzwaluwen in onze paardenstal verwelkomen.

17-05. Ze begonnen vandaag al met het bouwen van een nest, haast was geboden.

00-06. In de 25^e week (20 juni- 26 juni) zijn er 6 jonge zwaluwtjes uit de eitjes gekomen.

12-07. Vijf jongen zijn in juli uitgevlogen. Helaas vonden we eentje verdronken in de waterbak. Pa en ma begonnen meteen (terwijl de jongen 's nachts nog op het nest sliepen) het nest weer bij te werken met strootjes.

16-07. Het nest wordt weer opgemaakt voor de 2^e leg.

24-07. Er werd weer gewerkt aan het volgende nageslacht.

31-07. Ouden zitten al een week te broeden, nog ongeveer 10 dagen dan komen de eieren uit.

11-08. Er kwamen uit dit tweede legsel 3 jongen.

Foto © Jan en Jet Hofstra.

21-8-2022. De drieling van het 2^e legsel in nest.

08-09. Laatste jong verlaat het nest.

17-09. Vanmiddag zag ik nog een grote groep (ongeveer 15) boerenzwaluwen boven onze tuin cirkelen. De boerenzwaluwen zijn vertrokken, het **roodborstje** is vorige week weer in onze tuin aangekomen. Gelukkig maar dat er veel gebeurtenissen gewoon doorgaan.

Huis ter Heide, Drenthe

Orpa Sekeronej.

14-04. Twee terug in de schuur (Orpa Sekeronej).

18-08. Dit jaar hier een invasie van boerenzwaluwen. Nu in totaal 12 nesten, die 6 van vorig jaar meegeteld, waarvan 11 in gebruik. 1^e leg was tijdens mijn vakantie, maar 11 nesten bezet geeft toch gauw ruim 40 vogeltjes. Thans zijn er nog 4 nesten in gebruik en met jonkies bezet. Vermoedelijk 2^e leg. Sommigen zijn net geboren. De schuur is groot en goed geïsoleerd. Water bij handen (de Norgervaart). Dus dat zal zeker meegeholpen hebben. Erg veel **huismussen** ook dit jaar. Ook een verdubbeling van vorig jaar. Zo op het oog is het een hele school van ruim 40 huismussen. 2 jaar geleden waren ze op 2 handen te tellen.

Ons andere pand 300 meter verderop aan de Asserstraat 139, Huis ter Heide, zeker 6 nesten dit jaar (Orpa Sekeronej).

10-09. De laatste groep boerenzwaluwen (ongeveer 10 stuks) vandaag het nest verlaten en zijn uitgevlogen (Orpa Sekeronej).

15-09. Vanavond weer 4 boerenzwaluwen in de stal rustig op hun plekje zittend (Orpa Sekeronej).

24-09. De 2 laatste boerenzwaluwen zijn 24 september vertrokken (Orpa Sekeronej).

Jonkerslân.

Heleen en Cor Achterberg.

26-04. Wij zitten al weken met smart op de boerenzwaluwen op onze stal in Jonkersland te wachten, en zie daar vandaag vloog de eerste onze stal in en uit. Helaas bleef het daarbij (Heleen Achterberg).

27-04. Sinds een week zien we wel steeds een tweetal boven ons weiland. Wel heb ik ze sinds 3 weken bij ons in de buurt boven andere weilanden zien vliegen, maar niet meer dan 4 stuks (Heleen Achterberg).

08-05. De eerste aankomst was op 26 april en daarna zijn er niet meer dan 6 op stal geweest. Vanmorgen vond ik op stal een heel verendek van een boerenzwaluw, opgegeten door een **uil**. Vanaf dat moment is het aantal dat onze stal bezoekt, maar 's nachts niet blijft, teruggezakt naar 2 stuks (Heleen Achterberg).

19-06. Zo'n 2 weken geleden was ik 's avonds laat dicht bij stal, hoorde wat lawaai, liep naar de stallen en toen vloog er heel grote uil weg. Kon doordat het donker was niet goed zien wat voor een, maar is zeer waarschijnlijk de reden dat de boerenzwaluwen niet meer bij ons broedden. Tot op heden hebben we nog steeds geen nestjes, laat staan jongen. Vorig jaar waren dat 7 nesten. Boven de weilanden bij ons in de buurt zie ik er gelukkig genoeg vliegen, dus hopelijk hebben die wel een veilige nestplek gevonden. Hopelijk komen ze voor de 2e leg nog terug bij ons (Heleen Achterberg).

10-07. Op dit moment hebben we één nestje met 3 jongen. Erg laat maar toch heel fijn om te zien en te horen. Boven de stal vliegen er 4 stuks, maar helaas niet meer (Heleen Achterberg).

13-08. Dit seizoen gaat het slecht bij ons in de paardenstal. Tot nu toe hebben we nog maar 1 nestje met 3 jonge boerenzwaluwen gehad, die het gelukkig allemaal gered hebben. Vermoedelijk bang voor de uil die hier aan het begin van het seizoen op stal is geweest. Maar daarna geen boerenzwaluwen meer op stal gezien. Ik zie ze wel veelvuldig in de omgeving boven de weilanden vliegen. Heel erg jammer... maar ja zo is de natuur. (Heleen Achterberg).

Joure.

Artina Oppenhuizen.

14-04. Eerste terug in de schuur (Artina Oppenhuizen).

09-08. Bij ons ook 8 dode boerenzwaluwen. Vier door ouders uit het nest “gegooid” en 2 er uitgevallen en 2 waren dood in het nest. Verder gaat het hier voortvarend met de boerenzwaluwen. Vier broedparen met allen een tweede leg. Er is sinds kort nog een nestje gebouwd en daar zitten 2 eitjes in. Ik denk dat de dode boerenzwaluwen komen doordat er geen overschot aan insecten is (Artina Oppenhuizen).

17-09. Bij ons zijn ongeveer 30 boerenzwaluwen geboren en 7 dood gevonden. Er zijn nu nog 15 boerenzwaluwen, twee zijn te jong om te vertrekken. Het was hier een goed zwaluwenjaar, meer als voorgaande jaren. Ze kwamen wat later en vertrokken ook later. Spijtig van het slechte weer voor ze maar ze zijn taai. We zullen ze missen, ik zie nu alweer uit naar april 2023 als ze terugkomen (Artina Oppenhuizen).

Foto © Artina Oppenhuizen.

Vijf jongen wachten geduldig op de ouders op een zitstokje in de garage.

Katlijk.

Hendrik en Atsje de Vries.

10-08. De sterfte onder de jonge boerenzwaluwen komt volgens mij door voedselgebrek. Wij hebben ook legsels verloren, een door predatie en een door voedselgebrek. De ouders doen er langer over dan normaal om hun jongen groot te brengen, daardoor zitten de jongen langer in de nesten dan normaal waardoor er ook meer kans op luis e.d. is. Ook de hitte is een factor, ik leg altijd isolatie platen boven de plaatsen waar de nesten zitten. Met name onder houten zolders en golfplaten kan het zeer heet worden! Soms schroef ik even een

plankje onder een nest als de boel dreigt te vallen of de jonger eruit vallen. We hebben tot nu toe 8 jongen verloren en nog 2 nesten met totaal 9 jongen te gaan. Ik hoop dat het goed afloopt, het zal zeker geen erg goed jaar worden!

29-08. Vandaag hebben de laatste boerenzwaluwen ons verlaten. Gelukkig kon dit paartje nog 4 jongen grootbrengen en meenemen.

30-08. Wij hebben een slecht broedseizoen gehad, 6 paartjes wisten in totaal 29 jongen groot te brengen. Vooral hitte en voedselgebrek hebben hun parten gespeeld. Hopelijk volgend jaar weer beter!

Kollum.

Anny de Jong

15-04. Eerste terug in de garage.

26-04. Tweede ook terug in de garage. Tot nog toe dus nog maar 1 paar. Vorig jaar zelfs 3 paar. Het paar heeft beslag gelegd op het oude nest.

30-06. Vijf jongen van de eerste leg net uit het nest en wachtend op voedsel op de rails van garagedeur.

Foto © Anny de Jong, Kollum.

30-06-2022. Het meest rechtse jong heeft een smalle "stropdas". Let ook eens op het opvallende verschil van de keelvlekken en de borstkraag (smal/breed/lichter/donkerder).

04-08. Een nestjong lag op de grond, teruggezet in nest in garage.

05-08. Het jong vandaag weer 2 x in nest teruggezet.

07-08. Hetzelfde jong lag er weer uit en was aangepikt maar leefde nog.

10-08. Vanmorgen in het nest gekeken. De andere jongen leefden nog maar zaten niet met de kopjes omhoog en ik hoor ze ook niet bedelen. Ben bang dat deze jongen het ook niet redden. Er is bijna ook geen aanvoer van voedsel door de oude vogels. Het gaat om de 2^e leg. De 1^e leg met 5 jongen in dit nest is goed uitgekomen. Andere jaren kwamen de jonge vliegvlugge boerenzwaluwen wel terug in de garage, nu niet. Het is stil in de garage.

15-09. Nog twee boerenzwaluwen in de garage. Dit jaar zijn er drie nesten uitgekomen. Twee keer 1 legsel in hetzelfde nest. Drie keer 5 jongen. Van het laatste nest is 1 jong doodgegaan, het jong wat telkens teruggezet was.

Yttje Solle.

25-04. De eerste verkenner teruggekeerd.

30-04. Vanmorgen zijn er al 2 paartjes.

27-05. We hebben 2 nestjes. 1 zit in de geitestal. Dit is in het binnen hok. Hier zitten 4 eieren in. Buiten is een schutstal hier zit ook een nest met 6 eieren in.

15-08. Er zaten ongeveer een 50 boerenzwaluwen op het dak.

17-09. De laatste boerzwaluwen zijn nu ook uitgevlogen. In het buitenhok zaten bij de tweede legsel nog 4 jongen. In het binnen geitenhok was ook een tweede legsel met 4 jongen. We gaan ervan uit dat ze volgend jaar weer terugkomen.

Kollumerpomp.

Menne Ozinga.

12-04. Vandaag 1e boerenzwaluw (V) gezien, vliegend rondom onze schuur. Heeft even in de schuur gezeten.

13-04. Vanmorgen waren er drie stuks, 2 vrouwtjes en 1 man.

20-06. Vandaag heb ik 9 broedparen geteld, met circa 45 jongen.

22-07. Vandaag waren er 5 broedparen met circa 25 jongen.

16-08. Hier in Kollumerpomp merk ik in onze schuur weinig van grotere sterfte onder de Boerenzwaluwen.

20-08. Mijn schuur is 8 x 12 meter, dus de bezetting is wel goed. Bijna elke dag komt er een **sperwer** (vr) langs om een jonge Boerenzwaluw te vangen. Dit lukt soms, maar vaak ook niet, alle oude boerenzwaluwen gaan dan op de wieken om de **sperwer** te verjagen. Ik zie ook regelmatig een **Boomvalk** even langskomen, deze zal ook wel eens wat vangen. Wij wonen dicht bij een wateropslag gebied, eigendom van Waterschap Fryslan. Het was een mooi gebied, met veel rietvelden en poelen met water. En erg rijk aan vogels. Dit voorjaar zat er een broedpaar **bruine kiekendieven**. Ook zien we soms **ijsvogels**, laatst zelfs 3 stuks tegelijk, tijdens een kano tochtje. En veel vogels, welke in het riet leven en nestelen, zoals **meerkoeten**, Eenden, **waterhoentjes** etc.

Dit gebied wordt verpacht aan omliggende boeren, en 1 keer in het jaar werd het gras gedeelte gemaaid. In 2002 is dit gebied aangelegd. Nu is het deel dicht bij ons huis overgegaan naar een andere boer. Deze (turbo) boer heeft het hele stuk geëgaliseerd en de poelen dicht geschoven. De rietvelden zijn omgeploegd. Het wordt nu "plas/ dras " weiland. Hiervoor is, denk ik, een subsidiepot beschikbaar. Dus in het voorjaar worden de greppels vol met water gepompt voor de weidevogels. En zo gauw mogelijk weer leeggepompt om te kunnen maaien. Het is nu helemaal aan de betreffende boer hoe het beheerd gaat worden. Persoonlijk vind ik het erg jammer dat zo'n stuk mooie en bewezen natuur wordt opgeofferd aan een paar weidevogels, welke misschien helemaal niet komen.

Ook was dit een mooi gebied waar de boerenwaluwen zich verzamelden voor de najaarstrek en waar ze heen gingen om te drinken. Vandaag zagen we daar wel veel boerenwaluwen zitten op de kale droge kleigrond waar voorheen het riet groeide. Misschien weten ze het nog van voorgaande jaren. Ik moet nog zien of we volgend jaar ook weer zoveel boerenwaluwen in de schuur hebben, immers is er ook dan veel minder klei beschikbaar om nestjes te bouwen. Morgen ga ik een deel van ons weiland onder water zetten om in elk geval drink mogelijkheid te creëren (Menne Ozinga).

17-09. Er zitten nog steeds een stuk of 10 boerenwaluwen in onze schuur. En ook nog, 1 nest met jongen.

05-10. Vandaag is ook bij ons de laatste boerenwaluw vertrokken. Er waren elke nacht minder in de schuur: 4, 3 en tenslotte nog 1 exemplaar. Is dit jaar wel een goed seizoen voor ze geweest, veel legfels, met weinig dode jongen.

Langezwaag.

Sietse van der Wal.

14-04. Eerste boerenwaluw gearriveerd. Zo'n 10 dagen later als gemiddeld over de laatste 20 jaar. (Sietse van der Wal).

30-09. De laatste 2 boerenwaluwen zijn begonnen aan hun reis naar het zuiden.

Dit jaar 26 succesvolle nesten, hieruit zijn 114 jongen uitgevlogen, gemiddeld 4,4 jong per nest. Het aantal eieren bedroeg 116, slechts 2 jongen gesneuveld en alle eieren uitgekomen, bijzonder effectief. Vorig jaar zijn op ons adres 93 jongen uitgevlogen. Een nest met 5 jongen mislukt, nest was niet stevig genoeg gebouwd. Verder zijn er 4 nesten met 16 eieren mislukt door onderlinge strijd door overtal mannetjes.

Eerste leg 15 nesten met 71 jongen, gemiddeld 4,7 jongen per nest.

Tweede leg 11 nesten met 43 jongen, gemiddeld 3,9 jongen per nest.

Opvallend is dat ten opzichte van andere jaren de tweede leg zo goed is verlopen. Geen sterfte door hitte of slecht weer. Dit jaar geen derde leg (Sietse van der Wal).

Lippenhuizen.

Lute Jager

16-04. Twee terug in de paardenstal (Lute Jager).

Wytze de Jong

15-04. Eerste boerenwaluw in de stal.

18-04. Nu twee boerenwaluwen aanwezig.

18-08. Toch hebben de boerenwaluwen die terugkwamen, hier wel met succes gebroed. Er zijn meerdere legfels uitgevlogen.

28-08. Alle boerenwaluwen uit stal weg. Nog wel een 50-tal hier rondvliegend.

15-09. Nog een 20-tal boerenwaluwen hier gezien (Wytze de Jong).

Makkum.

Wietske Visser.

10-04. Eerste weer terug in de schuur (Wietske Visser).

09-08. Wij hebben tot nog toe nog geen een dood jong. De tweede leg was zeer goed, en nu zwermen er weer tientallen boerenzwaluwen rond de boerderij. Hier bij de kust is het ook minder warm en genoeg water en insecten. De grond is morgens behoorlijk nat. Er waren weinig boerenzwaluwen terug uit Afrika hier maar ondertussen is het mooi weer aangevuld. Ieder nest heeft wel vijf jongen grootgebracht (Wietske Visser).

24-08. Het gaat goed met de boerenzwaluwen, avonds vliegen er wel een 40 rond de boerderij. Dat is een mooi gezicht en geluid in de boerderij, allemaal jongen! Er zijn hier wel **kerkuilen** doch we doen de deuren op tijd dicht. Er zijn veel veldmuizen in het land dat daar kunnen de kerkuilen wel genoeg van vinden (Wietske Visser).

28-08. Meer dan 40 boerenzwaluwen zijn er vertrokken, er kwamen 6 toch nog even terug (Wietske Visser).

27-09. De laatste zes zijn nu ook vertrokken. Er vliegen nog wel een paar in de omgeving maar die komen niet meer in de schuur. Het was hier een goed jaar voor de boerenzwaluwen (Wietske Visser).

Midlum.

Alida Kroon

15-04. De eerste boerenzwaluw weer terug in de schuur.

07-08. Afgelopen zondag waren ze nog heel druk bezig hier.

09-08. Er is inderdaad iets vreemds aan de hand met de boerenzwaluwen. Om te beginnen was er maar een derde van de zwaluwen terug gekomen uit Afrika dit voorjaar. En vandaag zie ik er geen een meer.

Mildam.

Jan Oord. (Brug Mildam).

29-03. Vandaag bij de brug in Mildam 6 boerenzwaluwen.

10-04. Nog steeds 6 boerenzwaluwen boven de Tjonger bij Mildam. Eén op de foto kunnen krijgen.

Foto © Jan Oord

10-04-2022. Bij de brug boven de Tjonger bij Mildam waren alle zes van 29 maart nog steeds aanwezig.

07-10. De laatste keer dat ik dit jaar boerenzwaluwen zag was op 7 oktober een vrij grote groep van zo'n 40 vogels. Op de foto zitten er een stel op de draad de rest vloog rond tussen de pinken.

Foto © Jan Oord

07-10-2022. Een groepje vlak voor vertrek rustend op draad in weilandgebied.

Molkwerum.

Mineke Bekkema.

12-04. Er vliegt hier al een buiten de boerderij rond, het voorjaar is nu echt begonnen (Mineke Bekkema).

14-04. Twee terug in de schuur (Mineke Bekkema).

20-09. Er zaten er nog 15 jonge boerenzwaluwen in de schuur (Mineke Bekkema).

23-09. Eerste legsel 20 nesten, tweede legsel 14 nesten. Afgelopen nacht alleen nog 3 in het pony hok. In het pony hok zijn 3 nesten uitgevlogen, maar 1 nest heeft het, door de warmte, niet gered. De meeste boerenzwaluwen zijn in week 37 (12-18 september) vertrokken (Mineke Bekkema).

18-10. Net nog 2 boerenzwaluwen gezien in de Noardermar, jagend laag over het weiland. Nog een paar late trekkers (Mineke Bekkema).

Nijehaske.

Jan en Baukje Kroes.

28-04. Twee boerenzwaluwen terug in de overkapping.

29-04. Vandaag hebben we ze nog wel in het fietsenhok gezien, maar daarna niet meer. Echter, er blijkt 's nachts een kat op de buitenbank te zijn gaan zitten. Dit was te zien aan de talloze kattenharen. En waar we al bang voor waren gebeurde; de zwaluwen zijn vertrokken. We weten van een buurman twee huizen verderop,

dat daar meer boerenzwaluwen broeden in de stal dan voorgaande jaren. We hopen maar dat "onze" zwaluwen daar ook zitten. Ondertussen wren we de buur kat van onze buitenbank met een huismiddeltje. Hopelijk schrikt hij in de toekomst de boerenzwaluwen niet meer af.

Noordburgum.

Jan en Froukje van der Veen.

12-04. Twee terug in de schuur (Jan van der Veen).

13-04. Ze zijn al aan het nestelen! (Jan van der Veen).

22-05. De eerste jongen zijn uitgekomen (Jan van der Veen).

20-09. We hebben nog 7 boerenzwaluwen in de schuur. Er waren in totaal 5 paar. Ondanks de hitte en droogte weinig slachtoffers (Jan van der Veen).

25-09. Er waren vanavond nog 2 aanwezig (Jan van der Veen).

05-10. De laatste twee zijn nu ook op reis gegaan (Jan van der Veen).

Offingawier.

Fédde Bloemhof.

06-09. Wat een feest om zoveel boerenzwaluwen te zien op de oude telefoondraden in Offingawier. Er zitten wel 125 boerenzwaluwen op en enkele vliegen nog rond (Fédde Bloemhof).

Foto © Fédde Bloemhof.

06-09-2022. Jonge en oude boerenzwaluwen verzamelen zich voor de wegtrek naar hun overwintergebied in Afrika op een oude telefoondraad te Offingawier op het erf van Nico en Jeltine Brandsma aan de Fiifgeawei.

13-09. Dit jaar boerenzwaluwen in de schuur. Tweede legsel boerenzwaluwen heeft dit jaar veel profijt gehad van een tak in de vaart die in 2021 geplaatst was voor de ijsvogels, de jonge boerenzwaluwen maakten daar gebruik van zodat ze op een veilige plek gevoerd kunnen worden door de ouders.

Foto © Fédde Bloemhof.

25-08-2021. Vier jongen roepen om aandacht van het voerende mannetje boerenzwaluw op een tak in de sloot.

Oldeberkoop

D. Schipper

12-04. Een boerenzwaluw bij de boerderij gezien (Dirk Schipper).

14-04. Eerste **huiszwaluw** terug bij de boerderij (Dirk Schipper).

21-04. Vanmorgen waren er 2 boerenzwaluwen even binnen maar zijn toch nog maar een deur verder gegaan. (Dirk Schipper).

08-09. Een paar dagen geleden dacht ik de boerenzwaluwen zijn weg. Maar ik was mis, er is nog tenminste 1 ouder met 2 vestigingen die dus nog niet vliegen. Maar hier is nog eten zat. Nu maar hopen dat ze vliegvlug worden en te zijner tijd de reis overleven (Dirk Schipper).

02-10. Deze morgen waren er plotseling weer twee in de schuur (Dirk Schipper).

03-10. Vanmorgen zeker nog 1 gezien in schuur (Dirk Schipper).

Ieke en Herman Schreuder.

18-09. Ik zie er op dit moment in de regen nog een paar boerenzwaluwen over het gras heen flitsen. In onze schuur hebben we deze zomer minstens 8 nestplaatsen gehad met uitgevlogen jongen. Vijf van die nesten zijn nog een keer gebruikt voor een tweede succesvol nest jongen. De meeste boerenzwaluwen zijn nu uitgevlogen. Toch zat er vannacht nog eentje op een nest. Dus nog steeds is niet alles vertrokken. We hebben wel deze zomer

genoten van de wolken boerenzwaluwen om het huis. Onze schuur biedt een redelijk koele nestplaats en water is vlakbij in de Linde (Ieke Schreuder).

23-09. Vandaag zagen we voor het laatst nog één boerenzwaluw binnen op een nest overnachten.

27-09. Er vliegen overigens nog genoeg boerenzwaluwen rond (Ieke Schreuder).

Oldekerk Gr.

Roel en Maartje Veenstra. 25 broedpaar.

12-04. In de stal drie boerenzwaluwen. Roel en Maartje Veenstra). En in Grijpskerk aan de Lageweg 2 in de stal waargenomen. (Roel en Maartje Veenstra).

Oldeouwer

Harm Nijholt.

12-04. Een buiten de schuur rondvliegend (Harm Nijholt)

18-04. Een terug in de schuur (Harm Nijholt).

19-04. Vanmorgen drie in de schuur (Harm Nijholt).

23-04. De vrouwen boerenzwaluw zijn ook terug (Harm Nijholt).

Fokke Stastra

07-05. Deze week de eerste boerenzwaluwen terug. We waren een paar dagen weg dus kan iets eerder zijn (Fokke Stastra).

21-05. Hier nog steeds maar 1 paartje boerenzwaluwen (Fokke Stastra).

09-08. Ik had dit jaar maar 1 boerenzwaluwnest en daar is 1-2 weken geleden slechts 1 jong uitgevlogen (Fokke Stastra).

Oudehaske.

Feike en Minke Brouwer.

17-08. Dit jaar voor het eerst een laat legsel in de schuur onder de balken. Dit nest is tegenover deze plank.

Foto © Minke Brouwer.

De vijf vliegvlugge jongen op de rand van het nestplankje.

11-10. Alle boerenzwaluwen zijn bij ons groot geworden en sinds een aantal weken uitgevlogen. De laatste boerenzwaluwen zijn een paar weken later vertrokken. Ik weet niet waar deze hebben gebroed (Minke Brouwer).

Oudkerk.

Klaske Adema.

12-04. Vijf terug in de stal (Klaske Adema).

03-08. Veel dode boerenzwaluw jongen door de hitte uit het nest gevallen ,Tweede legsel (Klaske Adema).

Foto © Klaske Adema.

Verzamelde dode nestjongen op afvalcontainer, uit de stal te Oudkerk.

Paesens.

Oane Taekema.

19-04. Eerste terug in de schuur (Oane Taekema).

22-05. Momenteel 5 paar in de schuur. In 2021 was dat 8 paar. Vorige week nog maar 1 paar bij de burens in de schuur, vorig jaar daar 5 paar (Oane Taekema).

09-08. Twee dode kleine jongen gevonden in schuur. Nu ongeveer 6 a 7 paar die de jongen van de 2^e leg bijna groot hebben. Hier zitten ze in een koele schuur (Oane Taekema).

30-09. De laatste jonge boerenzwaluwen vertrokken (Oane Taekema).

Pietersbierum.

Klaske en Gorrit Smidts.

07-05. Nog geen boerenzwaluwen in de stal terug (Klaske Smidts).

17-05. Twee terug in de schuur (Klaske Smidts).

15-09. We hadden dit jaar toch 1 broedpaar van de boerenzwaluw met 3 jongen (Klaske Smidts).

Rohel

Douwe Jarno Akkerman.

18-04. Twee terug in de schuur (Douwe Akkerman).

Rotsterhaule

A. Baas

13-04. Een terug in paardenstal (Afke Baas).

14-04. Twee terug in de paardenstal (Afke Baas).

21-04. We hebben nu 4 boerenzwaluwen terug in de stal (Afke Baas).

Ruigahuizen.

Melle van der Goot.

13-04. De eerste twee terug in schuur (Melle van der Goot).

16-04. Op Rijs bij schoonzoon Piet Bosman zijn de eersten van de week ook gearriveerd (Melle van der Goot).

18-04. Vier terug in de schuur (Melle van der Goot).

24-07. Groepje van zeker 16 jonge boerenzwaluwen bij ons in de boom (Melle van der Goot).

18-08. Hier hebben de zwaluwen nog geen last van de warmte op nest. Zie elke dag wel even (Melle van der Goot).

03-09. In Ruigahuizen is al een aantal weg maar er is ook nog een stel met jongen die overdag om vliegen en in de avond er weer zijn. Zal wel niet zo lang meer duren voor dat die ook op reis gaan (Melle van der Goot).

Foto © Melle van der Goot.

17-09. Bij ons zijn 6 paartjes en daar is er een paar nog van met jongen die wel wat om vliegen over dag maar avonds weer binnen zijn (Melle van der Goot).

25-09. Bij ons is alles weg uit

Ruigahuizen, dat nu kunnen we de boel schoonspuiten.

28-09. Gister morgen vroeg in het hok zit er nog een boerenzwaluw jong. Verder niet meer zwaluwen gezien de rest isetrokken. Dat van morgen weer kijken en ja hij is er nog dat hier bij maar een foto gemaakt. Zeer vreemd als de fam zwaluw deze vergeten hebben op reis naar Afrika toe.

Foto © Melle van der Goot.

Sint Anna Parochie.

Sophie Brakel .

28-03. De eerste boerenzwaluw bij ons blijven overnachten in de schuur dus een blijvertje (Sophie Brakel ).

31-03. Vanochtend zat zijn of haar vriendje er ook gezellig bij te twitteren! Z  gezellig als je binnenkomt in de schuur (Sophie Brakel ).

02-06. Vandaag de eerste vijf kleintjes al aan het vliegen! Paps en mams hebben het er maar druk mee (Sophie Brakel ).

Foto © Sophie Brakel 

De vijf nestjongen wachten rustig op de draad op de komst van de ouders met voedsel.

02-10. De laatste boerenzwaluwen zijn hier vertrokken (Sophie Brakel ).

Alco de Jong.

04-09. Nog vele nesten in de schuur (Alco de Jong).

17-09. Nagenoeg alle boerenzwaluwen zijn vertrokken. Nu nog 1 nest met jongen. Ik heb zelden zoveel jonge boerenzwaluwen gehad als dit jaar. Er zijn eigenlijk geen dode jongen gevonden, andere jaren was dat wel anders (Alco de Jong).

22-09. Vandaag zijn de laatste boerenzwaluwen vertrokken. Het is nu weer stil in de schuur en loodsen.

Sint Johannesga

Petra Vermaning.

11-04. Vandaag de eerste boerenzwaluw gezien in onze stal (Petra Vermaning).

Snikzwaag.

Menno Visser.

16-08. In de schuur (koel en geïsoleerd) broeden bij ons doorgaans 7 paartjes. We hebben net de eerste leg gehad. In de morgen zijn er dan wel 25-30 zwaluwtjes. Deze komen hiernaar verluidt al een paar decennia en wij zijn erg blij met deze “erfenis”. De eerste kopjes van de tweede leg zien we alweer over de rand van het nest kijken. Nog een paar weken dan wordt het weer stil en kan het raam weer dicht. En in maart weer open om de eerste boerenzwaluwen te kunnen verwelkomen (Menno Visser).

15-09. Bij ons waren de ca 40 zwaluwtjes plots vertrokken. We hebben de werkplaats nog 3 dagen opgehouden, maar hebben geen zwaluw meer gezien. Ook niet in het kippen nachtverblijf en in het hout hok.

Terband

Bob en Gerda Jonker.

07-05. Twee terug op oude nest van 2021 bij een afvoer regenpijp onder een dakgoot.

14-05. Eerste ei in nestje bij de deur.

Foto © Bob en Gerda Jonker.

14-05-2022. De boerenzwaluwen zitten op de regenafvoerpijp en het nestje zit op een plankje rechts boven de deur.

22-05. Vogels broeden.

30-05. Er vloog er een boerenzwaluw de huiskamer binnen. (Zie ook foto op blz. 66).

23-06. Jongen uitgevlogen

02-07. Eerste ei 2^e leg

12-08. Jongen uitgevlogen.

Trienke en Henk Tjepkema.

12-04. Vier terug in de paardenstal (Henk en Trienke Tjepkema).

17-09. In het begin van het seizoen eerst weinig boerenzwaluwen. Maar toch gestaag de meeste nesten bezet. (15 nesten) veel jongen ook 2^e leg. Geen dode zwaluwen of afgebrokkelde nesten. Vorige week nog 2 in de stal, de rest was al weg. Maar gisteravond zaten er weer een stuk of 8 (Henk en Trienke Tjepkema).

22-09. Alle zwaluwen uit de stal (Henk en Trienke Tjepkema).

23-09. Ook vannacht niks in stal (Henk en Trienke Tjepkema).

26-09. Vannacht nog weer eentje in de stal. Zat er om 8 uur vanmorgen nog. We zullen in de gaten houden of ie weer terugkomt vanavond. Vanavond 2 in de stal (Henk en Trienke Tjepkema).

27-09. Nou ja zeg! Vanavond 4 in de stal (Henk en Trienke Tjepkema).

04-10. Alle boerenzwaluwen verdwenen. Hard gewerkt, maar de stal hebben we weer mooi schoon! We wachten maar weer tot volgen voorjaar (Henk en Trienke Tjepkema).

Terwispel

Ari en Ilse Steenwijk.

11-04. De eerste 2 boerenzwaluwen weer boven onze boerderij. We horen ze wel kwetteren in de stal maar zien ze nog niet in de nesten (Arie en Ilse Steenwijk).

Tijnje

Annemarie van Garderen.

13-04. Eerste terug in de paardenstal (Annemarie).

15-04. Gisterochtend zat hij in z'n eentje te kwinkeleren in de eik boven de paardenstal, tussendoor wel wat boven de velden en einde middag weer in de hoogste boom in z'n eentje. Vanmorgen bij het paard voeren vloog hij uit de stal en rond te middag zat hij opnieuw in één van de bomen rond de stal te kwinkeleren, nog steeds moederziel alleen. Ik hoop op een snelle komst van de rest van de 'familie'. (Annemarie).

19-04. Zaterdag 16 april jl. hoorde/zag ik rond 18:30 uur drie boerenzwaluwen! Ik heb ze de avond en de paasdagen geobserveerd. Met het al ca. een week eerder aangekomen mannetje is er een stelletje gevormd, vliegen stal in, stal uit; de derde zwaluw zit wel in de buurt maar is dus (nog) alleen (Annemarie).

07-05. Ondertussen heb ik twee paartjes boerenzwaluw in de paardenstal (Annemarie).

01-06. Van twee nesten de jongen net uit het ei (Annemarie).

11-06. Vanmorgen zijn de 4 jonge boerenzwaluwen uit het ene nestje al uitgevlogen. In het andere nestje vanochtend voor het eerst beweging gezien en jongen gehoord (Annemarie).

12-07. Ondertussen zijn de boerenzwaluwen uitgevlogen - één nestje van 5, één nestje met 4 - maar als ik het goed heb wordt er gewerkt aan een tweede leg (Annemarie).

03-08. Naast de twee paren boerenzwaluw die ieder 2 legsels hebben grootgebracht vandaag een derde nestje boerenzwaluw in de stal heb met (3?) nog heel kleine, kale piepende jongen. Gisteren zaten de (uitgevlogen) families van in totaal zo'n 25 boerenzwaluwen al kwetterend op en rond de bogen van de tunnelkas alhier. Daar komen er dus nog zo'n 5 bij, dus de 'oogst' is hier bepaald niet slecht! (Annemarie).

02-10. Na het uitvliegen in augustus heb ik ze overigens niet meer in de stal gezien. Dagelijks slechts één solitair aan het jagen boven mijn erf. Afgelopen week weer regelmatig een flinke groep jagen boven het veld.

Gisteren, 1 oktober weer een 15-tal boven het veld, na een poosje zitten ze te rusten op de draad. Avonds toch weer alleen een solitaire boerenzwaluw op jacht (Annemarie).

Koos en Corrie Willemsen.

20-06. De zwaluwen zijn terug en hebben vier jongen van ca 5 dagen oud.

03-07. Ondertussen vliegen de jonge boerenzwaluwen al en hebben we een 2^e nest ontdekt in de carport, waarvan de jongen nog wat kleiner zijn.

30-07. Beide nesten zijn overigens succesvol uitgevlogen (2 x 4 jongen). Op dit moment zijn de boerenzwaluwen afwezig, dus mogelijk geen tweede legsel. Nog wel 3 nesten van de **huiszwaluwen**, jongen zijn nog niet uitgevlogen.

Twijzel.

Joke Smith

Verslag van Joke Smith.

18-04. De eerste boerenzwaluw is aangekomen.

20-04. Twee dagen later kwam een paartje

23-04. Nu zijn er in totaal vier boerenzwaluwen. Dit waren de zwaluwen van de nesten op de veranda.

28-04. Het paartje uit het voorportaal is terug en een dag later een paartje uit de stal.

01-05. We ontdekten een tweede paartje in de stal boven in de nok.

02-06. Op de veranda de eerste boerenzwaluwen geboren.

03-06. Een dag later lieten jongen boven de lamp in de stal zich zien.

05-06. Vandaag zaten er ook jongen in het nest in het voorportaal en waren de jongen uit het andere nest op de veranda net uit het ei gekropen.

06-06. Vandaag vond ik onder het hoge nest in de stal twee dode jongen. Allebei goed in de veren waarvan een stuk kleiner was en die duidelijk niet genoeg gevoerd was. De anderen in het nest werden nog wel gevoerd.

17-06. Vandaag verlieten deze overgebleven drie het nest.

20-06. Vandaag vlogen de eerste (vier) boerenzwaluwen op de veranda uit. De jonge boerenzwaluwen uit het andere nest zaten er al bovenop. Een van de uitgevlogen boerenzwaluwen landde 's avonds bij de burens op het nest en werd er hardhandig uitgegooid. Zat versuft op de grond en vloog later naar de nok van het dak.

27-06. Vandaag vlogen vijf jongen uit het voorportaal uit. De jongen uit het tweede nest op de veranda zitten gezellig op de elektriciteitsdraad boven de tafel.

02-07. Vandaag waren 4 jongen boven de lamp in de stal uitgevlogen.

30-07. Vandaag probeerde een nieuw mannetje een nest te bouwen in de grote schuur. Na een paar dagen gaf hij het op. In de tweede week van augustus zijn de jongen van het tweede legsel uitgevlogen. Op de veranda een nest van vier en een nest van vijf jongen en in het voorportaal ook vijf jongen.

12-08. Vandaag waren alle drie families gezamenlijk in de lucht om de jongen les te geven. Mooi gezicht. We hebben regelmatig de **sperwer** op bezoek en dan zijn er opeens heel veel boerenzwaluwen in de lucht om hem te verjagen. 's Avonds zitten de boerenzwaluwen in het portaal weer gezellig met zijn allen op het stokje. De boerenzwaluwen op de veranda zijn helemaal niet schuw. Een zat 's avonds op een plankje boven de tafel te slapen terwijl we er met vier man omheen zaten.

Foto © Joke Smith
Jonge boerenzwaluwen op de veranda.

19-08. Vandaag zijn ook de vier of vijf jongen uit het nest boven de lamp in de stal uitgevlogen.

Het paartje in de nok van de stal heeft maar eenmaal jongen gehad.

06-09. Vandaag waren er geen boerenzwaluwen meer op de nesten maar waren ze nog wel in de buurt. In de week erna kwamen ze af en toe terug naar de stal en naar de veranda. De weken erna zagen we bijna dagelijks groepen zwaluwen over de struiken langs de weilanden vliegen.

27-09. Na vandaag heb ik de boerenzwaluw niet meer gezien.

We hebben dit jaar minder boerenzwaluw nesten gehad dan vorig jaar. Toen begonnen we met acht. Ook waren er mindere jongen. Eerder hadden we ook wel zes jongen in een nest.

Verder was het weer een verrassend vogeljaar. Alle **spreeuwen** kasten waren weer bezet, maar dit jaar hebben ze maar eenmaal gebroed en niet lang nadat de vogels waren uitgevlogen zijn ze vertrokken om kortgeleden weer terug te komen. Maar behalve broedende **huismus**, **koolmees**, **pimpelmees** en **merels** hadden we dit jaar ook broedende **turkse tortel**, **groenling**, **goudvink**, **zwartkop**, **roodborst**, **gekraagde roodstaart** en meerdere **winterkoninkjes**. Ook hebben we de **heggemus** in de tuin en de **fitis** en **tjiftjaf** zijn ook vaste gast evenals de **grote bonte specht** die hier dagelijks voor het raam bij de pindakaas pot zit. De **grauwe vliegenvanger** heeft in het voorjaar wel een nestkast gestoffeerd maar heeft toch niet gebroed. De **groene specht** laat zich geregeld horen. Op 2 november zat hier een groepje **vinken** in de boom met vier **kepen**, drie vrouwtjes en een mannetje. In plaats van een roodborstje dat tikt tegen het raam hebben wij hebben een koolmees die de hele dag tegen het raam tikt. Hij pikt in de kit bij het raam. Lijkt me niet zo gezond voor het beestje. Bovendien hangen er vetbollen, een pindakaas pot voor het raam en een bakje zonnebloempitten tegen het raam. Je zou zeggen dat dat lekkerder moet zijn. Al met al hebben we weer genoten van onze boerenzwaluwen en allerlei vogelsoorten in de tuin.

2 november 2022.

Joke Smith Twijzel

Wanneperveen. (Drenthe)

Jan van der Zee.

09-08. Voorgaande jaren hadden we hier zo ongeveer 12 tot 14 boerenzwaluw nesten. Vorig jaar beduidend minder, en nu nog maar vijf. Bij de eerste legfels ((vier) zijn er 16 of 17 jonge zwaluwen uitgevlogen. Die slapen hier nog of komen zo nu en dan een bezoekje brengen. Heb op het moment twee tweede legfels. Hoop dat ze eerstdaags uitvliegen. 1 tweede legsel is verloren gegaan. Na jouw bericht vond ik vanochtend twee dode

zwaluwen onder het nest en 1 niet uitgebroed ei in het nest. Een tweede legsel van een ander paartje is er niet vanwege het verdwijnen van het vrouwtje. Het mannetje is nog aanwezig en zit 's nachts trouw op het nest. Mijn overburen waar altijd een paar zwaluwen broeden, dit jaar niets. We hebben 4 fjordenpaardjes 3 hectare land, vrijwel onbemest, en een grote plas water die ik iedere dag aanvul. We hebben een bron. We hebben een grote groep **huismussen** om huis heen. We hebben kippen en de huismussen eten mee. Verder veel vogels om huis. Maar de zwaluwen waar ik ieder jaar na uitkijk, dit jaar veel minder.

18-09. Vanuit een koud, regenachtig Wanneperveen mijn boerenzwaluwberichten. Aantal jonge zwaluwen afgelopen maanden: totaal uitgevlogen jonge zwaluwen: 28. Vorig jaar ongeveer 78 en de jaren daarvoor ongeveer 100 of meer. Dus een behoorlijke afname. Het eerste broedsel dit jaar was 20 jonge zwaluwen. Het tweede 8. Er ging een broedsel verloren van het tweede legsel. 3 dode jongen. Wat mij opviel: dat de zwaluwen heel laat waren en daarom ook laat begonnen met broeden. Eén vrouwtje van het eerste broedsel: (4 jongen) is tijdens het tweede broeden verdwenen. Dus geen tweede broedsel. Het mannetje is ongeveer 6 weken alleen geweest en op 5 september vertrokken. Wat mij ook opvalt is dat er tot nu toe zwaluwen iedere dag komen kijken in de stalletjes. Vanmorgen 18 september weer 3. Ik weet zeker dat ze er de afgelopen weken niet slapen. Alleen de weduwnaar zag ik iedere avond op hetzelfde plaatsje. Ik hoop dat er volgend jaar weer wat meer zullen komen. Ik kijk er nu al naar uit.

Warga

Keimpe Gerrit de Boer

30-04. Twee terug in de schuur (Keimpe Gerrit de Boer).

Aafke en Wiebe Kooistra.

11-04. Eerste terug in schuur (Aafke Kooistra).

27-09. Deze zomer is een goede populatie geweest van de boerenzwaluw. Er zijn nieuwe nestjes gebouwd en oude gerenoveerd. In totaal heb ik 11 nestjes geconstateerd en er zijn plm. 45 uitgekomen. Het laatste nestje is begin september uitgebroed en die zijn volgens mij nog druk bezig zich vol te eten. Gister zag ik deze nog druk bezig met vliegen. De rest is al vertrokken. Wel is er 1 nestje achter gebleven met niet uitgebroede eitjes. Dit nest was al een tijdje verlaten (Aafke Kooistra).

Warns

Bauke en Annie Smid.

12-04. Vanmorgen zag ik de eerste boerenzwaluwen om de boerderij vliegen ze keken of de deuren wel open stonden. Tijdens het bericht zag ik er een in de stal vliegen waar van de deur eerst nog dicht was (Bauke Smid).

02-10. Laatste vertrokken uit ligboxstallen (Bouke Smid). Door de openingen in 2 golfplaten op het dak (gaten/kapot) van de ligbox vliegen de boerenzwaluwen nu hier door i.p.v. door de schuifdeuren.

Wijnaldum.

Rinze en Maartje Post.

18-04. Eindelijk vandaag 2 boerenzwaluwen in de schuur, ze waren nog heel stil.

28-04. Nog een paar binnengekomen.

30-04. Nog een paar bijgekomen.

03-05. Ze hebben het al druk maar voor de rest van de nestjes is jammer genoeg nog geen belangstelling.

29-08. In de week van 29 augustus tot 2 september werd het stil.

02-09. In de week daarna nog veel zwaluwen boven de tuin en inderdaad een paar keer eentje die nog even door de schuur kwam racen.

22-09. Er werden deze zomer 10 nestjes bewoond, waarvan zeker 5 voor een tweede legsel. 2 keer dood jong gevonden. Nu zijn ze echt weg. Alweer een prachtig seizoen voorbij. Wij hebben een flink stuk van ons erf ingezaaid met wilde bloemen. Dat bloeide deze zomer voor de tweede keer. Twee insectenkasten geplaatst. Wij hebben het idee dat het wel wat extra mugjes etc. heeft opgeleverd. Jammer genoeg hadden de akkerbouwers er dit jaar niet veel aan gedaan misschien volgend jaar.

Wijnjewoude.

Frans Pool.

21-04. Eerste terug in de schuur (Frans Pool).

29-04. De andere boerenzwaluwen zijn aangekomen en inmiddels wordt er alweer druk gewerkt aan 2 nestjes (Frans Pool).

06-07. Beide nestjes zijn uitgebroed en bij beide waren er 4 jonge zwaluwen, inmiddels is de tweede broedronde begonnen (Frans Pool).

08-08. Vorige week nog volop zwaluwen om de deur, ik schat een stuk of 15 en vandaag heb ik er nog maar 2 gezien (Frans Pool).

10-08. Vandaag is het laatste nestje met 4 jongen uitgevlogen (Frans Pool).

12-08. Ik heb de indruk dat de boerenzwaluwen aan het verzamelen zijn, want zo nu en dan is het erg druk om de deur. Ze slapen niet meer onder de carport (Frans Pool).

08-10. De laatste hier gezien (Frans Pool).

Ineke Westers.

24-04. Eerste terug in de schuur.

00-12. Met mijn boerenzwaluwen is het deze zomer eigenlijk bar slecht gelopen, een domper na het extreme succes van vorig jaar. Nu zijn er uiteindelijk maar twee jongen groot en sterk uitgevlogen. De twee anderen van deze eerste leg lagen dood, geen idee waardoor want ik kon er niks bijzonders aan zien. De eieren van de tweede leg is niks van terechtgekomen. Ze waren hier uit de hele buurt ook allemaal al vroeg vertrokken, vergeleken met de laatste jaren (Ineke Westers).

8. Gemelde eerste aankomsten van boerenzwaluwen in broedstal of schuur.

De meldingen van de aankomst van de eerste boerenzwaluwen in de broedstal of schuur is belangrijk om te weten naast de data van de eerste vroege meldingen. Daarom heb ik niet alle Friese losse meldingen die bekend zijn geworden via www.trektellen.nl en www.waarneming.nl in deze opgave opgenomen.

De boerenzwaluwen die in de schuren gezien worden zijn de werkelijk terugkerende broedvogels. Tussen de eerste aankomstdata in schuren en of stallen kunnen soms grote verschillen zitten per jaar. Staat U vroege melding van aankomst in de schuur of stal er niet bij meldt hem dan alsnog, het is voor ons heel belangrijk om deze gegevens te blijven registreren. Alleen zo krijgen we een goed beeld betreffende de terugkeer op de broedplek.

Verzamelde eerste aankomstdata en aantal in schuren.

In de hieronder opgenomen tabel een opgave van de aankomstdata in de broedschuur of stal in de jaren 2020 t/m 2022 die bij mij gemeld zijn.

Staat **U data niet bij een bepaald jaar** (2020/2021/2022) en weet U die nog wel meldt het dan graag even aan ons zodat we de lijst verder kunnen aanvullen. Mocht U nog data bezitten van andere jaren dan in deze tabel dan ontvang ik die ook gaarne. Ook andere historische reeksen van aankomsten zijn welkom.

Boerenzwaluwen terug IN de stal in 2020 -2021-2022								
Plaats	provincie of land	naam	1e terug in stal 2020	aantal	1e terug in stal 2021	aantal	1e terug in stal 2022	aantal
Aalsum	Friesland	Maatschap Andringa	?		10-apr	2	?	
Akkrum	Friesland	Hyltsje Hilverda	?		?		2-mei	2
Appelscha	Friesland	Adrienne Jonker	11-apr	2	11-apr	1	13-apr	2
Ballum Ameland	Friesland	Petra Visser	?		?		23-apr	1
Baak	Gelderland	Anja Verbeek	?		4-apr	1	16-apr	1
Bears	Friesland	Jochum Rijpma	12-apr	1	16-apr	1	16-apr	1
Berkenwoude	Z-Holland	Jaap Graveland	?		25-apr	1	9-apr	1
Bovensmilde	Drenthe	Rita Delger	?		27-apr	2	3-apr	1
Bonheiden	Belgie	(Via jean niesz)	?		?		7-apr	2
Britswert	Friesland	Afke Hoogland	6-apr	1	31-mrt	2	11-apr	1
Broeksterwâld	Friesland	Elisabeth Post	10-apr	2	25-apr	2	?	
Broek bij Joure	Friesland	Jan Bles	?		31-mrt	1	?	
Buren Ameland	Friesland	Janke Nobel	10-apr	2	?		?	
Burgum	Friesland	Jaap en Rinske van Leersum	22-apr	2	9-mei	2	21-apr	2
Burgum	Friesland	Tsjebo Durk de Jong	?		?		6-apr	1
Dedgum	Friesland	Ton Westendorp	22-apr	2	27-apr	1	30-apr	2
Deinum	Friesland	Anne Jansma	6-apr	1	31-mrt	1	6-apr	1
De Knipe	Friesland	Sil Dekker	6-apr	2	14-apr	1	23-apr	1
De Knipe	Friesland	A. Durkstra	7-apr	1	?		?	
Delfstrahuizen	Friesland	Nelleke Roos	6-apr	1	17-apr	2	26-apr	2
Drachten	Friesland	Thomas Dijkstra	6-apr	4	20-apr	2	1-mei	1
Drogeham	Friesland	Egbert Veenstra	6-apr	2	26-apr	2	9-apr	1
Eastermar	Friesland	Arend Timmerman	5-apr	2	4-apr	2	11-apr	1
Eastermar	Friesland	Willem Oevering	6-apr	1	8-apr	1	?	
Ermelo	Gelderland	Marion Derks /schaapskooi	31-mrt	1	30-mrt	2	5-apr	1
Friens	Friesland	Sybe van der Meulen	?		?		29-apr	1
Gelselaar	Gelderland	Arend Heideman	28-mrt	1	31-mrt	1	10-apr	1
Gelselaar	Gelderland	Wilbert Oltvoort	?		29-mrt	1	11-apr	2
Goingarjip	Friesland	Bloemers I.	7-apr	3	?		13-apr	3
Grou	Friesland	Maatschap. Wartena- Hoekstra	8-apr	2	21-apr	2	?	
Grou	Friesland	Sjoerd Hoekstra	10-apr	2	23-apr	2	16-apr	2
Grijpskerk	Groningen	Lageweg	?		?		12-apr	2

Boerenzwaluw Journaal 12 Friesland 2022

Harkema	Friesland	Foppe van der Meer	3-apr	1	4-apr	1	9-apr	1
Harkema	Friesland	Eelke Sikkema	?		?		10-apr	1
Harkema	Friesland	Erik Gorter	?		?		8-apr	1
Haskerhorne	Friesland	Familie Bulsing	?		20-apr	1	2-apr	1
Haskerhorne	Friesland	Hieke en Nico Boersma	?		17-apr	2	?	
Haskerhorne	Friesland	Jolanda Hoekstra	18-apr	2	31-mrt	2	12-apr	2
Haulerwijk	Friesland	Dirk Hiemstra	6-apr	1	?		?	
Hempens	Friesland	Pieter en Nellie de Boer	?		6-mei	2	30-apr	1
Hemrik	Friesland	T. Algra	7-apr	1	16-apr	2	?	
Hemrik	Friesland	Henk. F. Hansma	26-apr	2	4-mei	1	7-mei	2
Hitzum	Friesland	Joki Bakkers	7-apr	2	27-apr	3	19-apr	2
Hitzum	Friesland	Bouwe en Betty Blanksma	?		30-mrt	4	8-apr	1
Hommerts	Friesland	H.J. van Os	7-apr	2	?		?	
Hommerts	Friesland	Mts van der Hoek	?		22-apr	2	?	
Hoornsterzwaag	Friesland	Jan en Jet Hofstra	?		?		16-mei	2
Houtgehage	Friesland	Kees van der Meulen	?		?		12-apr	2
Houtgehage	Friesland	Willy Pultrum	?		?		11-apr	2
Huis Ter Heide	Drenthe	Orpa Sekeroneij	?		?		14-apr	2
Jelsum	Friesland	Marie Christien van Deursen	7-apr	div.	13-mrt	1	12-apr	4
Jonkerslân	Friesland	Heleen Achterberg	6-apr	1	14-apr	1	26-apr	1
Joure	Friesland	Artina Oppenhuizen	6-apr	3	14-apr	2	14-apr	1
Jutrijp	Friesland	Wilbert Boersma	5-apr	2	?		?	
Jutrijp	Friesland	I. Groenveld	4-apr	2	?		?	
Jutrijp	Friesland	H. Huitema	5-apr	1	?		?	
Jutrijp	Friesland	H.J. de Jong	10-apr	8	31-mrt	2	16-apr	2
Katlijk	Friesland	Hendrik en Atsje de Vries	6-apr	2	30-mrt	1	21-apr	3
Kinum	Friesland	Willy Nijdam	?		21-apr	1	30-apr	1
Kollum	Friesland	Yttje Solle	?		19-apr	3	25-apr	1
Kollum	Friesland	Anny de Jong	9-apr	2	3-apr	1	15-apr	1
Kollum	Friesland	Willem van der Kooij	10-apr	1	30-mrt	1	?	
Kollumerpomp	Friesland	Menne Osinga	11-apr	2	26-apr	7	12-apr	1
Kortehemmen	Friesland	Hilda Mollenhorst	10-apr	2	?		?	
Koufurderrige	Friesland	Jan Brouwer	7-apr	1	14-apr	2	16-apr	2
Koufurderrige	Friesland	B.de Vries	5-apr	3	?		?	
Langezwaag	Friesland	Joop Petter	10-apr	1	27-apr	2	25-apr	3
Langezwaag	Friesland	Sietse van der Wal	5-apr	1	9-apr	2	14-apr	1
Langezwaag	Friesland	B. de Vries	6-apr	2	?		?	
Langezwaag	Friesland	G.J. Fekken	11-apr	2	13-apr	1	13-apr	1
Lippenhuizen	Friesland	L. Jager	8-apr	2	14-apr	1	14-apr	2
Lippenhuizen	Friesland	Wytse de Jong	11-apr	4	17-apr	1	15-apr	1
Luxwoude	Friesland	Maatschap Maat - Fleer	6-apr	2	4-apr	1	?	
Makkum	Friesland	Wietske Visser	5-apr	6	26-apr	1	10-apr	1
Metslawier	Friesland	Tjitske Veenstra-van Dijk	5-apr	2	4-apr	1	10-apr	1
Midlum	Friesland	Alida Kroon	?		?		15-apr	1
Mildam (brug)	Friesland	Jan Oord	11-apr	2	?		29-mrt	6
Molkwerum	Friesland	Mineke Bekkema	10-apr	1	4-apr	1	14-apr	2
Muizen	Belgie	(Via jean niesz)			?		11-apr	1

Boerenzwaluw Journaal 12 Friesland 2022

Muizen	Belgie	(Via jean niesz)			?		10-apr	1
Nijehaske	Friesland	Jan Kroes en Baukje Tilma			28-apr	2	28-apr	
Noardburgum	Friesland	Sep Sierksma			2-mei	2	?	
Noardburgum	Friesland	Jan en Froukje van der Veen	7-apr	1	22-apr	2	12-apr	2
Noardburgum	Friesland	Johannes van der Veen	4-apr	1	28-apr	1	11-apr	1
Offingawier	Friesland	Dirkje Winia Hoekstra	6-apr	1	31-mrt	1	?	
Oldeberkoop	Friesland	A. Koning	6-apr	3	16-apr	1	12-apr	2
Oldeberkoop	Friesland	Dirk Schipper	6-apr	1	13-apr	1	21-apr	2
Oldekerk	Groningen	Roel en Maartje Veenstra	24-mrt	1	29-mrt	2	12-apr	3
Oldeouwer	Friesland	Alkema J.	20-apr	6				
Oldeouwer	Friesland	P. Klompmaker	6-apr	2	29-mrt	5	?	
Oldeouwer	Friesland	H. Nijholt	16-apr	1	16-apr	1	18-apr	1
Oldeouwer	Friesland	Fokke Stastra	5-apr	2	16-apr	1	5-mei	2
Ommen	Overijssel	Ton Elzerman	7-apr	1	30-mrt	1	?	
Oosternijkerk	Friesland	Els Daan			?		11-apr	1
Oosternijkerk	Friesland	Roel Sikkema			18-apr	1	16-apr	1
Oosterzee	Friesland	Jan van der Stouwe			30-mrt	1	?	
Oudega	Friesland	Abe Stegenga	31-mrt	1	28-mrt	2	18-apr	6
Oudebildtzijl	Friesland	Peter Adrichem			?		21-apr	2
Oudehaske	Friesland	Lykle Stegenga			?		11-apr	1
Oudkerk	Friesland	Klaske Adema			31-mrt	3	12-apr	5
Oudwoude	Friesland	Willem en Sietske Jonkman	9-apr	1				
Ouwsterhaule	Friesland	Maatschap Wietsma	11-apr	2	15-apr	1	?	
Paesens	Friesland	Oane Taekema	9-apr	1	30-mrt	1	19-apr	1
Pietersbierum	Friesland	Gorrit en Klaske Smidts	3-mei	2	19-mei	2	17-mei	2
Preston Lancashire	Engeland	Liz Roskell			8-apr	2	?	
Radewijk	Overijssel	Ria Vinke Ranter			9-apr	2	?	
Rohel	Friesland	D.J. Akkerman	7-apr	1	15-apr	1	18-apr	2
Rotsterhaule	Friesland	Afke Baas	6-apr	1	1-apr	1	13-apr	1
Rotsterhaule	Friesland	J. de Kleijne	17-apr	1				
Rotsterhaule	Friesland	S.F. Venema	5-apr	2	5-apr	1	8-apr	1
Rottum	Friesland	H en E. Meester	7-apr	4	6-apr	2	?	
Ruigahuizen	Friesland	Melle van der Goot	10-apr	2	26-apr	1	13-apr	2
Rijs	Friesland	Piet Bosman			6-apr	2	16-apr	2
Scharsterbrug	Friesland	Siebe en Titia Bosma	20-apr	1	27-apr	3	25-apr	1
Sint Anna Parochie	Friesland	Sophie Brakel�	4-apr	1	1-apr	1	28-mrt	1
Sint Johannesga	Friesland	Petra Vermaning	8-apr	1	3-apr	1	11-apr	1
Sint Johannesga	Friesland	Wiebe Hoekstra			11-mei	2	?	
Stavoren	Friesland	Geeske Visser en Wiepke Wierda			?		1-mei	1
Steggerda	Friesland	Ultsje Jellema	23-apr	2	12-apr	1	?	
Suamarreheide	Friesland	Bareld Storm	8-apr	2	12-apr	2	9-apr	1
Sumar	Friesland	Hendrik van der Meer	8-apr	1	29-mrt	1	2-apr	1
Terband	Friesland	Bob en Gerda Jonker			?		7-mei	2
Terband	Friesland	Trienke en Henk Tjepkema	5-apr	1	31-mrt	2	12-apr	4
Terwispel	Friesland	Bart Berga	8-apr	2	12-apr	2	12-apr	2
Terwispel	Friesland	Evert Wind	16-apr	2	16-apr	1	?	
Terwispel	Friesland	Arie en Ilse Steenwijk	14-apr	2	31-mrt	1	11-apr	2

Terwispel	Friesland	Hannelien Ruijs en Marc van Leuven	8-apr	2	31-mrt	2	?	
Terwispel	Friesland	Rikus en Tryntsje Veenstra	7-apr	1	14-apr	1	?	
Terwispel	Friesland	Sjoerd Wagenaar	6-apr	1	4-apr	1	11-apr	4
Tijnje	Friesland	De Vries			11-apr	1	?	
Tijnje	Friesland	Harriet van Sleen	4-apr	2	30-mrt	1	11-apr	2
Tijnje	Friesland	Eelke van der Veer			1-apr	1	13-apr	1
Tijnje	Friesland	Jenny Hoogeboom			26-apr	1	?	
Tijnje	Friesland	Ernst de Groot			?		14-apr	1
Tijnje	Friesland	Annemarie van Garderen			20-apr	1	13-apr	1
Tjalleberd	Friesland	Piet de Boer			?		6-apr	2
Twijzel	Friesland	Joke Smith	6-apr	1	15-apr	2	18-apr	1
Tzummarum	Friesland	Wopke de Groot			29-mrt	6	?	
Uitwellingerga	Friesland	Bauke van der Meer			?		12-apr	1
Vegelinsoord	Friesland	Herman Lenes			31-mrt	1	29-apr	1
Wanneperveen	Overijssel	Jan van der Zee			?		12-apr	1
Warga	Friesland	Keimpe Gerrit de Boer	6-apr	2	25-apr	2	30-apr	2
Warga	Friesland	Aafke en Wiebe Kooistra	6-apr	1	8-apr	1	11-apr	1
Warga	Friesland	S. Talsma	6-apr	2	23-apr	2	?	
Warns	Friesland	P.J. Dijkstra	6-apr	1	14-apr	2	?	
Warns	Friesland	Bauke Smid	8-apr	5	14-apr	2	12-apr	2
Warns	Friesland	Sybe de Vries			25-apr	1	?	
Welsrijp	Friesland	Joustra	5-apr	2				
Westergeest	Friesland	Johannes Annema			3-mei	1	?	
Wijckel	Friesland	Daan Meijer			29-mrt	1	11-apr	1
Wijnaldum	Friesland	Sytse Elzinga	6-apr	2				
Wijnaldum	Friesland	Rinze en Maartje Post	11-apr	4	4-apr	1	18-apr	2
Wijnjewoude	Friesland	Frans Pool			4-apr	1	21-apr	1
Wijnjewoude	Friesland	H. Drent	11-apr	2	16-apr	2	18-apr	2
Wijnjewoude	Friesland	Ineke Westers			7-mei	2	24-apr	1
Wognum	N-Holland	Jacob Blank			14-apr	1	13-apr	2
Wommels	Friesland	Roel Schraa	5-apr	2	30-mrt	2	11-apr	2
Zwagerbosch	Friesland	Doete Zandstra			?		13-apr	1
Zweins	Friesland	Anneke de Boer	7-apr	4	14-apr	2	24-apr	4

9. Verschil in aankomst in 2021 en 2022 in 76 stallen in Friesland.

Uit de verzamelde gegevens van 2021 en 2022 hebben we van 76 boerderijen/schuren en garages de aankomstdata van de eerste boerenzwaluw(en) IN de schuur van beide jaren geselecteerd om zo een vergelijking te kunnen maken tussen de aankomst van 2021 en 2022. Bij alle andere data kon ik namelijk 2021 of 2022 niet vergelijken. Bij het samenstellen uit de hierboven vermelde aankomstdata hebben we twee sterk afwijkende data van 2021 (13 maart/19 mei) laten vervallen. Het valt op dat er tussen de aankomstdata van de eerste vogels tussen 2021 en 2022 nogal wat verschillen zijn maar ook overeenkomsten. Alleen de meldingen waarbij beide aankomstdata van 2021 en 2022 zijn gemeld zijn betrokken in deze vergelijking. Het is dus van belang dat mocht U nog data van aankomst hebben (2020-2021-2022) en niet gemeld deze alsnog te melden.

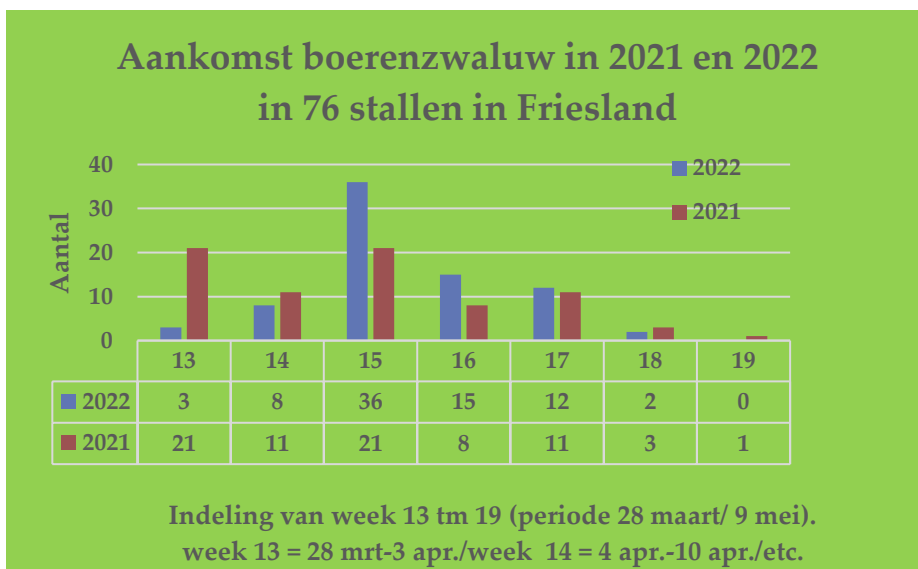
De aankomstdata van 2021 en 2022 hebben we aan de hand van een grafiek weergegeven om zo een beter overzicht te kunnen geven betreffende de jaarlijkse gemiddelde aankomst in de provincie Friesland.

Helaas ontbreken uit de andere provincies in ons land ons veel aankomst gegevens om een provinciale vergelijking te maken.

Aankomst per week.

13^e week (28 maart t/m 3 april).

Zo is in beide jaren de eerste aankomst in de 13^e week sterk verschillend. In beide jaren was de vroegste melding echter wel op 28 maart. In 2021 was dat bij Abe Stegenga in Oudega en in 2022 bij Sophie Brakel  in Sint Anna Parochie. In 2021 waren er in de 13^e week aanzienlijk meer aankomst meldingen dan in 2022. **Zie Grafiek.** Dit heeft in 2022 in veel stallen zeker te maken gehad met de **zand en stofstormen** die er vanaf half maart tot diep in april waren in Noord-Afrika en de omgeving van de Middellandse Zee. **Zie elders het verslag op blz. 58 en 63 t/m 65.** Laten we eens kijken naar het verloop van de aankomsten in 2021 en 2022.

Grafiek. Eerste aankomst van de boerenzwaluw in 76 stallen in 2021 en 2022 in Friesland.

In de 13^e week kwamen vooral de boerenzwaluwen in 2021 terug op 30 en 31 maart (resp. 5 en 8 meldingen) terwijl op dezelfde datums in 2022 er maar 3 meldingen waren (1 x 28 maart en 2 x 2 april).

14^e week (4 april t/m 10 april).

Ook in de 14^e week werden er in 2022 minder aankomsten (8) dan in 2021 (11) gemeld, doch in de 15^e week (van 11- 17 april) toen pas kwamen de aantallen in 2022 los (36).

15^e week (11 april t/m 17 april).

Het blijkt dat in 2022 in de 15^e week (11- 17 april) op 11-12-13 april er maar liefst 24 van de 36 meldingen zijn vastgesteld, tegenover op dezelfde dagen in 2021 slechts 5 van de 21 meldingen. De piekdagen in de 15^e week in 2021 kwamen pas op 14 en 16 april toen er resp. 7 en 5 meldingen binnen kwamen.

16^e week (18 april t/m 24 april).

In de 16^e week kwamen er nog wat meer meldingen in 2022 binnen (15) dan in 2021 (8). De piekdagen waren in 2022 in de 16^e week 18 en 21 april (resp. 6 en 4 meldingen).

17^e week (25 april t/m 1 mei).

In de 17^e week kwamen er ongeveer een gelijk aan tal meldingen binnen in 2021 (11) en 2022 (12). Piekdagen waren in 2021 op 26 en 27 april (resp.4 en 4 meldingen), in 2022 vielen de piekdagen op 25 april en 30 april.

18^e week (2 mei t/m 8 mei).

In de 18^e week kwamen er weinig meldingen meer binnen, 2021(2) en 2022 (3). Vaak eenlingen verspreid over de week.

19^e week (9 mei t/m 15 mei).

In de 19^e week alleen gegevens van 9 mei (2021). Andere dagen van de week

Aankomst per dag.

Het is interessant te kijken naar de verschillende aankomstdagen door de week. Is er ook verschil in het aantal meldingen op maandag, dinsdag, woensdag, donderdag, vrijdag, zaterdag en zondag?

In de onderstaande tabel A. zijn de 76 meldingen uitgesplitst in weken per jaar en de dag van de week. De 7 dagen van de week (zondag, maandag, dinsdag, etc.) zijn met een kleurtje aangegeven om tevens de aantallen te kunnen selecteren.

week	Jaar	dag1	dag2	dag3	dag4	dag5	dag6	dag7	totaal	%2021	%2022	opmerkingen
13	2021	1	2	5	8	3	0	2	21	27,6%		2021 veel terug
	2022	1	0	0	0	0	2	0	3		4%	
14	2021	7	1	1	0	1	1	0	11	14,5%		
	2022	0	0	1	0	2	3	2	8		8%	
15	2021	1	2	2	7	2	5	2	21	27,6%		2021 veel terug
	2022	10	8	6	4	2	6	0	36		47,4%	2022 veel terug
16	2021	1	1	3	1	1	1	0	8	10,5%		
	2022	6	2	0	4	0	1	2	15		19,7%	
17	2021	1	4	4	2	0	0	0	11	14,5%		
	2022	3	2	0	1	1	4	1	12		15,8%	
18	2021	0	0	1	0	1	1	0	3	3,9%		
	2022	0	0	0	0	1	0	1	2		2,6%	
19	2021	1							1	1,4%		
	2022	0							0		0	
totaal	2021	12	10	16	18	8	8	4	76	100%		
	2022	20	12	7	9	6	16	6	76		100%	
totaal	totaal	32	22	23	27	14	24	10	152			

*dag1= zondag, dag2 = maandag, etc.

Oranje= zondag. Geel= maandag. Grijs=dinsdag. Groen= woensdag. Donkerblauw= donderdag. Roze= vrijdag. Lichtblauw= zaterdag.

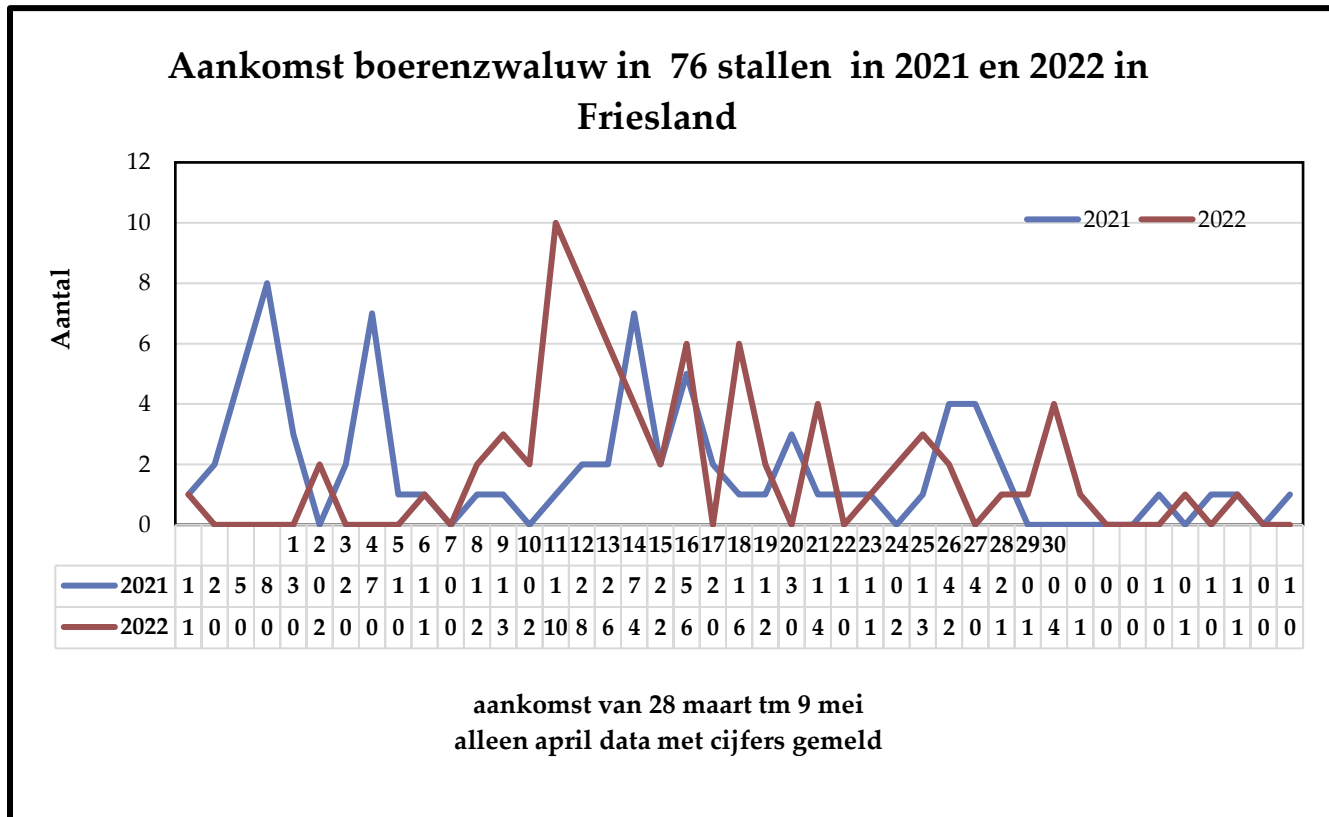
Tabel A. Aankomst aantallen per werkdag in 2021 en 2022 in Friesland.

week	Jaar	Zondag	Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag	Zaterdag	
13-18	2021	11	10	16	18	8	8	4	
	2022	6	20	12	7	9	6	16	
totaal		17	30	28	25	17	14	20	

Tabel B. Aankomst in week 13 t/m 18 van boerenzwaluw per werkdag van de week.

In de tabel B. valt op dat in 2022 vooral veel meer eerste meldingen binnenkwamen op maandag (20), zaterdag (16) en dinsdag (12). Terwijl dit in 2021 op woensdag (18), dinsdag (16) en zondag (11) was. Het verschil in werkdag wordt veroorzaakt doordat deze per jaar 1 dag opschuift. Zo viel 28 maart 2021 op een zondag en 28 maart 2022 op een maandag. Het is dus niet zo dat sprake is van een piek op een bepaalde dag van de week.

Kijken we nu naar de exacte datum (zie volgende Tabel A.) van de piekdagen in 2021 dan valt op dat vooral die in maart en de 1^e week van april te liggen en bij 2022 valt de piek meer tussen 11 en 18 april.

Tabel C; Kijken we nu alleen naar de gegevens van de aankomst in 2022 in Friesland van alle gemelde stallen dan zien we duidelijk het verschil per dag qua datum tussen 2021 en 2022.

Conclusie.

De eerste aankomsten in 2022 zijn later dan in 2021 in deze vergelijking van 76 stallen in Friesland. Duidelijk is het effect van de zand en stofstormen tijdens de terugtocht naar de broedgebieden geweest die kennelijk voor deze vertraging hebben gezorgd.

Vroegste aankomstdata in 2021 is 28 maart eveneens als in 2022.

Laatste aankomstdata 2021 is 9 mei, en 2022 is 7 mei.

Gemiddelde aankomstdata 2021 is 12,4 april (12,407), 2022 is 16,4 april (16,355).

Daarmee zijn de Friese boerenzwaluwen in 2022 gemiddeld 4 dagen later teruggekeerd dan in 2021.

De soms grote verschillen in aankomst per jaar /per broedlokaties zijn opmerkelijk. In 2022 soms meer dan 20 dagen later en in andere gevallen meer dan 14 dagen vroeger.

Veel hangt dus af van hoe de boerenzwaluwen de terugtocht uit het overwintergebied beleven en wat ze daarbij als obstakels tegenkomen.

Laten we hopen dat ze in 2023 een goede en veilige overtocht mogen hebben zowel in voor als najaar.

Losse waarnemingen boerenzwaluw meldingen.

1 maart- 30 april

- 09-03.** Twee gezien bij A7 te Beetsterzwaag (Lieuwe van Welie).
- 18-03.** In Zuidhoeksterpolder te Hichtum 1 gezien (Ronald Messemaker).
- 26-03.** Bij Himsterhout in Drachten 1 gezien (R. Riemersma).
- 28-03.** 1 jagend bij de proefboerderij Kollumerland in Lauwersmeer (Leon Wieteler).
- 30-03.** 1 bij Ezumazijl in Lauwersmeer (Jeroen Breidenbach).
- 31-03.** Tweede al terug in de stal te Sint Anna Parochie (Sophie Brakel ). In een sneeuwbus 1 bij Bakkeveen aan de Nijfeartsterwei (Koert Scholten).
- 01-04.** Vier bij de Lendevallei te Wolvega (J.de Groot).
- 03-04.** Twaalf bij de Lendevallei te Wolvega (Michiel van Ettingen).
- 05-04.** Tweede terug in de stal te Sumar (Hendrik van der Meer).
- 08-04.** Vier in schaapskooi te Ermelo (Marion Derks). In Fochteloerveen 1 gezien (D. Hiemstra).
- 09-04.** In Gelselaar (Overijssel) al 1 terug bij Beerendsen (mededeling Arend Heideman).
- 10-04.** Twee bij de golfbaan in Oudemirdum (Marten van der Heide). Zes boven de Tjonger te Mildam (Jan Oord). Al twee terug te Sumarreheide (Bareld Storm). In de Alde Feanen 1 gezien (Marten Sikkema). Op de Delleboersterheide 2 gezien (Hiele Lootsma en Griteke de Haan).
- 11-04.** Bij Skrok te Wommels 1 gezien (Gerda van der Heide). Aan Griene Dyk bij Sneekermeer 1 gezien (Dick Pruiksm ). In Noardburgum 1 overvliegend (Martje Veenstra). In Feanw lden 1 overvliegend (Erwin Walstra).
- 12-04.** Tweede al terug in Gelselaar (Arend Heideman). Nu zes aangekomen te Wijckel (Daan Meijer). Boerenzwaluwen al aan het nestelen in stal te Noordbergum (Jan van der Veen). Te Kollum 1 gezien (Joost de Bruin). Drie gezien in het Oosterschar bij Sintjohannesga (Paul van Eik en Jan Bosma).
- 13-04.** Twee rond huis rondvliegend te Hitzum (Joki Bakkers). Twee te Kollum gezien (Kees Bode).
- 15-04.** Vijf gezien te Oostmahorn en Esonstad (Ellen de Ree/Bert Wilbrink).
- 16-04.** In Ballum op Ameland 1 gezien (Janke Nobel). Een bij de woning in Akkrum gezien (Hyltsje Hilverda). In Rottige Meenthe 1 gezien (Alie Hulshof). In het Oosterschar bij Sintjohannesga 10 gezien (Johannes en Gea Koster). In Fochteloerveen 1 gezien (Martijn van Leeuwen).
- 17-04.** Hier in Sumar boerenzwaluwen al een paar dagen aan het nestelen (Hendrik van der Meer). Een bij de woning in Akkrum gezien (Hyltsje Hilverda). Bij de Twijzelmieden 1 gezien (Teunis IJlstra). Twee aan het Sneekermeer gezien (Robert de Jager).
- 18-04.** In de Bakkeveenster duinen groepje van 11 gezien (Thijs de Haan).
- 19-04.** Bij het Oosterveld op Vlieland 2 gezien (Michiel Muller).
- 20-04.** Een bij de woning in Akkrum gezien (Hyltsje Hilverda). Twee in Langezwaag gezien (Joop Petter). Drie aan het Sneekermeer gezien (Johan Helmus).
- 21-04.** Er zijn nu 3 aanwezig in Deinum, 1 paar hiervan is al begonnen te nestelen (Anne Jansma).
- 22-04.** Aan de kust bij Ferwert 2 gezien (J.de Groot).
- 23-04.** Op een slaappleats bij de Catspoele op Delleboersterheide groep van 80 (!) geteld (Arnoud van der Berg).
- 24-04.** Groepje van 12 bij Twijzelmieden (Leo en Christien Dhoore).
- 25-04.** Op Schiermonnikoog 1 gezien (Smet Laurence).
- 26-04.** Op Schiermonnikoog 3 gezien (Smet Laurence).
- 27-04.** Groep van 50 voedsel zoekend bij Feanw lden (Wiebe Sjoerd van der Veen).
- 28-04.** Bij de Lytsemar bij Alde Feanen (Mike van Bree).
- 29-04.** Groep van 100 bij Kornwerderzand gezien (Cris Busscher). Groepje van 30 bij Feanw lden (Wiebe Sjoerd van der Veen).
- 30-04.** Groepje van 15 op Delleboersterheide (Leo en Christien Dhoore). Bij de Zwagermieden een 50-tal (Wiebe Sjoerd van der Veen).

Losse meldingen.

30-07. Tussen Húns en Hatsum 1 witte boerenzwaluw (Oane Baarda, Menaldum).

Late waarnemingen boerenzwaluw (vanaf 20 oktober).

20-10. 1 overvliegend naar oost op Terschelling bij de Cupido's Polder (Hidde Batterink). Een 1kj overvliegend naar zuid gezien te Burgum (Sipke Booi). Twee voedsel zoekend bij Kooiplaats op Ameland (Henk Allards en Rand Schols).

21-10. Op het Oerd Ameland 1 gezien (Renee Alkema en Sander Haak).

22-10. Twee overvliegend bij Westerplasdijk op Schiermonnikoog (Bram Laan e.a.). Te Giekerk 1 gezien (Jacob Bosma).

23-10. Twee bij de Holle Poarte te Makkum (Sietse Bernardus, Joure). Twee bij de Kooiplaats op Schiermonnikoog (Thijs Glastra e. a.).

24-10. Twee overvliegend bij de Banckspolder op Schiermonnikoog (Koen Kuiper e.a.).

25-10. Drie voedsel zoekend op Schiermonnikoog bij Bospad -Oost (Erik Jansen e.a.).

26-10. Drie op Schiermonnikoog (Wouter van der Ham e.a.). Nog twee om de deur vliegend te Oudega Sm (Freek Jelsma).

27-10. Vijf op de Delleboersterheide (Frank van Gessele). Twee op Schiermonnikoog aan Bospad (Johan).

29-10. Een voedsel zoekend bij Ankerplaats op Vlieland (Dirk van Stralen e.a.). Een overvliegend naar zuidwest op Schiermonnikoog (Lonnie Bregman).

02-11. Een bij het uitkijkplateau Workumerwaard (Hessel van der Iest).

04-11. Op Ameland 1 overvliegend bij Hollumerheide (Henk Hiemstra).

05-11. Twee overvliegend naar zuidwest op Vlieland bij Kroonpolder (Bob Woets en Eelke Schoppens).

06-11. Te Molkwerum 1 overvliegend (Hessel van Iest). Bij de Peazemerlannen 1 overvliegend naar zuidwest (Nick en Patrick Agterberg).

08-11. Vandaag op het groene strand bij Ballum (Ameland) nog 5 Boerenzwaluwen in groepje (Jan de Jong, Buren Ameland).

12-11. Twee op Vlieland bij de Meeuwenvallei (Jochem Kempeneers).

16-11. Bij de Peazemerlannen 1 overvliegend (Karel Eschbach).

17-11. Bij de Bocht van Molkwar 1 voedsel zoekend (Hessel van der Iest).

18-11. Een overvliegend naar oost bij Ferwert Buitendijks (Jan Kalsbeek).

Late meldingen in november elders in Nederland.

01-11. Een overvliegend in Moergestel- De Gemert in Noord-Brabant (Bert van der Velden en Mary Gielen). Op Texel 1 gezien bij de Hoge Berg in Noord-Holland (Thomas van der Es).

05-11. Drie overvliegend Kampereiland Ramspol in Overijssel (Arnold Kaashoek). Een voedsel zoekend in Woensdrecht bij Noordpolder van Ossendrecht in Noord-Brabant (Jeroen van Kruiningen).

09-11. Bij Wolfshuis in Limburg 1 overvliegend naar zuidwest (Vincent de Vos).

10-11. Bij Gouderak in polder Middelblok (Zuid-Holland) 1 volwassen vogel voedsel zoekend (Dirk Huitzing).

13-11. Een eerste jaars overvliegend naar zuid bij Nationaal Park Zuid-Kennemerland (Lars Buckx).

30-11. In de Lauwerspolder (Groningen) op kwelder een eerste jaars vogel voedsel zoekend (Christiaan de Vries).

Late meldingen België.

26-11. Bij Zeebrugge nog 1 late vogel (Vogelwerkgroep Noord West Vlaanderen).

07-01. In 2023 bij It Zwin te Knokke 1 boerenzwaluw gezien door 5 mensen (melding op Facebook 11-1-2023 Machteld Kaesemans).

11. Korte mededelingen.

Broedplaats rode lijst soort niet beschermt?

Door Jan de Jong (6-12-2022 gepubliceerd in *Leeuwarder Courant*).

Al geruime tijd maak ik me zorgen om een vogelsoort die op de rode lijst staat. Als vogelringer en onderzoeker van het Vogeltrekstation Wageningen, onderdeel van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen, onderzoek ik in Friesland al vele tientallen jaren (sinds 1992) de rode lijstsoort de boerenzwaluw (Fries; boereswel). Dit (ring)onderzoek maakt deel uit van het RAS project (Retrap Adult for Survival) van het Vogeltrekstation Wageningen voor het netwerk Ecologische Monitoring (CBS e.a.) en wordt gebruikt door het Ministerie van Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit. Heel veel rode lijst soorten zitten in de problemen en daarbij behoort ook de boerenzwaluw, hij staat als gevoelig op de lijst (Wet Natuurbescherming/16-12-2015).

Jaarlijks kom ik als onderzoeker op heel veel plekken in ligboxen, stallen en schuren om onderzoek aan de boerenzwaluw te doen. De laatste jaren heeft de boerenzwaluw het steeds moeilijker gekregen in ons land. Mede door klimatologische veranderingen, slechte overwinterings-omstandigheden, veranderingen in de broedgebieden en belemmeringen op de voor en najaarstrek. Oude vestigingen in grupstallen en ligboxen met vee maken in een ras tempo plaats voor meer open stallen die minder broedplaats gelegenheden bieden.

Recent neemt de druk op veehouders in ons land flink toe door de stikstof crisis. We hebben de demonstraties nog goed op ons netvlies staan. Veel boeren in ons land (3000) moeten in de omgeving van natuurgebieden van het Rijk wijken (uitgekocht worden) om zo de stikstof neerslag in deze natuurgebieden te reduceren. Het opmerkelijke wil dat juist de boerenzwaluw het meest gebaat zijn bij deze veeboeren en de natuurgebieden wegens afhankelijkheid van insecten. Boerenzwaluwen broeden graag in boerderijen met vee die dicht bij deze natuurgebieden liggen. Ook wordt de veehouders nu verboden om elders hun bedrijf in het binnen of buitenland voort te zetten. Dit betekent voor de boerenzwaluw dat de broedplekken grotendeels verloren gaan. Immers stallen en schuren worden gesloten en vee verdwijnt. Er zijn al veel boerderijen (en broedplaatsen boerenzwaluw) in de afgelopen 50 jaar verdwenen uit ons land.

De Wet en Regelgeving schiet m.i. door (weinig effect) en houdt minder rekening met de boerenzwaluw. Rode lijst soorten zijn de laatste 50 jaar nog nooit zo toegenomen ondanks de inzet van vele natuur beschermings-organisaties. Met de ene hand stikstof productie beperken bij natuurgebieden en met de ander hand deze zo snel mogelijk elders weer in te zetten voor andere doeleinden (huizen/wegen, etc.). Hoe denkt het Ministerie de nadelige gevolgen voor de boerenzwaluw te compenseren is de vraag. Broedplaatsen van de boerenzwaluw zijn beschermd door de natuurbeschermingswet. Bij de weidevogelbescherming worden bedachte compensatieregelingen (constructies) gekozen om projecten van Rijk, Provincie of Gemeente toch maar uit te kunnen voeren. Vogelringers van het Vogeltrekstation Wageningen werken mee aan projectonderzoek naar de boerenzwaluw. Een onderzoek wat notabene nog grotendeels door de vogelringers zelf (!) betaald moet worden. Wordt het niet eens tijd dat het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedsel kwaliteit meer aandacht besteed aan rode lijst soorten, onderzoekers en de effecten van ministeriële besluiten.?

Jan de Jong
Boerenzwaluw onderzoeker Vogeltrekstation Wageningen

Paardenhaar en boerenzwaluw jongen.

Op 9 april 2022 kwam bij Foppe van der Meer uit de Harkema de eerste boerenzwaluw terug uit Afrika. Begon al direct te zingen en was de volgende dag bijna de hele dag weg om voedsel te zoeken in de omgeving. Van Foppe van der Meer kreeg ik een foto van 5 juni 2022 toegestuurd van een bijna uitgevlogen jonge boerenzwaluw die verstrikt was in een paardenhaar die in een boerenzwaluw kunstnest verwerkt was.

Boerenzwaluwen verstevigen hun nest vaak met paardenhaar als die in de omgeving te vinden is. Daarbij komt het nogal eens voor dat vooral de nestjongen met hun poten verstrikt raken. Paardenhaar is erg sterk. Vroeger werden deze paardenharen nogal eens gebruikt bij het maken van lijsterstrikken, vooral in de toenmalige gemeente Gaasterland. Als ik een pluk paardenhaar zie hangen onder aan een nest dat knip ik dit meestal af zodat ook de oude vogels veilig af en aan kunnen vliegen met voedsel voor hun jongen. Vooral in maneges komt het nogal eens voor dat er paardenhaar in de nesten wordt verwerkt.

Foto © Foppe van der Meer
05-06-2022. Boerenzwaluw jong raakt verstrikt in een paardenhaar en sterft een akelige dood.

Huismussen terroriseren boerenzwaluwen in Maastricht.

Van boerenzwaluw onderzoeker Peter Alblas uit Maastricht kreeg ik melding dat hij bij zijn RAS onderzoek aan boerenzwaluwen bij de kinderboerderij De Heeg in Maastricht veel last had van huismussen die de nesten van boerenzwaluwen terroriseren en inpikken om er te broeden. Bij huismussen is het vaak het geval dat ze geen andere soorten in hun broedterritoria dulden en deze proberen te verjagen. Soms ontstaan er gevechten in de stal of schuur. Vaak worden nesten beschadigd of zelfs geheel weggehaald.

Op 22 mei 2022 schreef Peter; *“De mussen zijn spelbreker. Veel vernielde nestkommetjes in de ponystal. Slechts 1 nest is vers opgemaakt, modder was pas sinds 19 mei 2022 te vinden”*. Ook in 2021 meldde Peter Alblas verstoring van boerenzwaluw legfels in de Kinderboerderij in Maastricht; 29/5/2021 Dader mislukkingen legfels boerenzwaluwen in de ponystal (5 nesten!!) is bekend: Huismus. Nu zelf een nest met 4 ei. Alle zwaluwnesten met eieren zijn daar verstoord.

Opmerking Jan de Jong: De oorzaak van de plotselinge toename van huismussen in stallen kan velerlei zijn. Soms is het te wijten aan een predator in de omgeving (roofvogel/uil/marteerachtige) en durven de huismussen niet meer onder de pannen of in hooischuur te broeden. Ze zoeken dan een alternatief door de zwaluwnesten in te pikken. Soms ligt het ook aan het meer aanwezig zijn van eiwitrijk voedsel in de stal voor het vee/pony's. Van spreeuwen weten we dat ze ook massaal op voer afkomen voor koeien, vooral in open ligbox of serre stallen. Als de voersilo's niet afgedekt zijn kunnen spreeuwen het voer besmetten/ vervuilen met de ontlasting.

Boerenzwaluw met “stropdas”.

Soms kom je in de natuur vogels tegen met een afwijkende kleur of tekening. Bekend zijn de albino's en de vogels met 1 of meerdere witte veren die normaal niet bij het kleed horen. Ook bij de boerenzwaluwen zijn er tal van voorbeelden te noemen die te maken hebben met afwijkingen. Zo fotografeerde vogelringer en onderzoeker Johannes Ruurd Fokkens uit Sijbrandaburen op 16 augustus 2022 bij de Brandemeer bij Oldelamer een groepje jonge boerenzwaluwen op een hekje. Kennelijk nog een groepje jonge boerenzwaluwen van een tweede legsel wat net uitgevlogen is en wacht op voedsel. De snavelrand is vanaf de mondhoek meer dan 2/3 geel tot aan de punt. Een van de jonge boerenzwaluwen (middelste) had opmerkelijke zwarte veertjes op de plek van waar het borstbeen zit. We noemen deze afwijking dan ook “stropdas”. De linker en rechter boerenzwaluw hebben een normale tekening.

Foto © Johannes Ruurd Fokkens.

16-08-2022. Boerenzwaluw met stropdas ontdekt in Oldelamer.

Opmerking Jan de Jong; Afwijkende kleuren bij boerenzwaluwen komen vaker voor dan we wel denken. Zo zag vogelringer Arend Timmerman tijdens het ringen van veel boerenzwaluw aan het Bergumermeer een afwijkende boerenzwaluw. Hij melde me: “Gisteravond op 25 augustus 2022 vingen wij plotseling veel Boerenzwaluwen. Bij het ringen -de zwaluwen niet te lang vast- zagen we een eerste jaars boerenzwaluw waarvan het rood-oranje onder de keel door liep tot net voorbij de cloaca. Geen witachtige veren dus”.

Sahara stof tijdens voorjaarstrek in Griekenland.

Op 10 april 2022 kreeg ik van Marianne Borgman uit Leeuwarden een email bericht uit Griekenland. Ze schreef me; *'Momenteel ben ik met mijn lief aan de wandel op Andros, eiland van de Cycladen, Griekenland. Afgelopen woensdag en donderdag (6 en 7 april) kleurde de lucht hier geel bruinig. Je snapt het al: Saharastof. Ook op auto's een laagje stof. Hier heb ik een paar huiszwaluwen gezien maar niet veel. Verder nog 3 vale gieren (wat een enorme beesten), putters, een hop, lokale huismussen, een arendbuizerd en wat ander klein grut. Om nog maar niet te spreken van de weelde aan bloemen. Zo fijn om hier te wandelen'*.

Ook daar op het eiland Andros hebben dus de boerenzwaluwen en andere soorten in het voorjaar last van zand en stofstormen. Ook in Irak kwamen stofstormen voor.

Tientallen in het ziekenhuis opgenomen terwijl Irak in de greep is van een stofstorm.

9 april 2022. Bagdad: Een stofstorm die door een groot deel van Irak trok, heeft tientallen mensen met ademhalingsproblemen in het ziekenhuis achtergelaten, zei een woordvoerder van het ministerie van Volksgezondheid zaterdag. De storm brak donderdag uit in het noorden van het land, wat leidde tot de annulering van vluchten naar Arbil, de hoofdstad van de autonome regio Koerdistan. Terwijl de storm naar het zuiden raasde, hulde het Bagdad en steden zo ver zuidelijk als Nasiriyah in een spookachtig oranje. De storm heeft geleid tot "tientallen ziekenhuisopnames in heel Irak vanwege ademhalingsproblemen", zei Saif al-Badr, woordvoerder van het ministerie van Volksgezondheid, tegen AFP.

De directeur van het meteorologische bureau van Irak, Amer al-Jabri, zei dat hoewel stofstormen niet ongewoon waren in Irak, ze steeds vaker voorkomen "als gevolg van droogte, woestijnvorming en afnemende regenval". Irak is bijzonder kwetsbaar voor klimaatverandering, aangezien het de afgelopen jaren al getuige was van een recordaantal lage regenval en hoge temperaturen. Experts hebben gezegd dat deze factoren de sociale en economische ramp in het door oorlog geteisterde land bedreigen. In november waarschuwde de Wereldbank dat de watervoorraden in Irak tegen 2050 met 20 procent zouden kunnen dalen als gevolg van klimaatverandering.

Bron; <https://earthobservatory.nasa.gov/images/149695/dust-storm-in-iraq?src=eo-a>

Opmerking Jan de Jong; Elk jaar bereiken deze zand en stofstormen Europa. Wij, maar ook de lange afstandstreckende vogels krijgen er steeds meer mee te maken. In ons land kunnen we bij sterk zuidelijke winden in ons land in voorjaar en zelfs in de zomer een laagje bruine stof aantreffen die afkomstig is uit Afrika! De extreme hitte zomers is al enkele jaren een feit!

Winterkoning pikt nest van boerenzwaluw in.

Bij Tsjebbo Durk de Jong in Bergum heeft een winterkoning het nest van een boerenzwaluw ingepikt in de schuur. De vogel heeft een mos nestje boven op het nest van de boerenzwaluw gebouwd.

In de schuur broeden elk jaar 5 paar boerenzwaluwen (al meer dan 10 jaar). De vogels komen binnen door een speciale vliegopening boven de deur waar de zwaluwen in en uit kunnen vliegen als de schuifdeur gesloten is. We zijn benieuwd of er ook gevechten zullen ontstaan om het nest als de zwaluwen terug keren. Vaak maakt de boerenzwaluw dan een nieuw nest en laat het bouwwerk intact.

Foto © Tsjebbo Durk de Jong.
28-03-2022. Winterkoning kaapt nest van boerenzwaluw in Bergum.

Speciaal invlieg openingen in schuren voor boerenzwaluwen.

Inleiding.

Op veel plaatsen treft men voorzieningen aan voor de boerenzwaluwen zodat ze gemakkelijk in en uit kunnen vliegen als de bewoners niet thuis zijn. Vaak is het een probleem als bewoners en paar dagen weg moeten en de schuur, garage of deur moeten afsluiten. Soms kan je ook simpel een tuimelraam openhouden of een klein dakvenster wat openlaten.

Al eens eerder in de Boerenzwaluw Journaals hebben we daar aandacht aan geschonken. (Zie Boerenzwaluw Journaal 2019 blz. 27. Oldeouwer/H. Nijholt) Hier weer wat fotos en oplossingen die ik de laatste tijd heb ontvangen van boerenzwaluw liefhebbers die de broedschuur hebben aangepast. Diverse worstelen met de vraag hoe dit te doen. Een eenvoudige oplossing is ook om van het bovenste deel van een deur er 20 a 25 cm horizontaal af te zagen en 2 scharnieren eraan te bevestigen zodat het afgezaagde deel naar achteren (naar binnen) kan draaien.

Na het afzagen van het bovenste deel (in 1 geheel houden) moet voor de stevigheid van de deur wel het deel onder het scharnier verstevigd worden om de stabiliteit van de deur. Na het aanbrengen van de scharnieren plaats U twee schuiven die het afgezaagde deel weer op zijn plaats moeten houden als U de deur weer sluit als de boerenzwaluwen zijn verdwenen. De opening is tevens een frisse lucht opening tijdens de hete zomermaanden wanneer het heel heet kan worden.

Tjerkgaast

Bij Marten van der Heide aan de Gaestdyk te Tjerkgaast hebben boerenzwaluwen die al jarenlang een speciale ingang om in de schuur tot broeden komen. Elk jaar komen er wel 10 a 14 broedparen in de schuur. De vogels kwamen dan vaak door de open deur naar binnen. Tot een kerkuil de broedvogels eens verstoorde. Marten heeft

toen een speciaal invlieg opening in de raam constructie gemaakt waardoor de boerenzwaluwen naar binnen konden maar de kerkuil niet.

Foto © Marten van der Heide

Op de plek van een vensterruit boven de deur is een speciaal invlieg opening voor de boerenzwaluwen gemaakt.

Binnen in de schuur zijn de materialen en de opslag beschermt met een plastic afdekzeil omdat anders alles onder de mest van de jonge vogels komt te zitten. Als de zwaluwen weer zijn vertrokken wordt de mest verwijderd en kan dan over de groentetuin gestrooid worden.

Foto © Marten van der Heide

Met een blauw afdekzeil zijn de opgeslagen materialen beschermt

Bergum.

Van Tsjebbo Durk de Jong in Bergum ontving ik bijgaande foto's van een aangepast invlieg gat voor de boerenzwaluwen.

Foto © Tsjebbo Durk de Jong.

Speciaal gemaakt invlieg gat voor boerenzwaluwen boven schuifdeur.

Eastermar.

In 2021 is de schuurdeur van Fam. Timmerman in Eastermar aangepast voor de boerenzwaluwen die er broeden. Inmiddels zijn er 3 paartjes. Bijgevoegd een foto van de deur. De opening kan ik na het broedseizoen gewoon dichtmaken. Het is dus eigenlijk een zwaluwluikje.

Foto © Arend Timmerman, Eastermar.

Een invlieg gat gemaakt boven in schuurdeur zorgt ervoor dat boerenzwaluwen in en uit kunnen vliegen.

Oudebildtzijl.

In Oudebildtzijl aan de westkant van Friesland meldde Peter Adrichem me dat op 21 april de boerenzwaluwen bij hem ook al terug waren. Hij heeft het hele bovenraam in het hok er voor weg gehaald zodat de boerenzwaluwen daardoor naar binnen kunnen vliegen en gaan nestelen. Het raam is verwijderd omdat dan de schuifdeur bij zware buien dicht en afgesloten kan worden. Als de vogels in het najaar weer vertrokken zijn dan kan het raam er gewoon weer in.

Foto © Peter Adrichem, Oudebildtzijl

21-04-2022. Het bovenraam in zijn geheel verwijderen voordat de vogels terugkomen kan dus ook.

Vogelwacht Hommerts Jutrijp telde in 2022 boerenzwaluw nesten.

Een aantal vogelwachters van de Vogelwacht Hommerts-Jutrijp heeft ook dit jaar de nesten van de boerenzwaluwen in hun wachtgebied geteld. Van Durk van der Gaast ontving ik een mooi overzicht van de telling. Op de meeste plekken zijn de bewoonde nesten net als vorig jaar helaas verder gedaald. Met plezier worden de tellingen door een groepje vrijwilligers bestaand uit Theo Batstra, Willem Bogtstra, Germ Albada, Durk van der Gaast en Piet M. van der Hoek uitgevoerd. Hulde aan de tellers! In Hommerts -Jutrijp werden 314 nesten geteld. In Koufurderrige totaal 101 nesten en Smallebrugge 34 nesten. Eindtotaal 449 nesten. Op sommige plaatsen werden meer dan 20 nesten geteld.

Hommerts-Jutrijp.

M.P. van der Hoek 20 nesten (vorig jaar 24).

F. van der Velde 23 nesten (vorig jaar 19).

H. J. van Os 27 nesten (gelijk als 2021).

H.J. de Jong 22 nesten (gelijk als 2021).

H. Huitema 26 nesten (vorig jaar 24).

R. Groenveld 50 nesten (vorig jaar 52).

Koufurderrigge

D. Piersma 20 nesten

Smallebrugge.

Mts. Jellema 22 nesten (vorig jaar 39).

De aanwezigheid van een **kerkuil** zorgde op twee boerderijen ervoor dat er geen of veel minder boerenzwaluwen tot broeden waren gekomen. Soms wijken boerenzwaluwen bij de aanwezigheid van een kerkuil uit naar wagenhokken of stallingen doch in veel gevallen verdwijnt de groep als de kerkuil in dezelfde schuur/stal broedt. Ook de aanwezigheid van steenmarter, bruine rat, bunzing, hermelijn en andere predatoren die steeds vaker de open ligboxstallen binnen kunnen komen kunnen voor verstering van de broedende boerenzwaluwen zorgen.

Opmerking Jan de Jong; De telling van het aantal **bewoonde nesten** wordt vaak uitgevoerd als de meeste broedvogels aanwezig zijn en er wat activiteit bij de nesten is. Meestal is dat in de tweede/derde week van mei als er actief gevoerd wordt. De boerenzwaluw maakt meerdere nesten en per seizoen en niet elk seizoen wordt een oud nest bij terugkeer gebruikt. Vaak gebruiken ze een ander oud nest bij een vervolglegsel, maar in diverse gevallen wordt ook wel hetzelfde nest gebruikt. In de meeste gevallen wordt bij broedparen telling het aantal broedparen aangehouden die er begin juni aanwezig zijn omdat er vaak nog erg late zwaluwen terug kunnen keren. Soms zitten nesten nogal verscholen achter balken hoog in de schuren/ligboxen.

Boerenzwaluwen hebben ook in voorjaar 2022 overlast van stof en zandstormen.

Op 15 maart 2022 werd een pluim van Saharastof uit Noord-Afrika en over de Middellandse Zee naar West-Europa geblazen. Net in een periode dat boerenzwaluwen en andere zangers (lange afstandstreckers) op weg zijn naar hun broedgebieden in Europa. Het stof kleurde op veel plaatsen in Europa de lucht oranje en bedekte steden en dorpen. Het vermindert de luchtkwaliteit en door regenbuien kwam het op veel plekken naar beneden.

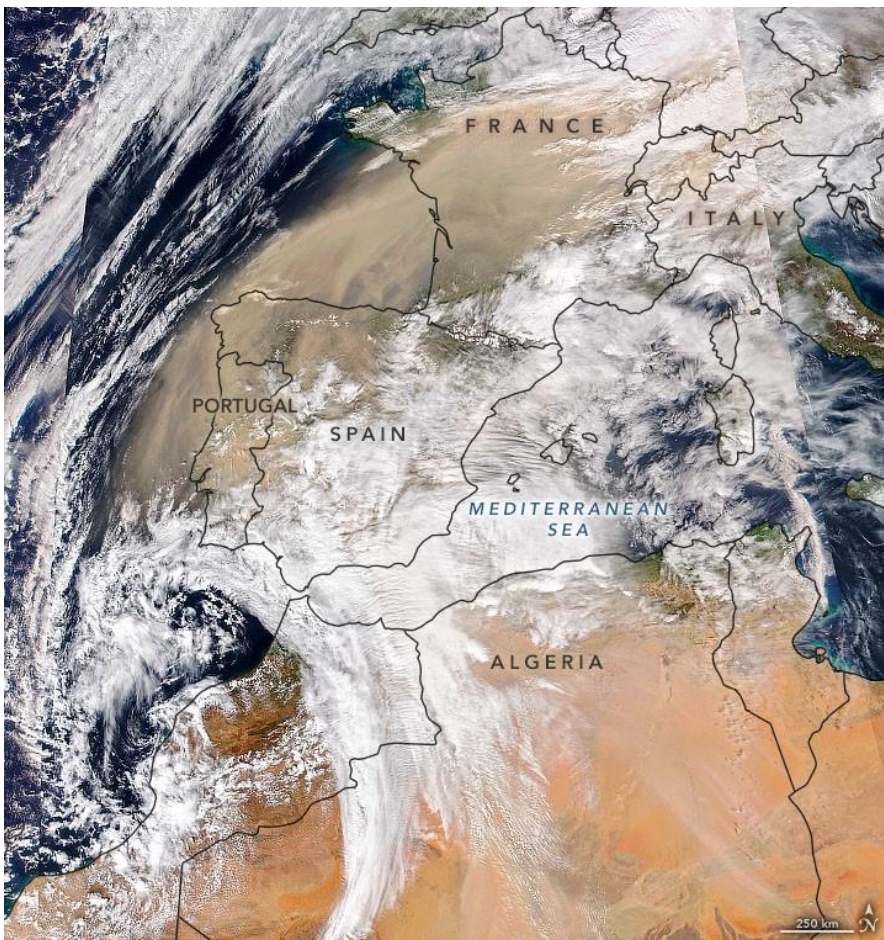

Foto © NASA 15 maart 2022

Hele gebieden met stofwolken Sahara-zand in Portugal, Spanje en Frankrijk werden via zuidelijke winden (atmosferische rivieren) naar ons land gevoerd.

Informatie van NASA.

We wisten al dat stof en zandstormen in de Sahara voor veel overlast kunnen zorgen bij ons in voor en najaar. Helaas was het dit voorjaar weer het geval. Via luchtstromingen (“Atmosferische rivieren” genoemd door NASA) komen zowel vocht/regen en stof via stormen snel in Europa. Volgens NASA; “*heeft 78 procent van de atmosferische rivieren boven Noordwest-Afrika de afgelopen vier decennia geleid tot extreme stofgebeurtenissen boven Europa*”.

Opmerking Jan de Jong: Dat betekent dat de afgelopen periode van 4 x 10 jaar (1980-2020!) we steeds meer met deze ontwikkeling te maken hebben gehad. Misschien toevallig; Maar hebben we niet toevallig (?) sinds de tachtiger jaren te maken met langzaam slechter wordende omstandigheden trekomstandigheden voor al onze lange afstandstrekkingen van en naar Afrika? Kijken we nu naar de recente foto's van NASA van 14 en 15 maart (hieronder) dan zien we dat net in die gebieden waar veel van onze Nederlandse /Friese boerenwaluwen proberen te overwinteren) en hun veren pakket ruïen (Nigeria/Ghana /Ivoorkust /Sierra Leone/ Burkine Faso/ Centraal African Republiek/ Congo ook de extreme stofstormen voorkomen.

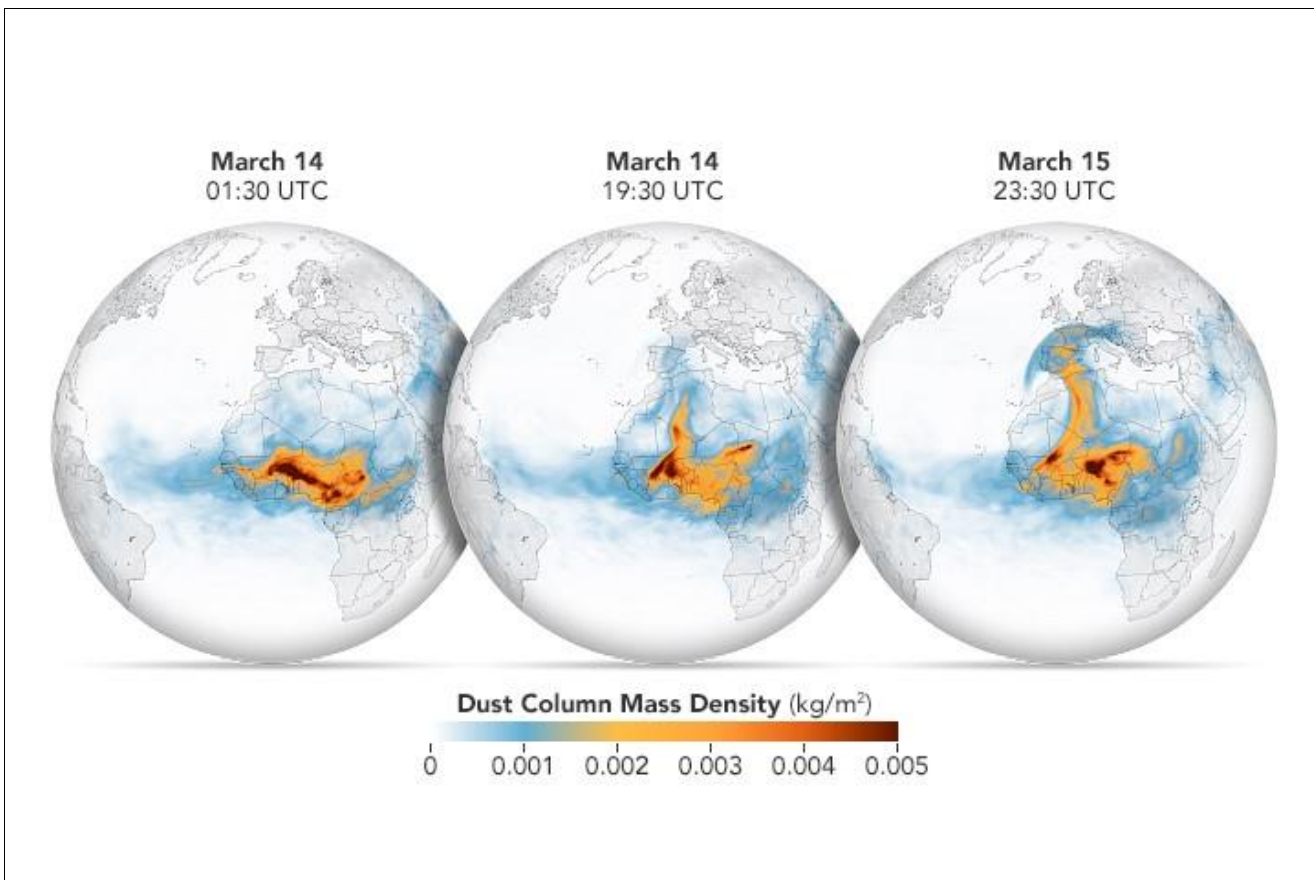

Foto © NASA 14 - 15 maart 2022

De stof en zandstormen van 14 en 15 maart in Midden-Afrika worden door de GEOS-5 van NASA aangeven waar ze plaatsvinden en dat is net in het gebied waar onze Nederlandse boerenwaluwen trachten te overwinteren.

Volgens NASA waait er meer dan 100 miljoen ton stof uit Noord-Afrika, opgetild uit de Saharawoestijn door sterke seizoens winden. Dit gebeurt een paar keer per jaar. Het stof speelt een belangrijke rol in het klimaat en de biologische systemen van de aarde. Het bemest onder anderen oceanecosystemen met ijzer en andere mineralen die planten en fytoplankton nodig hebben voor de groei. Deze stof en zandstormen tasten echter ook de hoeveelheid zonlicht en de luchtkwaliteit aan. Verder kan het leiden tot verdonkering van de sneeuwlaag waardoor de reflectie (ook albedo genoemd) van de sneeuw met 40% daalt en het oppervlak verwarmt (sneeuw smelt). Volgens NASA verminderde dit in 2021 de sneeuwdiepte in de Alpen met de helft in minder dan een maand. Kan me voorstellen dat ook vogels (ook vlinders) gebruik maken van deze luchtstromingen (“Atmosferische rivieren”) om zich zo economisch snel te verplaatsen. Volgens mij is de Rosse grutto daar een van. De natuur trekt zijn eigen wegen.

Referenties en bronnen (van NASA).

- Africa Times (2022, 15 maart) Sahara-stofexplosies over Noord-Afrika en Europa . Geraadpleegd op 16 maart 2022.
- Chakraborty, S., *et al.* (2021) Uitbreiding van het concept van atmosferische rivieren tot aerosolen: gevolgen voor klimaat en luchtkwaliteit . *Geofysische onderzoeksbrieven*, 48, e2020GL091827.
- Copernicus Atmosphere Monitoring Service (2022, 16 maart) Copernicus: CAMS bewaakt het stoftransport in de Sahara door West- en Midden-Europa . Geraadpleegd op 16 maart 2022.
- Francis, D., *et al.* (2022) Atmosferische rivieren zorgen voor uitzonderlijk stoftransport uit de Sahara naar Europa . *Atmosferisch onderzoek*, 266, 105959.
- Magnusson, L., *et al.* (2021) Sahara-stofgebeurtenissen in het voorjaar van 2021 . *Europees centrum voor weersvoorspellingen op middellange termijn*. Geraadpleegd op 16 maart 2022.
- Murcia Today (2022, 14 maart) Saharastof verft Murcia en Alicante Sky Orange . Geraadpleegd op 16 maart 2022.
- NASA Earth Observatory (2021, 22 juni) African Dust bezoekt Europa .
- NASA Earth Observatory (2021, 19 februari) Saharastof op weg naar Europa .
- NASA Earth Observatory (2018, 27 maart) Saharastof maakt oranje sneeuw .
- NASA Earth Observatory (2011, 8 april) Saharastof naar Europa .

Jan de Jong ,24 maart 2022.

Nieuwe aankomst gegevens boerenzwaluw te Kollum.

In 2011 publiceerde de vogelwacht Kollum in hun jaarverslag Fûgelpraet een lijstje met de aankomstdata van de boerenzwaluw in houthandel Barkmeijer van 1944 t/m 2005. Een unieke reeks! Deze reeks hebben we toen opgenomen in het Boerenzwaluw Journaal van 2012 (bz.25-27). Helaas werden daarna de vervallen loodsen van Barkmeijer afgebroken in 2006. Hendrik Poortinga van de vogelwacht Kollum stelde de gegevens van de aankomst veilig en noteerde in een eerdere fase de aankomst gegevens van de “hanenbalk” op papier en hield elk jaar de aankomstdata bij. Aan die periode kwam dus helaas een einde.

In **maart 2022** verscheen het prachtige jubileumboek van Vogelwacht Kollum e.o. 75 jaar in woord en beeld. Op bladzijde 57-59 geven vader en zoon Medenblik en Johannes de Jong een verslag over de Zwaluwwerkgroepen; *Vogelwacht Kollum e.o. ook op de bres voor de zwaluwen*. In dit verslag de opgave van de eerder gemelde aankomstdata van boerenzwaluwen bij houthandel Barkmeijer van 1944 t/m 2005. Daar kwam echter een aanvulling op. Vanaf 2007 t/m 2020 is Willem van der Kooij met de notities van de eerste aankomstdata doorgedaan met de aankomst in een stal aan de Brongersmaweg 1.

Hieronder de aankomstdata Brongersmaweg 1;
2007: 11-4, 2008: 8-4, 2009: 13-4, 2010: 18-4, 2011: 10-4, 2012: 8-4, 2013: 12-4, 2014: 7-4, 2015: 9-4, 2016: 5-4, 2017: 16-4, 2018; 11-4, 2019: 9-4 en 2020;10-4.

Bij deze reeks van 14 jaar (2007-2020) is de gemiddelde aankomstdata 10,4 april.

Kijken we naar de eerste helft (2007-2013) dan is dat gemiddeld 11,49 april.

De tweede helft (2014-2020) is gemiddeld 9,57 april.

Dat is een duidelijke vervroeging in de tweede periode van bijna 3 dagen.

We zien dat de trend van vervroeging van de aankomst zich bij Kollum voortzet.

Was de gemiddelde aankomst bij Barkmeijer in de periode 1944-2005 nog 16,74 april.

In de periode aan de Brongersmaweg 1 is dit (2007-2020) al 10,4 april.

Aankomstdata inschuren zijn van heel veel factoren afhankelijk en deze factoren kunnen bij elke locatie soms weer anders zijn. Toch is het belangrijk om de aankomstdata PER LOCATIE bij te houden. Dit om een verklaring te vinden/zoeken per regio. Alleen het waarnemen rond een locatie geeft geen zekerheid dat het om eigen broedvogels gaat. Meld dus jaarlijks de eerste opgave van aankomst in de stal/broedplaats.

Voor 2021 is de eerste aankomstdata van heel Kollum 30 maart (mogelijk uit meerdere stallen?).

Boerenwaluw vliegt huiskamer binnen.

Zie ook verslag op blz.; 40-41.

Op 30 mei 2022 vloog er bij Bob en Gerda Jonker in Terband een boerenwaluw naar binnen. Bij het opengaan van de buitendeur glipte de boerenwaluw via de gang de huiskamer in. Een boerenwaluw die in de huiskamer wil broeden? De vogel zat in de huiskamer tussen twee vazen op de kast en keek in het rond.

Foto © Bob en Gerda Jonker

30-5-2022. Boerenwaluw mannetjes zoeken soms nieuwe broedplekken op. En als er dan een deur ergens open staat proberen ze of er een geschikte plek is.

Dit mannetje zocht een uitweg en vloog nadat hij gefotografeerd was even later tussen de bloempotten voor het raam en kon toen snel gepakt worden. Gelukkig is erger voorkomen want door een botsing kunnen ze gewond raken of zelfs sneuvelen. Bij de deur waar hij naar binnen vloog is de vogel door Bob dan ook weer losgelaten. Je hoort zelden dat boerenwaluwen woonkamers binnen vliegen. Wel dat ze in aanbouw zijnde woningen in buitengebieden proberen binnen te nestelen doordat er nog geen kozijnen en ramen in zitten. Ook zwarte roodstaarten proberen altijd graag te nestelen in nieuwbouwwoningen.

12. Sponsors.

Door de ontstane oorlog in Oekraïne en de gevolgen daarvoor in Europa met verslechterde financiële omstandigheden, alles wordt duurder (o.a. gas, stroom, producten en levensmiddelen), wordt het voor mij als onderzoeker ook steeds moeilijker om aan sponsoren voor het onderzoek naar boerenzwaluwen te komen. Er lijkt helaas nog steeds geen einde aan de situatie te komen. Veel particulieren, bedrijven en instellingen hebben te maken gekregen met minder omzet en moeten ook “op de beurs” letten. Het is begrijpelijk dat tijdens deze omstandigheden die gepaard gaat met veel persoonlijk leed en verlies van banen dat er meerdere bedrijven, verenigingen en particulieren afhaken.

Toch krijg ik nog steeds van een (helaas kleiner wordende) vaste kern sponsoren financiële steun om het ring en onderzoeksproject naar boerenzwaluwen draaiende te houden. In 2022 mocht ik in totaal 290 euro (stand 8 januari 2023) aan subsidie ontvangen van de sponsoren. Ik ben hun dan ook zeer dankbaar dat ze ook in 2022 weer hebben bijgedragen om de kosten zoveel mogelijk te drukken. Het ringwerk, alle ringen, netten, tangen, meetapparatuur, hulpmiddelen en vooral de reiskosten zijn altijd een grote kostenposten voor mij als onderzoeker.

SPONSORS BOERENZWALUW ONDERZOEK 2022 FRIESLAND

**Henk Bulsing, Joure
Th. A. Postma Simons De Knipe.
Fûgelwacht Jutrijp-Hommerts.
Fûgelwacht Joure e.o.**

BEDANKT VOOR JULLIE FINACIELE ONDERSTEUNING

Voor iedere 15** euro die ik ontvang koop ik een serie van 100 pootringetjes aan en als tegenprestatie ontvangen de sponsors dan bericht als een van “hun” geringde boerenzwaluwen die meer dan 15 km van de ringplek terug gemeld worden samen met het digitale eindverslag. Iedereen kan meedoen, of je nu wel of geen boerenzwaluwen in de schuur of stal hebt is niet van belang.

Nieuwe sponsors zijn in het komende onderzoek jaar 2023 erg welkom.

**= Het Vogeltrekstation in Wageningen heeft voor het leveren van 2.3 mm boerenzwaluwringen voor het onderzoek een goedkopere leverancier gevonden.

Bijdragen zijn welkom op rekening; NL76 RABO 0122 1605 84 met vermelding sponsorbijdrage boerenzwaluw onderzoek Friesland. Alvast bedankt voor de bijdrage en medewerking.

Verdere vragen; neem dan contact op met Jan de Jong Tel. 0513-414788 of mail naar j.d.jongringer403@home.nl

13. Dankwoord en slot.

In 2022 zijn er van veel mensen via email en telefoon bij mij heel veel meldingen binnengekomen van boerenzwaluwen. Het zou te ver gaan om alle namen van meer dan 3000 reacties hier te noemen. Vele namen heb ik al in het verslag verwerkt. Allen mijn oprechte hartelijke dank voor jullie bijdragen, zonder dit was het verslag niet te realiseren. Ik prijs me gelukkig in het feit dat heel veel boeren, paardenhouders en andere bewoners en melders de boerenzwaluw een warm hart toe dragen.

Verder wil ik het Vogeltrekstation in Wageningen bedanken voor de vergunning om boerenzwaluwen te mogen ringen in Friesland en heb ik de steun van mijn sponsors waardoor het onderzoek voor een deel gemakkelijker is om vol te houden bijzonder op prijs gesteld.

Al die reacties zijn van groot belang geweest om er weer een mooi verslag van te maken. Vooral de reacties op de aankomst in de stallen van de boerenzwaluwen lokte veel meldingen en reacties los bij mensen. Een groot deel hiervan is in dit verslag verwerkt. In 2022 werden zeker 99 (!) eerste aankomsten in Friesland in schuren vastgesteld. *Kijkt U nog even in het versla op blz.45-49, misschien staat U melding er net niet in en is dit de 100^e aankomstmelding (zou mooi zijn!).*

In 2022 heb ik van 25 mensen foto's gebruikt in dit verslag; Deze wil ik hierbij dan ook hartelijk danken!

Arend Heideman, Fedde Bloemhof, Ineke de Groot, Ton Westendorp, Nelleke Roos, Thomas Dijkstra, Hinke en Sjoerd Hoekstra, Jan en Jet Hofstra, Artina Oppenhuizen, Anny de Jong, Jan Oord, Minke Brouwer, Klaske Adema, Melle van der Goot, Sophie Brakel , Bob en Gerda Jonker, Joke Smith, Foppe van der Meer, Johannes Ruurd Fokkens, Tsjebbo Durk de Jong, Marten van der Heide, Arend Timmerman, Peter Adrichem, Birdlife Malta en NASA.

Door nu al de losse meldingen en ervaringen te bundelen hebben we een goed overzicht wat er zoal wordt gezien en ervaren in en buiten de provincie Friesland wat betreft de boerenzwaluw. Opvallend is dat de laatste 30 jaar er in de natuur en het klimaat erg veel is veranderd in onze samenleving. Met name de herhaaldelijk voorkomende zand en stof stormen in het voorjaar in Afrika zijn de laatste 10 jaar een bron van zorgen nu veel boerenzwaluwen (maar ook andere zangers!) er last van hebben en hun weg niet kunnen vervolgen om op tijd in hun broedgebied te arriveren.

Boerenzwaluwen reageren heel sterk op veranderingen. Veel grupstallen in schuren werden in de afgelopen 30 jaar vervangen door nieuwe ligboxstallen. Maar ook diverse veebedrijven moeten hun veestapel inkorten of zelfs geheel van overheidswege wegdoen omwille van stikstof of andere zaken. Dit heeft echter ook grote gevolgen voor de rode lijst soort de boerenzwaluw. Broedplekken in schuren zijn dan vaak niet meer beschikbaar, boerderijen/woningen krijgen een andere bestemming of worden afgebroken.

Bij alle adressen waar ik dit jaar op bezoek kwam om boerenzwaluwen te mogen ringen en onderzoeken ben ik altijd gastvrij ontvangen. Deze mensen wil ik een ieder bij deze dan ook heel hartelijk bedanken voor hun gastvrijheid.

Allen een goede gezondheid en een goed en succesvol 2023 toegewenst.

Joure, 15 januari 2023

Jan de Jong (72)

Boerenzwaluw onderzoeker in Friesland.